

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

ΙΒ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

Συνεδρίαση 25^{ης} Μαΐου 2023

Ωρα έναρξης: 4.10 μ.μ.

Αρ. 27

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ)

Καλό απόγευμα, κύριοι συνάδελφοι, συναδέλφισσες!

Κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της ολομέλειας της Βουλής.

Παρακαλώ να δηλώσετε την παρουσία σας ηλεκτρονικά και παρακαλώ τους γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ.

Αγαπητές συναδέλφισσες και αγαπητοί συνάδελφοι,

Παράκλησή μου να πάρουμε τις θέσεις μας, για να προχωρήσουμε.

Το φετινό θέμα της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Ψυχικής Υγείας είναι «Υγιείς Ψυχικά Κοινότητες». Αυτή είναι μία πανευρωπαϊκή πρωτοβουλία, με εμπνευστή τη μη κυβερνητική οργάνωση Mental Health Europe. Στόχος της τέταρτης στη σειρά εβδομάδας ευαισθητοποίησης, οι εκδηλώσεις της οποίας ξεκίνησαν στις 22 Μαΐου και ολοκληρώνονται στις 28 του μήνα, είναι η ουσιαστική ενημέρωση για την ψυχική υγεία και η καλλιέργεια ενσυναίσθησης σε κάθε κοινότητα: στο σχολείο, στον χώρο εργασίας και στο σπίτι.

Στις μέρες μας η αξία της ψυχικής υγείας σε όλους τους τομείς του ανθρώπινου βίου αναγνωρίζεται, αλλά η ενσυναίσθηση και κατανόησή της δεν είναι πάντα ακριβής και ουσιώδης. Τόσο οι ψυχικά ασθενείς όσο και το οικογενειακό και φιλικό τους περιβάλλον εξακολουθούν να είναι αντιμέτωποι με το στίγμα και τις διακρίσεις, ενώ η αναζήτηση και λήψη βοήθειας και στήριξης παραμένει μία τεράστια πρόκληση.

Κυρίες και κύριοι,

Η επιστημονική και ουσιαστική γνώση σχετικά με την ψυχική υγεία αποτελεί απαραίτητο θεμέλιο για τον περιορισμό της προκατάληψης και του στίγματος, την ευημερία του καθενός προσωπικά, την οικοδόμηση ψυχικά υγιών κοινοτήτων και την καθολική ευδαιμονία σε κάθε στάδιο της ζωής. Ως Βουλή των Αντιπροσώπων, δεσμευόμαστε για συνεχή έλεγχο των πολιτικών ψυχικής υγείας, προώθηση όλων των απαραίτητων νομοθετικών ρυθμίσεων και ουσιαστική στήριξη του αγώνα των θεσμών και της κοινωνίας των πολιτών σε θέματα ψυχικής υγείας: Ο αγώνας τους είναι και δικός μας.

Να παρακαλέσω τώρα τον γραμματέα να ενημερώσει το θέμα για διεθνείς δραστηριότητες της Βουλής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Στις 16 και 17 Μαΐου ο κ. Γιώργος Λουκαΐδης, μέλος της κυπριακής αντιπροσωπίας στην Ασιατική Κοινοβουλευτική Συνέλευση (ΑΚΣ), συμμετείχε στις εργασίες της Μόνιμης Επιτροπής για την Οικονομία και Αειφόρο Ανάπτυξη. Κύριο θέμα της συνάντησης ήταν η σύνδεση της οικονομικής προόδου με την επίτευξη των Στόχων της Αειφόρου Ανάπτυξης του ΟΗΕ.

Σε παρέμβασή του ο κ. Λουκαΐδης τόνισε τη σημασία που προσδίδει η Κυπριακή Δημοκρατία στην ενίσχυση των σχέσεων και της συνεργασίας με τους εταίρους της στην Ασία και υπογράμμισε τη δέσμευση της Κύπρου για ενδυνάμωση του δημοκρατικού διαλόγου και των πολιτικών που προάγουν την κοινωνική σταθερότητα και την ευημερία, με στόχο τη διασφάλιση ενός ειρηνικού και βιώσιμου μέλλοντος για την Ασία και για ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Στις 22 και 23 Μαΐου η Βουλή των Αντιπροσώπων φιλοξένησε συνεδρία της Επιτροπής Νομικών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΚΣΣΕ) στη Λάρνακα. Στη συνεδρία συμμετείχαν πέραν των τριάντα έξι βουλευτών από κράτη μέλη του οργανισμού, τα μέλη της κυπριακής αντιπροσωπίας στην ΚΣΣΕ κ. Νίκος Τορναρίτης, Γιώργος Λουκαΐδης, Χριστιάνα Ερωτοκρίτου και ο Κωστής Ευσταθίου, καθώς και Κύπριοι και ξένοι εμπειρογνώμονες.

Χαιρετίζοντας την έναρξη των εργασιών, η Πρόεδρος της Βουλής εξήρε το σημαντικό έργο που επιτελεί η Επιτροπή Νομικών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της ΚΣΣΕ, το οποίο, όπως επισήμανε, συνδέεται άρρηκτα με επιμέρους πτυχές του κυπριακού προβλήματος, ως αποτελέσματα της συνεχιζόμενης κατοχής και παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του κυπριακού λαού.

Ο επικεφαλής της κυπριακής αντιπροσωπίας στην ΚΣΣΕ κ. Νίκος Τορναρίτης, καλωσορίζοντας τους συμμετέχοντες, υπογράμμισε ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων αποκομίζει ουσιαστικά οφέλη από τη συμμετοχή της στην ΚΣΣΕ, καθώς η συνεργασία αυτή αντανακλάται στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και σε καλύτερη νομοθέτηση.

Στη συνεδρία προσκλήθηκαν και συμμετείχαν ως κύριοι ομιλητές η Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως κ. Άννα Κουκκίδη Προκοπίου και ο Αναπληρωτής Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Πανεπιστήμιο Κύπρου δρ Κώστας Παρασκευά, οι οποίοι ανέπτυξαν το θέμα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην κυπριακή έννομη τάξη. Ο κ. Κωστής Ευσταθίου, ως Εισηγητής της Επιτροπής, παρουσίασε το θέμα της εκτέλεσης των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και στο πλαίσιο αυτό οι νομικοί κ. Αχιλλέας Δημητριάδης και Πόλυς Πολυβίου μίλησαν ειδικότερα για την Τέταρτη Διακρατική Προσφυγή Κύπρου κατά της Τουρκίας.

Στις 22 και 23 Μαΐου η Αντιπρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΚΣ ΟΑΣΕ) κ. Ειρήνη Χαραλαμπίδου συμμετείχε σε συνέδριο στο Αζερμπαϊτζάν με θέμα «Ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων στην προώθηση της ασφάλειας και της σταθερότητας μέσω της πράσινης οικονομίας, της συνδεσιμότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ!

Να προχωρήσουμε τώρα στο Κεφάλαιο Πρώτο της ημερήσιας διάταξης, που είναι η νομοθετική εργασία. Υπενθυμίζω ότι όλες οι εκθέσεις θεωρούνται αναγνωσθείσες. Το πρώτο θέμα τιτλοφορείται «Ο περί της Παροχής και Χρήσης Υπηρεσιών Πληρωμών και Πρόσβασης στα Συστήματα Πληρωμών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023».

Να παρακαλέσω τον κ. Γεωργίου να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 1 θέματος είναι η τροποποίηση του περί της Παροχής και Χρήσης Υπηρεσιών Πληρωμών και Πρόσβασης στα Συστήματα Πληρωμών Νόμου, ώστε να επιτευχθεί εκ νέου εναρμόνιση με το Άρθρο 60(1) της πράξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25^{ης} Νοεμβρίου 2015 σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/ΕΚ, 2009/110/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/ΕΚ».

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί της Παροχής και Χρήσης Υπηρεσιών Πληρωμών και Πρόσβασης στα Συστήματα Πληρωμών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023»

Παρόντες:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος

Χρίστος Χριστοφίδης

Χρύσης Παντελίδης

Σωτήρης Ιωάννου

Χάρης Γεωργιάδης

Ηλίας Μυριάνθους

Ονούφριος Κουλλά

Αλέκος Τρυφωνίδης

Σάβια Ορφανίδου

Μη μέλη της επιτροπής:

Άριστος Δαμιανού

Σταύρος Παπαδούρης

Αντρέας Καυκαλιάς

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δύο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 15 και 22 Μαΐου 2023. Στην πρώτη συνεδρία της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Σκοπός του νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση του περί της Παροχής και Χρήσης Υπηρεσιών Πληρωμών και Πρόσβασης στα Συστήματα Πληρωμών Νόμου, ώστε να επιτευχθεί εκ νέου εναρμόνιση με το Άρθρο 60(1) της πράξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25^{ης} Νοεμβρίου 2015 σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/ΕΚ, 2009/110/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/ΕΚ».

Σύμφωνα με την εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών και τα κατατεθέντα στοιχεία, στο πλαίσιο άσκησης των εξουσιών της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή για τη διερεύνηση παραπόνων και καταγγελιών σχετικά με την επιβολή επιβάρυνσης από τους τελικούς αποδέκτες (δικαιούχους) χρηματικών ποσών, τα οποία αποτελούν αντικείμενο πράξης πληρωμής, για τη χρήση ηλεκτρονικής κάρτας, έχει εντοπιστεί ερμηνευτική σύγκρουση μεταξύ συγκεκριμένων διατάξεων της ισχύουσας νομοθεσίας.

Ειδικότερα, στον υφιστάμενο νόμο υπάρχουν αντικρουόμενες διατάξεις, βάσει των οποίων προβλέπεται ότι, σε περίπτωση που ο δικαιούχος επιβάλλει επιβάρυνση ή προσφέρει έκπτωση για τη χρήση συγκεκριμένου μέσου πληρωμών, ενημερώνει σχετικά τον πληρωτή πριν από την έναρξη της πράξης πληρωμής [άρθρο 60(1)], ενώ με βάση άλλες διατάξεις του ίδιου νόμου ο δικαιούχος δεν επιτρέπεται να ζητά επιβαρύνσεις για τη χρήση του συγκεκριμένου μέσου πληρωμών [άρθρο 62(5)].

Συνεπώς, σύμφωνα με την ίδια κυβερνητική αρμόδιο, δεδομένου ότι η πρόθεση του νομοθέτη ήταν η καθολική και χωρίς εξαιρέσεις απαγόρευση της επιβολής επιβαρύνσεων από δικαιούχο για τη χρήση συγκεκριμένου μέσου πληρωμών, κρίνεται σκόπιμη η προώθηση του προτεινόμενου νόμου για σκοπούς νομικής σαφήνειας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές, ομιλήτριες επί θέματος αρχής;

Όχι.

Πάμε στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 60 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε για τα άρθρα, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες σαράντα δύο, κύριε Πρόεδρε. Σαράντα δύο ψήφοι υπέρ, καμία ψήφος εναντίον και καμία αποχή*.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα δύο ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα 1 και 2 εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως «Ο περί της Παροχής και Χρήσης Υπηρεσιών Πληρωμών και Πρόσβασης στα Συστήματα Πληρωμών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

* Τα αναλυτικά αποτελέσματα όλων των ηλεκτρονικών ψηφοφοριών της συνεδρίασης ευρίσκονται στο Αρχείο της Βουλής.

Ψηφίστε, παρακαλώ, για το σύνολο του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα ένας παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Σαράντα ψήφοι υπέρ, καμία ψήφος εναντίον και μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με σαράντα ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και μία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο*.

Το δεύτερο θέμα πιλοφορείται «Ο περί Προϋπολογισμού της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών του 2023 Νόμος του 2023».

Παρακαλώ τον γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο σκοπός του υπ' αριθμόν 2 θέματος είναι η έγκριση πληρωμής από το Ταμείο της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών ποσού ύψους €372.500 για τη χρήση του έτους που λήγει την 31^η Δεκεμβρίου 2023.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών του 2023 Νόμος του 2023»

Παρόντες:

Παύλος Μυλωνάς, πρόεδρος

Χρίστος Χριστόφιας

Πρόδρομος Αλαμπρίτης

Ανδρέας Αποστόλου

Χρίστος Χριστοφίδης

Ανδρέας Θεμιστοκλέους

Αντρέας Καυκαλιάς

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού εξέτασε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε δύο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 10 και 17 Μαΐου 2023. Στην πρώτη συνεδρία κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, του Υπουργείου Οικονομικών και του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού του ίδιου υπουργείου, της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών.

Στο στάδιο της συζήτησης του νομοσχεδίου παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της επιτροπής κ. Χρύσανθος Σαββίδης, Γιώργος Κάρουλλας και Αλέκος Τρυφωνίδης.

Σκοπός του προτεινόμενου νόμου είναι η κατά νόμο έγκριση του προϋπολογισμού της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών (Ακαδημίας) για το έτος 2023, ο οποίος είναι ισοσκελισμένος και προβλέπει δαπάνες ύψους €372.500 και έσοδα του ίδιου ύψους.

Οι προϋπολογιζόμενες δαπάνες της Ακαδημίας για το έτος 2023 αφορούν μεταξύ άλλων τα διαχειριστικά έξοδα, τα οποία ανέρχονται στις €325.500, και τις αναπτυξιακές δαπάνες, οι οποίες ανέρχονται στις €47.000.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση που συνοδεύει το νομοσχέδιο, το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας υπέβαλε τον Οκτώβριο του 2022 τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό στο Υπουργείο Οικονομικών για απόψεις, το οποίο μαζί με το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού ζήτησαν από το αρμόδιο υπουργείο όπως ενσωματώσει στον εν λόγω προϋπολογισμό συγκεκριμένες τροποποιήσεις πριν από την κατάθεσή του στο Υπουργικό Συμβούλιο. Περαιτέρω, λόγω της μερικής συμμόρφωσης με τις πιο πάνω εισηγήσεις για τροποποιήσεις, το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρία του ημερομηνίας 20 Δεκεμβρίου 2022 ενέκρινε τον προϋπολογισμό με την προϋπόθεση ότι θα ενσωματωθούν σε αυτόν οι εν λόγω εισηγήσεις πριν από την κατάθεσή του στη Βουλή για έγκριση. Σημειώνεται ότι οι εν λόγω εισηγήσεις ενσωματώθηκαν στον προϋπολογισμό πριν από την κατάθεσή του στη Βουλή.

Στο πλαίσιο της συζήτησης του προϋπολογισμού ενώπιον της επιτροπής ο πρόεδρος της Ακαδημίας παρουσίασε τις βασικές πρόνοιες του προϋπολογισμού επισημαίνοντας ότι ο προϋπολογισμός της Ακαδημίας όπως αυτός αρχικά είχε υποβληθεί στο αρμόδιο υπουργείο ήταν πολύ υψηλότερος από αυτόν που κατατέθηκε στη Βουλή, αλλά τους ζητήθηκε να μειωθεί, ώστε να συνάδει με τις αντίστοιχες πρόνοιες που έχουν περιληφθεί

* **Υπέρ:** ΔΗΣΥ, ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, ΔΗΚΟ, ΕΛΑΜ, ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα, ΔΗΠΑ-Συνεργασία, Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, ανεξάρτητος βουλευτής, μεμονωμένος σοσιαλιστής βουλευτής.
Αποχή: Νίκος Γεωργίου (ΔΗΣΥ).

στον κρατικό προϋπολογισμό. Ειδικότερα, επισήμανε την καθυστέρηση που παρατηρείται στην ολοκλήρωση των διαδικασιών για την έγκριση των σχεδίων υπηρεσίας θέσεων στην Ακαδημία, για να πληρωθούν οι τρεις (3) κενές μόνιμες θέσεις. Περαιτέρω τόνισε ότι η κρατική χορηγία αποτελεί τη μοναδική πηγή εσόδων της Ακαδημίας για το έτος 2023.

Στο πλαίσιο της συνέχισης της συζήτησης του προϋπολογισμού η επιτροπή ζήτησε και έλαβε από τους αρμοδίους πρόσθετα στοιχεία και επεξηγήσεις και υπέβαλε ερωτήματα σε σχέση με τις πρόνοιές του. Ειδικότερα, τα ερωτήματα αυτά αφορούσαν μεταξύ άλλων τις δραστηριότητες της Ακαδημίας, τη στέγασή της, τη συνεργασία της με άλλους φορείς και τον τρόπο διάχυσης στην κοινωνία της γνώσης από τις διάφορες μελέτες και έρευνες που εκπονούνται.

Με βάση τα πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού, αφού διεξήλθε τις επιμέρους πρόνοιες του προϋπολογισμού και επέφερε σε αυτόν όλες τις αναγκαίες νομοτεχνικές βελτιώσεις και διορθώσεις, ομόφωνα εισηγείται στην ολομέλεια του σώματος την ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο για την κατά νόμο έγκριση του προϋπολογισμού της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών για το έτος 2023.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές, ομιλήτριες επί θέματος αρχής;

Κύριε Χριστοφίδη.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Έχουμε ενώπιόν μας τον προϋπολογισμό της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών. Οι ακαδημίες σε όλο τον κόσμο διαδραματίζουν έναν πολύ σοβαρό ρόλο στα κράτη σε σχέση με την έρευνα τζιαι την επιστημονική τεκμηρίωση. Αποτελούν την αφρόκρεμα των επιστημόνων και της επιστημονικής γνώσης και είναι γι' αυτό τον λόγο που σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη οι ακαδημίες διεξάγουν και την πιο ανεπτυγμένη έρευνα.

Στον προϋπολογισμό που έχουμε ενώπιόν μας η προηγούμενη κυβέρνηση έχει εγκρίνει το 60% του συνολικού προϋπολογισμού που η ακαδημία εξήτησεν, για να ικανοποιήσει βασικές της ανάγκες και να μπορέσει και στον τόπο μας όχι να κάμει προφανώς αυτά που κάμνουν οι ακαδημίες σε άλλα ανεπτυγμένα κράτη, αλλά τουλάχιστον να ξεκινήσει δειλά δειλά να παράγει έργο και να έχει παρουσία.

Συζητήσαμε στην επιτροπή Παιδείας ενδεικτικά μερικά από τα πολύ σοβαρά ζητήματα τα οποία απασχολούν την ακαδημία και για τα οποία θα έπρεπε να υπάρχει και η ανάλογη στήριξη. Να πω δύο μόνο παραδείγματα: Υπάρχει μια προσπάθεια συντονισμού με άλλα ανεπτυγμένα ευρωπαϊκά κράτη να εξεταστεί η ζημιά που έγινε στα παιδιά μας από την περίοδο της πανδημίας. Και ξέρουμε πολύ καλά ότι μαθησιακά, αλλά και ψυχολογικά υπήρξαν πολύ αρνητικές επιπτώσεις. Σε άλλα κράτη, για παράδειγμα στις σκανδιναβικές χώρες, έχουν προχωρήσει ήδη σε αξιολόγηση αυτών των επιπτώσεων και σε λήψη μέτρων αντιμετώπισής τους. Το δεύτερο παράδειγμα αφορά το πολύ σοβαρό για τις σύγχρονες κοινωνίες θέμα της τεχνητής νοημοσύνης. Ήθελε η Κυπριακή Ακαδημία να ξεκινήσει επιτέλους και στον τόπο μας μία συζήτηση και για τις ηθικές πτυχές της τεχνητής νοημοσύνης και για την αξιοποίησή της στον χώρο της εκπαίδευσης και για άλλα ζητήματα, τα οποία προφανώς απορρέουν από αυτή την τεχνολογική επανάσταση η οποία ονομάζεται «τεχνητή νοημοσύνη». Δυστυχώς, με την ελλιπή στήριξη του κράτους προς την ακαδημία θα έχουμε προφανώς και ελλιπή ανταπόκριση σε κεφαλαιώδη ζητήματα, στα οποία έπρεπε να ήταν η έγνοια μας το πώς να καινοτομήσουμε.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σαββίδης.

ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Οι ακαδημίες επιστημών στις πλείστες χώρες είναι το καμάρι. Δυστυχώς, ο συγκεκριμένος προϋπολογισμός, αλλά και η υποστελέχωση της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών... Επί της ουσίας είναι ένας τίτλος χωρίς περιεχόμενο. Από ποια έννοια; Την έννοια του ότι με τα χρήματα τα οποία υπάρχουν στον προϋπολογισμό δεν μπορούν να γίνουν έρευνες σε κεφαλαιώδη θέματα. Για παράδειγμα, περάσαμε μία πανδημία και δεν έχει διεξαχθεί μία έρευνα όσον αφορά τα κατάλοιπα της πανδημίας στην παιδεία και πώς αυτά μπορούν να θεραπευτούν μέσα από τον χρόνο. Πέραν αυτού, ούτε το κτίριο στο οποίο σήμερα στεγάζεται η Ακαδημία Επιστημών είναι το ανάλογο και από την άλλη εδώ και δύο χρόνια περιμένουν τρεις θέσεις, για να στελεχωθεί η Ακαδημία Επιστημών, και ακόμα η γραφειοκρατία δίδει το δικαίωμα στελέχωσης της Ακαδημίας Επιστημών.

Εύχομαι να δούμε καλύτερες μέρες, έτσι ώστε η Ακαδημία Επιστημών να επιτελέσει το έργο το οποίο της έχει ανατεθεί από την κοινωνία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να απευθύνουμε, νομίζω, έκκληση στην κυβέρνηση να ασχοληθεί με αυτά τα ζητήματα τα οποία έχουν εγερθεί και να προσπαθήσει να βρει λύσεις. Υπάρχουν περιθώρια να βρεθούν λύσεις.

Κύριε Χατζηγιάννη.

Η παράκλησή μου, όσοι από τους συναδέλφους θα ζητήσουν τον λόγο να τον ζητούν από την αρχή.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Πολύ σύντομα, κύριε Πρόεδρε. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Άκουσα με προσοχή τους συναδέλφους προηγούμενως. Συμφωνώ ότι η ακαδημία αυτή θα πρέπει οπωσδήποτε να έχει μια στοιχειώδη υποδομή. Ωστόσο θα πρέπει να προσέξουμε και μάλιστα πολύ προσεκτικά την όλη συζήτηση που είχε γίνει την τότε εποχή, όταν ετοιμάζαμε τη νομοθεσία.

Το πνεύμα αυτής της ακαδημίας δεν είναι ούτε να μπαίνει ούτε να κάνει επιστημονικές έρευνες ούτε να αναλαμβάνει ρόλους που ανήκουν στον οποιοδήποτε, αλλά -ακριβώς για να αξιοποιήσουμε μια σοφία οριζόντια, που χρειάζεται να υπάρχει σε αυτό τον τόπο- να επεμβαίνει με οριζόντιους τρόπους στο γίνεσθαι είτε το κοινωνικό είτε το πολιτικό. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο θα πρέπει να αποφύγουμε πραγματικά να μπούμε στη λογική να αναθέσουμε εργασία σε αυτή την ακαδημία. Εξού και το γεγονός ότι πρέπει να επανδρώνεται με προσωπικότητες τέτοιου κύρους, που να μην είναι τομεακή η ικανότητά τους. Να επανδρώνεται ποικιλοτρόπως, με πολλούς κλάδους, με πολλές επιστήμες και ούτω καθεξής.

Άρα λοιπόν, πολύ προσεκτικά, ναι, σε μίαν επάνδρωση, ενίσχυση των υποδομών της. Και θα πρέπει από μόνη της αυτή η ακαδημία να βρει τον δρόμο της, να ασχοληθεί με εκείνα τα θέματα που προβληματίζουν την κοινωνία μας, χωρίς αυτά απαραίτητα να σημαίνει ότι θα έχουν τεχνικό χαρακτήρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προχωρούμε με τη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Έγκριση πληρωμής από το Ταμείο της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών ποσού που δεν υπερβαίνει τις €372.500 για τη χρήση του έτους που λήγει την 31^η Δεκεμβρίου 2023. Άρθρο 2.

Ειδίκευση των ποσών που θα δαπανηθούν. Άρθρο 3.

Χρησιμοποίηση του περισσεύματος ορισμένων άρθρων για κάλυψη ελλείμματος άλλων άρθρων κάτω από την ίδια Ομάδα Δαπανών. Άρθρο 4.

Διάθεση ειδικώς εμβαζομένων/εισπραττομένων ποσών για υλοποίηση συγκεκριμένων σκοπών/προγραμμάτων. Άρθρο 5.

Λειτουργγοί υπεύθυνοι για την είσπραξη εσόδων. Άρθρο 6.

Λειτουργγοί για την άσκηση ελέγχου επί των κονδυλίων δαπανών. Άρθρο 7.

Μείωση κλιμάκων εισδοχής. Άρθρο 8.

Εφαρμογή διατάξεων για μείωση απολαβών και μη παραχώρηση προσαυξήσεων σε υπηρετούντες στην Κυπριακή Ακαδημία Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών. Άρθρο 9.

Υπερρωριακή απασχόληση. Άρθρο 10.

Απαγόρευση προσλήψεων ωρομίσθιου προσωπικού και προσωπικού για κάλυψη έκτακτων και εποχιακών αναγκών. Άρθρο 11.

Φορολόγηση επιδομάτων. Άρθρο 12.

Αναπροσαρμογή του ύψους των απολαβών. Άρθρο 13.

Εναλλαξιμότητα νεοδιοριζόμενων υπαλλήλων. Άρθρο 14.

Απαγόρευση απασχόλησης συνταξιούχων προσώπων. Άρθρο 15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε για τα άρθρα, σας παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες τριάντα επτά. Τριάντα επτά ψήφοι υπέρ, καμία ψήφος εναντίον και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα επτά ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα 1 έως 15 εγκρίνονται.

Πάμε για την τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως «Ο περί Προϋπολογισμού της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών του 2023 Νόμος του 2023».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε για το σύνολο του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες τριάντα εννέα, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα εννέα ψήφοι υπέρ, καμία ψήφος εναντίον και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα εννέα ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται ομόφωνα σε νόμο.

Το τρίτο θέμα στην ημερήσια διάταξη αναβάλλεται.

Το τέταρτο θέμα τιτλοφορείται «Ο περί της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε Περίπτωση Αφερεγγυότητας του Εργοδότη (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023».

Παρακαλώ τον γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σκοπός του υπ' αριθμόν 4 θέματος είναι η τροποποίηση του περί της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε Περίπτωση Αφερεγγυότητας του Εργοδότη Νόμου, ώστε να καθιστανται δικαιούχοι πληρωμής από το Ταμείο Αφερεγγυότητας και εργοδοτούμενοι των οποίων η απασχόληση τερματίζεται, προτού ο εργοδότης καταστεί τελικά αφερέγγυος.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το νομοσχέδιο «Ο περί της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε Περίπτωση Αφερεγγυότητας του Εργοδότη (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023»

Παρόντες:

Αντρέας Καυκαλιάς, πρόεδρος

Ονούφριος Κουλλά

Χρίστος Χριστόφιας

Ανδρέας Αποστόλου

Φωτεινή Τσιρίδου

Μαρίνος Μουσιούπτας

Δημήτρης Δημητρίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 28 Μαρτίου 2023 και στις 2 και 16 Μαΐου 2023. Στο πλαίσιο της εξέτασης του νομοσχεδίου κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ και ΔΕΟΚ, καθώς και των εργοδοτικών οργανώσεων ΟΕΒ, ΚΕΒΕ και ΠΟΒΕΚ.

Σημειώνεται ότι κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου παρέστησαν επίσης τα μέλη της επιτροπής κ. Γιώργος Κουκουμάς, Πάνικος Λεωνίδου, Χρίστος Σενέκης και Σωτήρης Ιωάννου.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε Περίπτωση Αφερεγγυότητας του Εργοδότη Νόμου, ώστε να καθιστανται δικαιούχοι πληρωμής από το Ταμείο Αφερεγγυότητας και εργοδοτούμενοι των οποίων η απασχόληση τερματίζεται, προτού ο εργοδότης καταστεί τελικά αφερέγγυος, με αποτέλεσμα να διευρυνθούν οι δικαιούχοι πληρωμής από το εν λόγω ταμείο.

Ειδικότερα, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις καθίστανται δικαιούχοι πληρωμής από το Ταμείο Αφερεγγυότητας εργοδοτούμενοι των οποίων:

1. η απασχόληση τερματίζεται μετά την έναρξη διαδικασίας εκκαθάρισης των περιουσιακών στοιχείων του εργοδότη δυνάμει του περί Εταιρειών Νόμου ή του περί Πτωχεύσεως Νόμου, εφόσον τελικά ο εργοδότης καθίσταται αφερεγγυός, και
2. η απασχόληση τερματίζεται μετά τον διορισμό παραλήπτη ή διαχειριστή των περιουσιακών στοιχείων του εργοδότη δυνάμει του περί Εταιρειών Νόμου, εφόσον ο παραλήπτης ή διαχειριστής πιστοποιεί ότι ο εργοδότης έπαυσε να διεξάγει οποιαδήποτε εργασία και δεν υπάρχουν επαρκή περιουσιακά στοιχεία για την καταβολή των ημερομισθίων τους.

Σημειώνεται ότι νομοσχέδιο με συναφή σκοπό και με τίτλο «Ο περί της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε Περίπτωση Αφερεγγυότητας του Εργοδότη (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020» είχε εξεταστεί από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κατά την προηγούμενη βουλευτική περίοδο και στο πλαίσιο της εξέτασής του είχαν εκφραστεί προβληματισμοί για πρόνοιες του νομοσχεδίου από συνδικαλιστικές οργανώσεις και μέλη της επιτροπής. Γι' αυτό τον λόγο η επιτροπή είχε ζητήσει από την εκτελεστική εξουσία να διεξάγει εκ νέου διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς. Σημειώνεται περαιτέρω ότι οι προβληματισμοί που είχαν εκφραστεί αφορούσαν ειδικότερα τα εξής:

1. Την ανάγκη προσθήκης πρόνοιας που να καθιστά δικαιούχους πληρωμής από το Ταμείο Αφερεγγυότητας εργοδοτούμενους των οποίων η απασχόληση τερματίζεται μετά τον διορισμό παραλήπτη ή διαχειριστή των περιουσιακών στοιχείων του εργοδότη.
2. Την ανάγκη πρόσδοσης αναδρομικής ισχύος στις προτεινόμενες ρυθμίσεις, ώστε να επωφεληθούν από το ευνοϊκότερο καθεστώς όσο το δυνατόν περισσότεροι εργοδοτούμενοι.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, λαμβάνοντας υπόψη τους πιο πάνω προβληματισμούς, απέσυρε το εν λόγω νομοσχέδιο και, αφού προέβη σε διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, ετοίμασε το παρόν νομοσχέδιο στη βάση της μεγαλύτερης δυνατής σύγκλισης των απόψεών τους, χωρίς ωστόσο να υιοθετεί την εισήγησή τους για αναδρομική ισχύ των προτεινόμενων ρυθμίσεων.

Συμφώνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και συνοδεύουν το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, ανατέθηκε σε αναλογιστή η εκπόνηση αναλογιστικής μελέτης αναφορικά με το εκτιμώμενο ετήσιο κόστος για το Ταμείο Αφερεγγυότητας από την εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων και, σύμφωνα με το πόρισμα της εν λόγω μελέτης, αυτό δεν αναμένεται να επηρεάσει τη βιωσιμότητα του ταμείου.

Στο πλαίσιο της συζήτησης του υπό αναφορά νομοσχεδίου στην επιτροπή, η διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις κρίνονται αναγκαίες, ώστε να διορθωθεί η στρέβλωση που παρατηρήθηκε σε σχέση με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις της υφιστάμενης νομοθεσίας, βάσει των οποίων εργοδοτούμενοι έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν αίτηση για πληρωμή από το Ταμείο Αφερεγγυότητας, αποκλειστικά στις περιπτώσεις που η απασχόλησή τους τερματίζεται, αφότου ο εργοδότης έχει ήδη καταστεί αφερεγγυός, με αποτέλεσμα οι αιτήσεις εργοδοτούμενων των οποίων η απασχόληση τερματίστηκε, προτού ο εργοδότης καταστεί τελικά αφερεγγυός, να απορρίπτονται στο στάδιο της εξέτασής τους, με αποτέλεσμα να μην είναι δικαιούχοι πληρωμής από το εν λόγω ταμείο. Συναφώς, η ίδια διευκρίνισε ότι με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις:

1. εργοδοτούμενοι των οποίων η απασχόληση τερματίζεται κατά τη διάρκεια εκκρεμότητας διαδικασίας εκκαθάρισης των περιουσιακών στοιχείων του εργοδότη, αλλά πριν αυτός καταστεί τελικά αφερεγγυός, έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν πληρωμή από το Ταμείο Αφερεγγυότητας, εφόσον βέβαια ο εργοδότης τελικά καθίσταται αφερεγγυός, και
2. εργοδοτούμενοι των οποίων η απασχόληση τερματίζεται μετά τον διορισμό παραλήπτη ή διαχειριστή των περιουσιακών στοιχείων του εργοδότη, αλλά πριν αυτός καταστεί τελικά αφερεγγυός, επίσης έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν πληρωμή από το Ταμείο Αφερεγγυότητας, εφόσον ο παραλήπτης ή διαχειριστής πιστοποιεί ότι ο εργοδότης έπαυσε να διεξάγει οποιαδήποτε εργασία και δεν υπάρχουν επαρκή περιουσιακά στοιχεία για την καταβολή των ημερομισθίων τους.

Οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ και ΔΕΟΚ συμφώνησαν με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, οι οποίες, σύμφωνα με τους ίδιους, κρίνονται επιβεβλημένες, ωστόσο ζήτησαν εκ νέου από την εκτελεστική εξουσία να επανεξετάσει το ενδεχόμενο πρόσδοσης σε αυτές αναδρομικής ισχύος, προκειμένου να επωφεληθούν από το ευνοϊκότερο καθεστώς που προτείνεται όσο το δυνατόν περισσότεροι εργοδοτούμενοι.

Οι εκπρόσωποι των εργοδοτικών οργανώσεων ΟΕΒ και ΚΕΒΕ επίσης συμφώνησαν με τους σκοπούς και επιδιώξεις του υπό εξέταση νομοσχεδίου, εντούτοις υιοθέτησαν την ως άνω εισήγηση των συνδικαλιστικών οργανώσεων σε σχέση με την αναδρομικότητα των προτεινόμενων ρυθμίσεων.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, την επιτροπή απασχόλησαν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Κατά πόσο χρήζει τροποποίησης η ερμηνεία του όρου «αφερέγγυος εργοδότης», ώστε να εξυπηρετηθεί ο επιδιωκόμενος με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις σκοπός.
2. Η οικονομική βιωσιμότητα του Ταμείου Αφερεγγυότητας και οι επιπτώσεις που αναμένεται να προκύψουν σε αυτό, σε περίπτωση που οι προτεινόμενες ρυθμίσεις τεθούν αναδρομικά σε ισχύ. Συναφώς, μέλη της επιτροπής ζήτησαν από την εκτελεστική εξουσία να καταθέσει αριθμητικά στοιχεία σε σχέση με τις αιτήσεις που υποβάλλονται και εξετάζονται ετησίως για πληρωμή από το Ταμείο Αφερεγγυότητας, καθώς και τα χρηματικά πόσα που ετησίως καταβάλλονται ως πληρωμές από το εν λόγω ταμείο.

Σχολιάζοντας τους πιο πάνω προβληματισμούς και θέσεις των εμπλεκόμενων φορέων και της επιτροπής, οι εκπρόσωποι των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μεταξύ άλλων ανέφεραν τα ακόλουθα:

1. Η τροποποίηση της ερμηνείας του όρου «αφερέγγυος εργοδότης» δεν κρίθηκε αναγκαία, καθώς ο επιδιωκόμενος με το νομοσχέδιο σκοπός ήδη εξυπηρετείται επαρκώς με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις.
2. Η αναλογιστική μελέτη που διενεργήθηκε στο στάδιο της ετοιμασίας του νομοσχεδίου δεν παρέχει στοιχεία για τις επιπτώσεις στο Ταμείο Αφερεγγυότητας σε περίπτωση αναδρομικής ισχύος των προτεινόμενων ρυθμίσεων. Περαιτέρω, οι ίδιοι ανέφεραν ότι εξετάστηκε από τις υπηρεσίες το ενδεχόμενο αναδρομικότητας των προτεινόμενων ρυθμίσεων, ωστόσο αποφασίστηκε να μην περιληφθεί σχετική πρόνοια στο κείμενο του νομοσχεδίου, καθώς, σύμφωνα με τους ίδιους, θα ήταν αδύνατη η αποτελεσματική εξακρίβωση των απαιτούμενων στοιχείων στο στάδιο της εξέτασης αιτήσεων που θα υποβάλλονταν για προγενέστερες της εφαρμογής του προτεινόμενου νόμου υποθέσεις. Συναφώς, οι ίδιοι υποστήριξαν ότι δεν είναι δυνατή η ακριβής εκτίμηση της επιβάρυνσης που θα προέκυπτε στο Ταμείο Αφερεγγυότητας από ενδεχόμενη αναδρομικότητα των προτεινόμενων ρυθμίσεων, καθώς δεν υπάρχει δυνατότητα να εκτιμηθεί ο ακριβής αριθμός των αιτήσεων που θα υποβληθούν. Παράλληλα, οι ίδιοι ενημέρωσαν την επιτροπή ότι τα τελευταία τέσσερα χρόνια, αφότου διαπιστώθηκε η ανάγκη τροποποίησης της υφιστάμενης νομοθεσίας, παγιοποιήθηκε η διαδικασία εξέτασης περίπου εκατόν είκοσι εκκρεμουσών αιτήσεων για πληρωμή από το Ταμείο Αφερεγγυότητας, ώστε να ολοκληρωθεί η εξέτασή τους μετά την ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω περιπτώσεις επωφελούνται αναδρομικά από το ευνοϊκότερο πλαίσιο.

Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, ζήτησε από τη διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων να επανεξετάσει το ζήτημα της αναδρομικότητας των προνοιών του νομοσχεδίου και, αφού διαβουλευτεί σχετικά με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, να επανέλθει επί του ζητήματος αυτού για ολοκλήρωση της συζήτησης.

Σημειώνεται ότι οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων με υπόμνημα τους, ημερομηνίας 28 Απριλίου 2023, κατέθεσαν στην επιτροπή αριθμητικά στοιχεία για τις αιτήσεις για πληρωμή από το Ταμείο Αφερεγγυότητας που υποβάλλονται και ακολούθως εγκρίνονται ή απορρίπτονται σε ετήσια βάση, καθώς και για τα χρηματικά πόσα που καταβάλλονται ετησίως από το ταμείο.

Σε μεταγενέστερο στάδιο, στο πλαίσιο της συνέχισης της συζήτησης του νομοσχεδίου, ο εκπρόσωπος των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενημέρωσε την επιτροπή ότι το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προχώρησε σε εκ νέου διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς σε σχέση με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις και εμμένει στην αρχική του θέση για προώθηση του κείμενου του νομοσχεδίου ως αυτό έχει κατατεθεί για τους λόγους που εκφράστηκαν στο αρχικό στάδιο της συζήτησης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της και αφού προέβη στις απαραίτητες νομοτεχνικές βελτιώσεις, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών του νομοσχεδίου κατά τη συζήτησή του ενώπιον της ολομέλειας του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές, ομιλήτριες επί θέματος αρχής;

Όχι.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ ψηφίστε για τα άρθρα.

Παράκλησή μου, την ώρα της ψηφοφορίας να μην κουβεντιάσουμε μεταξύ μας και να μη στεκόμαστε, να καθόμαστε στη θέση μας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες τριάντα οκτώ, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα οκτώ ψήφοι υπέρ, καμία ψήφος εναντίον και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα 1 και 2 εγκρίνονται.

Πάμε για την τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως «Ο περί της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε Περίπτωση Αφερεγγυότητας του Εργοδότη (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε για το σύνολο του νομοσχεδίου, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες τριάντα εννέα. Τριάντα εννέα ψήφοι υπέρ, καμία ψήφος εναντίον και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα εννέα ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται ομόφωνα σε νόμο.

Πάμε στο πέμπτο θέμα, είναι εξ αναβολής, τιτλοφορείται «Ο περί Ποινικού Κώδικα (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022». Είναι πρόταση νόμου του κ. Γιώργου Κουκουμά εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

Παρακαλώ τον γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα, ώστε να θεσπιστεί το αδίκημα της εφαρμογής πρακτικής ή/και τεχνικής ή της παροχής υπηρεσίας με σκοπό τη μεταβολή, καταστολή ή εξάλειψη του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου ή της έκφρασης φύλου άλλου προσώπου, το αδίκημα της παραπομπής προσώπου που τελεί υπό νόμιμη κηδεμονία από τον κηδεμόνα του στις πιο πάνω πράξεις, καθώς και το αδίκημα της δημόσιας αναγγελίας ή διαφήμισης τέτοιου είδους πρακτικών, τεχνικών ή υπηρεσιών.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως για την πρόταση νόμου «Ο περί Ποινικού Κώδικα (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022»

Παρόντες:

Φωτεινή Τσιρίδου, αναπλ. πρόεδρος

Πανίκος Λεωνίδου

Νίκος Γεωργίου

Σωτήρης Ιωάννου

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Χαράλαμπος Θεοπέμπτου

Γιώργος Κουκουμάς

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως μελέτησε την πιο πάνω πρόταση, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από τον κ. Γιώργο Κουκουμά εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, σε έξι συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα μεταξύ 18 Μαρτίου 2022 και 26 Απριλίου 2023. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιόν της εκπρόσωποι της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, του Υπουργείου Υγείας, της Διεύθυνσης Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας του ίδιου υπουργείου, των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής Κύπρου, ο Σύμβουλος του τέως Προέδρου της Δημοκρατίας για θέματα Προώθησης της Πολυπολιτισμικότητας, της Αποδοχής και του Σεβασμού στη Διαφορετικότητα, εκπρόσωποι του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου, του Παγκύπριου Συλλόγου Ψυχολόγων, του Συνδέσμου Ψυχολόγων Κύπρου, του Κυπριακού Συνδέσμου

Οικογενειακού Προγραμματισμού, του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου και της οργάνωσης «accept ΛΟΑΤΙ Κύπρου».

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της εξέτασης της πρότασης νόμου παρευρέθηκαν επίσης ο πρόεδρος της επιτροπής κ. Νίκος Τορναρίτης και το μέλος της επιτροπής κ. Κωστής Ευσταθίου.

Σκοπός της πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα, ώστε να θεσπιστούν ως αδικήματα η εφαρμογή πρακτικής ή/και τεχνικής ή η παροχή υπηρεσίας από πρόσωπο, με σκοπό τη μεταβολή, καταστολή ή εξάλειψη του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου ή της έκφρασης φύλου άλλου προσώπου, η παραπομπή προσώπου που τελεί υπό νόμιμη κηδεμονία από τον κηδεμόνα του στις πιο πάνω πράξεις και η δημόσια αναγγελία ή διαφήμιση τέτοιου είδους πρακτικών, τεχνικών ή υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο της συζήτησης της υπό αναφορά πρότασης νόμου ενώπιον της επιτροπής, ο εισηγητής αυτής υπογράμμισε την επιτακτική ανάγκη ψήφισης των προτεινόμενων ρυθμίσεων, σημειώνοντας ότι πρακτικές, τεχνικές ή υπηρεσίες από πρόσωπο που αποσκοπούν στην αλλαγή ή στην εξάλειψη του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου ή της έκφρασης φύλου άλλου προσώπου, ούτω καλούμενες «ψευδοθεραπείες μεταστροφής», συνιστούν πρακτικές που περιλαμβάνουν σωματική και/ή ψυχολογική βία, με κύρια θύματα παιδιά και εφήβους, προκαλώντας σε αυτά μακροπρόθεσμη σωματική και ψυχική βλάβη.

Πρόσθετα, ο εισηγητής της πρότασης νόμου σημείωσε ότι στην πλειοψηφία τους οι διάφοροι σύνδεσμοι επαγγελματιών υγείας ανά το παγκόσμιο έχουν χαρακτηρίσει τις ως άνω αναφερόμενες πρακτικές, τεχνικές ή υπηρεσίες αντιδεοντολογικές και ανήθικες και ως εκ τούτου καλούν τα μέλη τους να αρνούνται την παροχή ψευδοθεραπειών μεταστροφής. Παράλληλα, ο εισηγητής ανέφερε ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε σειρά ψηφισμάτων του κάλεσε τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να τροποποιήσουν τις εθνικές τους νομοθεσίες, ώστε να καταστεί ποινικό αδίκημα η εφαρμογή ή η παροχή ψευδοθεραπειών μεταστροφής, ενώ σε ανάλογη προτροπή προέβη και η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Οι εμπλεκόμενοι φορείς οι οποίοι παρευρέθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των προτεινόμενων ρυθμίσεων, ωστόσο, με γραπτά υπομνήματα που υπέβαλαν στην επιτροπή, εξέφρασαν ορισμένες παρατηρήσεις ως προς επιμέρους πρόνοιες της εν λόγω πρότασης νόμου.

Ειδικότερα, οι εκπρόσωποι της Διεύθυνσης Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας, σημειώνοντας τον προβληματισμό του υπουργείου ως προς τον κίνδυνο πιθανής ποινικοποίησης επιστημονικά τεκμηριωμένων κλινικών πράξεων, οι οποίες τελούνται στο πλαίσιο αξιολόγησης και θεραπείας διεθνώς ταξινομημένων και κωδικοποιημένων ψυχιατρικών διαγνώσεων, εισηγήθηκαν την τροποποίηση των προτεινόμενων ρυθμίσεων, ώστε να προβλέπεται ρητά ότι επιστημονικά καθιερωμένες κλινικές πράξεις από εξειδικευμένους επαγγελματίες υγείας δεν συνιστούν ποινικό αδίκημα, σε περίπτωση που αυτές εφαρμόζονται με σκοπό την αντιμετώπιση παθήσεων που εντάσσονται στα ισχύοντα επίσημα διεθνή εγχειρίδια ταξινόμησης ψυχικών διαταραχών. Παρόμοια εισήγηση υποβλήθηκε και από τον εκπρόσωπο του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου, ο οποίος ανέφερε ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν θα πρέπει να αποκλείουν τις περιπτώσεις εφαρμογής ιατρικών θεραπευτικών παρεμβάσεων που βασίζονται σε σύγχρονες κατευθυντήριες οδηγίες από επίσημους επιστημονικούς φορείς, οι οποίες εφαρμόζονται σε άτομα με δυσφορία φύλου.

Επιπρόσθετα, η εκπρόσωπος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής Κύπρου εισηγήθηκε στην επιτροπή αφενός την προσθήκη σχετικής πρόνοιας στην υπό εξέταση πρόταση νόμου, ώστε να προβλέπεται η δυνατότητα καταγγελίας των προσώπων που εφαρμόζουν ψευδοθεραπείες μεταστροφής στους οικείους επαγγελματικούς τους συλλόγους ή στα επιστημονικά σώματα στα οποία αυτοί ανήκουν και αφετέρου τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής των προτεινόμενων ρυθμίσεων, ώστε να περιλαμβάνεται και η παραπομπή κηδεμονευόμενου προσώπου σε ψευδοθεραπείες μεταστροφής οι οποίες τελούνται στο εξωτερικό.

Παρόμοια με την πιο πάνω εισήγηση, για να θεσπιστεί ως αδίκημα η παραπομπή κηδεμονευόμενου προσώπου σε ψευδοθεραπείες μεταστροφής οι οποίες τελούνται στο εξωτερικό, ανεξαρτήτως εάν οι εν λόγω πρακτικές είναι νόμιμες στη χώρα που αυτές προσφέρονται, εκφράστηκε και από τον εκπρόσωπο του Συνδέσμου Ψυχολόγων Κύπρου. Παράλληλα, ο ίδιος εκπρόσωπος αφενός εισηγήθηκε τη δημιουργία μηχανισμού ενημέρωσης των οικείων επαγγελματικών συλλόγων για το πρόσωπο που εφαρμόζει ψευδοθεραπείες μεταστροφής, ώστε να ενεργοποιείται από αυτούς η διαδικασία πειθαρχικού ελέγχου των μελών τους, και αφετέρου εξέφρασε επιφυλάξεις ως προς τις προβλεπόμενες κυρώσεις των προτεινόμενων αδικημάτων, σημειώνοντας ότι, παρά την ανάγκη για αποτρεπτικές κυρώσεις, οι ποινές φυλάκισης πρέπει να αποτελούν την έσχατη λύση.

Ο εκπρόσωπος της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου επισήμανε ότι ο θεσμός της Εκκλησίας στηρίζεται στην ελευθερία του ατόμου να επιλέγει από μόνο του τις ηθικές του αρχές και ως εκ τούτου πρέπει να διαχωρίζονται οι οποιοσδήποτε πρακτικές από την πνευματική καθοδήγηση που παρέχεται στο πλαίσιο του μυστηρίου της Θείας εξομολόγησης, η οποία συντελείται πάντοτε με τη συναίνεση του ατόμου.

Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, αποφάσισε, με τη σύμφωνη γνώμη του εισηγητή της υπό εξέταση πρότασης νόμου, να επιφέρει σε αυτή τις ακόλουθες τροποποιήσεις:

1. Αντικατάσταση των όρων «πρακτικές μεταστροφής» και «θεραπεία, πρακτική ή παρέμβαση», με τους

όρους «ψευδοθεραπείες μεταστροφής» και «πρακτική ή τεχνική».

2. Τροποποίηση των προβλεπόμενων ποινών των αδικημάτων που θεσπίζονται με την υπό εξέταση πρόταση νόμου, ώστε:
 - α. για το αδίκημα της εφαρμογής ψευδοθεραπειών μεταστροφής να προβλέπεται ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) έτη και/ή χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις πέντε χιλιάδες ευρώ (€5.000), αντί μόνο ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) έτη,
 - β. για το αδίκημα της εφαρμογής ψευδοθεραπειών μεταστροφής σε ανήλικο πρόσωπο το οποίο βρίσκεται σε ευάλωτη θέση λόγω ασθένειας, αναπηρίας, ψυχικής κατάστασης ή σχέσης εξάρτησης ή επιρροής να προβλέπεται ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα τρία (3) έτη και/ή χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες ευρώ (€10.000), αντί μόνο ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα τρία (3) έτη,
 - γ. για το αδίκημα της παραπομπής σε ψευδοθεραπείες μεταστροφής προσώπου που τελεί υπό νόμιμη κηδεμονία να προβλέπεται ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα τρία (3) έτη και/ή χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες ευρώ (€10.000), αντί μόνο ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα τρία (3) έτη και
 - δ. για το αδίκημα της αναγγελίας ή διαφήμισης θεραπειών μεταστροφής να προβλέπεται ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) έτη και/ή χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις πέντε χιλιάδες ευρώ (€5.000), αντί μόνο ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) έτη.
3. Τροποποίηση των προνοιών της πρότασης νόμου, ώστε να μη συνιστά ποινικό αδίκημα αφενός η παροχή συμβουλευτικών, ψυχολογικών και ιατρικών υπηρεσιών οι οποίες αφορούν στη διερεύνηση, ελεύθερη ανάπτυξη ή/και επιβεβαίωση του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου ή της έκφρασης φύλου προσώπου και αφετέρου η παροχή επιστημονικά καθιερωμένων κλινικών πράξεων από εξειδικευμένους επαγγελματίες υγείας, δηλαδή από ιατρούς εγγεγραμμένους στο οικείο ιατρικό μητρώο και εγγεγραμμένους ψυχολόγους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εφόσον οι εν λόγω ενέργειες πραγματοποιούνται με σκοπό την αντιμετώπιση καταστάσεων σχετικών με τη σεξουαλική υγεία προσώπου, όπως αυτές καθορίζονται στη Διεθνή Στατιστική Ταξινόμηση Νοσημάτων και Συναφών Προβλημάτων Υγείας του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, τροποποίησε το κείμενο της πρότασης νόμου σύμφωνα με τα πιο πάνω και, αφού προέβη στις απαραίτητες νομοτεχνικές βελτιώσεις επί των προνοιών της, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις εισηγούνται στην ολομέλεια του σώματος την ψήφιση της πρότασης νόμου σε νόμο ως αυτή τροποποιήθηκε σύμφωνα με τα πιο πάνω.
2. Η αναπληρώτρια πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής βουλευτές των κοινοβουλευτικών ομάδων του Δημοκρατικού Συναγερμού και του Δημοκρατικού Κόμματος, καθώς και τα μέλη της επιτροπής βουλευτές του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν επί των προνοιών της πρότασης νόμου κατά τη συζήτησή της ενώπιον της ολομέλειας του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έφτασε κοντά μου, αγαπητοί συνάδελφοι, συναδέλφισσες, μία προφορική τροπολογία από τον Δημοκρατικό Συναγερμό, το Δημοκρατικό Κόμμα, το ΕΛΑΜ και την Δημοκρατική Παράταξη. Η πρόθεσή μου είναι να κάμω αποδεχτή την προφορική τροπολογία. Αντιλαμβάνομαι ότι έχετε μπροστά σας και τις τέσσερις τροπολογίες και από τα τέσσερα πολιτικά κόμματα οι οποίες έχουν κατατεθεί.

Θέλω να σας πω ότι η Σύσκεψη των Αρχηγών ή Εκπροσώπων των Κομμάτων το πρωί στη συνεδρίασή της ασχολήθηκε με τον τρόπο διεξαγωγής της συζήτησης. Προτείνει στην ολομέλεια την ακόλουθη διαδικασία: Πρώτα και κύρια, να καθοριστεί χρόνος, ο οποίος κατανέμεται ως εξής: Δημοκρατικός Συναγερμός είκοσι οκτώ λεπτά, ΑΚΕΛ είκοσι οκτώ λεπτά, Δημοκρατικό Κόμμα δεκαεννιά, ΕΛΑΜ δεκατρία, ΕΔΕΚ δεκατρία, Δημοκρατική Παράταξη δεκατρία, Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών δέκα λεπτά και οι ανεξάρτητοι, μεμονωμένοι βουλευτές έξι λεπτά ο καθένας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Ευχαριστούμε σας πολλά, κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τη Σύσκεψη των Αρχηγών να ευχαριστήσετε, κύριε Θεμιστοκλέους, όχι εμένα. Εγώ διαφωνώ, εγώ θεωρώ ότι είναι υπερβολικοί οι αριθμοί που δόθηκαν.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ανδρέα Θεμιστοκλέους)

Κύριε Θεμιστοκλέους, σε παρακαλώ!

Θα θέσω ενώπιον της ολομέλειας το θέμα για ψηφοφορία κατά πόσο εγκρίνεται η εισήγηση της Σύσκεψης των Αρχηγών και των Εκπροσώπων.

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

Κύριε Πρόεδρε, μετά από έτσι μια άτυπη διαβούλευση μεταξύ μας, θεωρώντας και εμείς ότι είναι υπερβολικοί οι χρόνοι, τώρα που είδαμε και τον συνολικό χρόνο, ότι για ένα νομοσχέδιο...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είναι δύο ώρες και δεκαέξι λεπτά.

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

Ακριβώς. Προτείνουμε το εξής και νομίζω ότι υπάρχει συναίνεση, μάλλον ομόφωνη. ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ 18 λεπτά, ΔΗΚΟ 14 λεπτά, ΕΛΑΜ, ΕΔΕΚ και ΔΗΠΑ 10 λεπτά -έχουμε κόψει από τα μεγαλύτερα κόμματα, κύριε Πρόεδρε- Κίνημα Οικολόγων 8 λεπτά αντί 10 και οι ανεξάρτητοι 5 λεπτά, λέμε, αλλά, αν δεν είναι 5 λεπτά και είναι 6 λεπτά, δεν χάθηκε ο κόσμος. Αν συμφωνούν όλοι, νομίζω ότι είναι μια καλύτερη ρύθμιση, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, κύριε Λουκαΐδη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Συμφωνούμε ούτως ή άλλως.

Για να μη δημιουργείται παρεξήγηση και να μην αλλοιωθεί η αναλογία που συνήθως έχουμε και να θεωρηθεί προηγούμενο ότι θα κινούμαστε από εδώ και πέρα έτσι, θα ήθελα να επισημάνω ότι η Πρόεδρος της Βουλής εισηγήθηκε αυτή την κατανομή, με βάση την προσπάθεια να δοθεί περισσότερος χρόνος στα μικρότερα κόμματα. Δεν δημιουργείται προηγούμενο και θέλω να το ξεκαθαρίσω. Αυτόβουλα μειώνεται ο χρόνος των μεγαλύτερων κομμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, σίγουρα δεν πρόκειται να δημιουργηθεί προηγούμενο με τούτη τη συμφωνία, αν θα γίνει από την ολομέλεια. Παρακαλώ την ολομέλεια να τοποθετηθεί.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Για ποιο πράγμα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Για την κατανομή του χρόνου όπως προτάθηκε από τον κ. Κουλλά.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΔΙΠΛΑΡΟΣ:

Ψηφίζουμε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, μπορείτε να ψηφίσετε ηλεκτρονικά, για να δούμε και το αποτέλεσμα.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΔΙΠΛΑΡΟΣ:

Μα, δεν σημαίνει ότι και τα μεγάλα κόμματα θα μιλήσουν όλη την ώρα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συμφωνούμε, κύριε Δίπλαρε. Δεν σημαίνει... Αν κάποιος νιώθει ότι δεν χρειάζεται τόσο χρόνο, να μην τον χρησιμοποιήσει. Κανένας δεν υποχρεώνει κανέναν να χρησιμοποιήσει όλο τον χρόνο.

Αντιλαμβάνομαι ότι με μια διαφωνία, τη διαφωνία του κ. Θεμιστοκλέους, συμφωνήσαμε οι υπόλοιποι;

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Να σημειωθεί και η δική μου η διαφωνία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και η διαφωνία του κ. Μυλωνά.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ανδρέα Θεμιστοκλέους)

Κύριε Θεμιστοκλέους,

Αν θα σου δώσω τον λόγο, θα σου τον δώσω, για να μιλήσεις στα έξι σου λεπτά. Δεν θα σου δώσω τον λόγο, για να τοποθετηθείς πάνω στην απόφαση της ολομέλειας. Να είμαστε εξηγημένοι!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Θέμα διαδικασίας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιας διαδικασίας, κύριε Θεμιστοκλέους; Αποφάσισε η ολομέλεια...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Αυτής που σκοπεύω να σας πω, όχι αυτής που υποθέτετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, πες μου και να κρίνω κατά πόσο υπάρχει θέμα διαδικασίας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Ειλικρινά, κύριε Πρόεδρε, είναι η πρώτη φορά που η ολομέλεια της Βουλής αποφαινεται για τον χρόνο ομιλίας των βουλευτών. Έγινε «του Κουτρούλη ο γάμος» δέκα φορές και πάλι επιμένετε ότι ο χρόνος ανήκει στα κόμματα, σε αντίθεση με αυτό το οποίο σας λέω εγώ, ότι ο χρόνος ανήκει στους βουλευτές. Και δεν είναι το μόνο κοινοβούλιο τούτο, όλα τα κοινοβούλια του κόσμου...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Θεμιστοκλέους,

Ξέρετε, τούτο το μάθημα μας το κάνατε στην ολομέλεια της Βουλής πάρα πολλές φορές. Η παράκλησή μου η θερμή, δεν χρειάζεται να μας το επαναλαμβάνετε! Να σας πω λοιπόν, επειδή έχω πολλή εμπειρία από κοινοβούλια άλλων χωρών και από το κοινοβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ότι εκεί κατανέμεται χρόνος στις πολιτικές ομάδες. Και ξέρετε πόσος είναι ο χρόνος που κατανέμεται; Σε πολλές περιπτώσεις είναι ένα λεπτό!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Ένα λεπτό;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ένα λεπτό, ναι. Γι' αυτό...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Στην Αυστρία το κοινοβούλιο είναι επτά λεπτά, στην Ελλάδα επτά, στη Γερμανία επτά, στη Γαλλία δώδεκα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν πρόκειται να σας επιτρέψω να ταλαιπωρείτε την ολομέλεια της Βουλής.

Λοιπόν, η ολομέλεια αποφάσισε και με βάση τους κανονισμούς λειτουργίας της Βουλής έχει κάθε δικαίωμα να αποφασίζει. Δεν είναι στην κρίση τη δική σας ή στην κρίση τη δική μου ή στην κρίση του οποιουδήποτε άλλου το τι αποφάσισε η ολομέλεια. Αποφάσισε η ολομέλεια, ετέλειωσεν, κύριε Θεμιστοκλέους.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Μπορεί να αποφάσιζαν να μη μιλήσω καθόλου!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, έχετε δικαίωμα να μιλήσετε για έξι λεπτά και σας δίνω τον λόγο να μιλήσετε για έξι λεπτά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Γιατί από μένα; Από μένα ξεκινούμε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ξεκινούμε, ναι, με τη διαδικασία που ακολουθούμε πάντοτε σε τέτοιες περιπτώσεις.

Ελάτε, έχετε το βήμα για έξι λεπτά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Έξι λεπτά, αφότου ανέλθω στο βήμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όταν ανέλθεις, σίγουρα. Δεν θα ξεκινήσουμε να μετρούμε από πρην.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Διότι στο ΑΚΕΛ γίνονται ορισμένα πράγματα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν ξέρεις τι γίνεται στο ΑΚΕΛ, κύριε Θεμιστοκλέους, γι' αυτό το ΑΚΕΛ να μην το πιάνεις στο στόμα σου!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Βλέπω τα αποτελέσματα, κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τέλος πάντων...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Το ότι αυτή η πρόταση νόμου ήρθε στην ολομέλεια πριν από δεκαπέντε μέρες και η ολομέλεια αποφάσισε να τη στείλει πίσω στην επιτροπή και το γεγονός ότι σχεδόν όλα τα πολιτικά κόμματα κατέθεσαν τροπολογίες αποδεικνύουν περίτρανα ότι αυτή η πρόταση νόμου ήταν απόφαση του ποδαριού, βεβαιωμένη πράξη. Χωρίς να τύχει επεξεργασίας καλά καλά από την επιτροπή Νομικών, ήρθε... Είναι μια πρόταση προβληματική. Γι' αυτό εκτιμώ ότι θα πρέπει, όταν θα έρθει η ώρα των τροπολογιών, να μελετηθούν καλύτερα και οι δικές μου τροπολογίες.

Αναγνωρίσαμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε αυτό το σώμα, σε αυτό τον τόπο το δικαίωμα στους αντιρρησίες συνείδησης να μην εκπληρώνουν τη στρατιωτική τους θητεία και μάλιστα τους δώσαμε το δικαίωμα εναλλακτικής θητείας. Αυτή η Βουλή αναγνώρισε το δικαίωμα σε κάθε γυναίκα να κάμνει νόμιμα έκτρωση, αναγνώρισε αυτή η Βουλή αυτό το δικαίωμα στις γυναίκες, με το επιχείρημα ότι το σώμα τους τους ανήκει και δικαιούνται να το διαθέτουν όπου, σε όποιο, όποτε και όπως θέλουν.

Η πρόταση νόμου του ΑΚΕΛ έρχεται ένα υφιστάμενο δικαίωμα από την εποχή... είκοσι αιώνες πριν -που ήταν αυτονόητο δικαίωμα, το οποίο δικαίωμα παρεμπιπτόντως το σεβάστηκε και η Τουρκοκρατία περισσότερο απ' ό,τι πάμε να κάμουμε εμείς σήμερα- το δικαίωμα να θρησκεύει κάποιος, να ανήκει σε μια επίσημη θρησκεία, το δικαίωμα να μετέχει σε όλες τις λατρευτικές λειτουργίες της Εκκλησίας, το δικαίωμα να μετέχει σε όλα τα μυστήρια της Εκκλησίας, το δικαίωμα να εκδηλώνει ελεύθερα, να ομολογεί δημόσια τη θρησκευτική του πίστη... Και, επειδή αυτό το δικαίωμα ήταν ιερό για όλους τους λαούς, ήρθε η Ευρωπαϊκή Συνθήκη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ήρθε το ελληνικό Σύνταγμα του 1952, ήρθε και το κυπριακό Σύνταγμα και θεώρησαν ότι είναι ακρογωνιαίος λίθος για ομαλό κοινωνικό βίο ο απόλυτος σεβασμός της θρησκευτικής πίστης, συνείδησης, έκφρασης.

Για πρώτη φορά σε αυτό τον τόπο δέχεται η Εκκλησία αυτή την ακρόατη στοχευμένη επίθεση. Δηλαδή το κράτος, που πολλοί από εσάς δεν θέλετε να είναι πατερναλιστικό κράτος, έρχεται να βάλει χέρι και να ποδηγετήσει, να βάλει όρους, τρόπους, προϋποθέσεις για το πώς θα νηστεύουν οι χριστιανοί ή οι μουσουλμάνοι ή για το πώς θα πιστεύουν οι οπαδοί, οι πιστοί, των άλλων δύο επίσημων θρησκειών του κόσμου, οι ινδουιστές και οι βουδιστές!

Έρχεται αυτός ο νόμος και αρνείται το δικαίωμα σε έναν ενήλικα άνθρωπο να διαθέσει και αυτός το σώμα του, το πνεύμα του, την ψυχή του όπως ο ίδιος αισθάνεται. Θέσαμε υπό απαγόρευση και υπό διωγμό την αξιοπρέπεια, την απόλυτη αξιοπρέπεια, του κάθε πολίτη να επιλέγει, να διαβουλεύεται είτε με την οικογένειά του είτε με τον πνευματικό του είτε με τους φίλους του και να αναζητεί τρόπους επικοινωνίας και επίλυσης του όποιου προβλήματος τον ταλαιπωρεί.

Πότε επιτρέπεται από το Σύνταγμα να μπαίνουν περιορισμοί σε θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα; Απαντά το...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μισό λεπτό, κύριε Θεμιστοκλέους. Προχωράτε, έχετε μισό λεπτό.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Νόμιζα ότι θέλατε να με διακόψετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, όχι.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Απαντά λοιπόν το ίδιο το Σύνταγμα. Θα πρέπει ο σκοπός να είναι θεμιτός. Θα πρέπει, δεύτερον, ο σκοπός να έχει να κάνει με την εθνική ασφάλεια, τη δημόσια υγεία, τα δημόσια ήθη και την προστασία της αμεροληψίας της δικαιοσύνης. Και το τρίτο που λέει το Σύνταγμα είναι το να μην υπάρχει άλλος τρόπος επίτευξης του σκοπού του θεμιτού, αν θα πάει να κάμεις περιορισμό ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ολοκληρώθηκε ο χρόνος σας, κύριε Θεμιστοκλέους. Αν θέλετε να πείτε ένα καταληκτικό σχόλιο, πέστε το και να κατεβείτε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Αμήν!

Όχι, για να μη σας χρωστώ και υποχρέωση, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να 'σαι καλά, ευχαριστώ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Τα υπόλοιπα θα τα πούμε στις τροπολογίες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Παπαδόπουλε, θέλετε να απαντήσετε στον κ. Θεμιστοκλέους ή να μιλήσετε για το θέμα;

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Όχι, να μιλήσω για το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Α, εντάξει, οκεί.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Ναι, αλλά...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είχα πρόθεση να δώσω τη σειρά...

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Ίσως, κύριε Πρόεδρε, διαδικαστικά θα ήταν ορθότερο πρώτα να τοποθετηθεί ο εισηγητής της πρότασης νόμου και στη συνέχεια να τοποθετηθούμε οι υπόλοιποι. Όπως το αποφασίσετε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επειδή συζητήθηκε σε οκτώ συνεδριάσεις στην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή, θεωρώ ότι είναι κατανοητός ο σκοπός και το σκεπτικό πίσω από τη δημιουργία της συγκεκριμένης πρότασης νόμου. Οπότε, αν θέλεις να μιλήσεις, εγώ δεν έχω πρόβλημα. Είχα πρόθεση να δώσω τον λόγο στον κ. Ευσταθίου, αλλά, αν θέλεις να μιλήσεις, ελεύθερα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Έχει προτεραιότητα ο αρχηγός κόμματος.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Να μου επιτρέψετε να δώσω συγχαρητήρια στον εισηγητή αυτής της πρότασης νόμου, καθώς ρυθμίζει ένα ζήτημα που έχουν ρυθμίσει αρκετές ευρωπαϊκές χώρες και θεωρώ ότι η ουσία είναι πάρα πολύ απλή. Όπως δεν θέλουμε τσαρλατάνοι, ψευδογιατροί να παρουσιάζονται ως γιατροί και να θέλουν να παρέχουν ιατρικές υπηρεσίες σε συμπολίτες μας, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο πρέπει να προστατεύσουμε ευάλωτους συμπολίτες μας -ιδιαίτερα ανήλικους- από τσαρλατάνους που θέλουν να προωθήσουν ψευδοθεραπείες ή επικίνδυνες πρακτικές που αφορούν τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου.

Σε ό,τι αφορά τον ρόλο της Εκκλησίας, θα πω ότι η τελευταία που θέλει να ταυτίζεται με τέτοιες ψευδοθεραπείες είναι η ίδια η Εκκλησία και, αντίθετα, εγώ θεωρώ ότι ήταν πάρα πολύ εποικοδομητικός ο ρόλος της Εκκλησίας σε ό,τι αφορά τη διαμόρφωση της τροπολογίας, που έχουμε και εμείς συμφωνήσει στο να κατατεθεί, που διαφυλάσσει από τη μία την προστασία των ευάλωτων συμπολιτών μας, που χρειάζονται αυτή την προστασία με βάση τις διατάξεις της σχετικής πρότασης νόμου, και από την άλλη διαφυλάσσει την ελευθερία έκφρασης σκέψης και θρησκείας, όπως αυτή προστατεύεται εξάλλου και από το άρθρο 18 του Συντάγματος

και από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ανεξαρτήτως του ποιες είναι οι θέσεις, οι απόψεις για την ουσία και σε σχέση με τις τοποθετήσεις που αφορούν την ταυτότητα φύλου και τον σεξουαλικό προσανατολισμό. Θεωρώ ότι το γεγονός ότι διαφυλάσσεται αυτό το δικαίωμα, που αφορά και την προστασία του Συντάγματος, είναι σημαντικό, στα πλαίσια αυτής της συγκεκριμένης πρότασης νόμου. Όποιος θέλει καθοδήγηση από τον πνευματικό του μπορεί να την έχει. Τίποτε σε αυτή την πρόταση νόμου δεν εμποδίζει κάποιον από το να προσφύγει στον πνευματικό του και να πάρει αυτή την καθοδήγηση.

Αυτούς που θέλουμε να παρεμποδίσουμε είναι τους ανθρώπους που δεν έχουν τα προσόντα, που δεν έχουν καμία απολύτως επιστημοσύνη σε σχέση με τις συγκεκριμένες θεραπείες να παρουσιάζονται ως να μπορούν να καθοδηγήσουν ευάλωτους συμπολίτες μας σε τέτοιες θεραπείες. Και γι' αυτό ακριβώς τον λόγο στηρίζουμε αυτή την πρόταση νόμου, στηρίζουμε την τροπολογία όπως έχει διαμορφωθεί από τον Δημοκρατικό Συναγερμό, το Δημοκρατικό Κόμμα, τη Δημοκρατική Παράταξη και το ΕΛΑΜ και επιπρόσθετα θα στηρίζουμε τις τροπολογίες που έχουν διαμορφωθεί από το Κίνημα Οικολόγων, καθώς πιστεύουμε ότι είναι προς τη σωστή κατεύθυνση.

Αυτό που τουλάχιστον έχουμε πληροφορηθεί είναι ότι είναι επικίνδυνο να αποποινικοποιηθεί μόνο ένα συγκεκριμένο μοντέλο σε ό,τι αφορά τις συγκεκριμένες θεραπείες, το επιβεβαιωτικό μοντέλο. Οι ψυχολόγοι αυτό που εισηγούνται είναι ότι μπορεί να υπάρχουν και άλλα μοντέλα ψυχολογικής στήριξης σε τέτοιους συμπολίτες μας, που θέλουν αυτή τη στήριξη. Αυτό το επιβεβαιωτικό μοντέλο είναι πλέον ξεπερασμένο και γι' αυτό σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες χρησιμοποιούνται άλλα μοντέλα σήμερα.

Κλείνοντας, κύριε Πρόεδρε, η δική μας έκκληση είναι για τόσο ευαίσθητα ζητήματα σίγουρα να ακούμε όλες τις απόψεις, να συζητούνται διεξοδικά σε ένα πνεύμα κατανόησης και συνεργασίας. Αλλά θέλω να τονίσω το εξής, ότι η κυπριακή κοινωνία τα τελευταία χρόνια έχει κάνει σημαντικά βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε τέτοια ζητήματα. Δεν πρέπει να ισοπεδώνουμε τα πάντα, δεν πρέπει να επιτρέπουμε σε ακραίες προσεγγίσεις να εντείνουν τις αντιπαραθέσεις και να μειώνουν είτε προβληματισμούς είτε ανθρώπους που ενδεχομένως να έχουν διαφορετική άποψη και κάποτε και εύλογους προβληματισμούς. Θεωρούμε ότι τέτοιες ακραίες προσεγγίσεις δεν είναι βοηθητικές. Εμείς θεωρούμε και εκτιμούμε ότι σήμερα η Βουλή θα κάνει ακόμα ένα συλλογικό βήμα προς την ορθή κατεύθυνση προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Παπαδόπουλε.

Ο κ. Ευσταθίου.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητές συναδέλφισσες,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Θεωρώ ότι το θέμα που συζητούμε σήμερα δεν έχει καμία σχέση ούτε με την Εκκλησία ούτε με την ελευθερία στη θρησκεία, του θρησκευέιν, ούτε βεβαίως και με το αναφαίρετο δικαίωμα στον οποιοδήποτε άνθρωπο να επιλέγει τον σεξουαλικό ή τον γενετήσιο αυτού προσανατολισμό.

Θα ξεκινήσω με μία διαπίστωση: Πριν από έναν μήνα στο Συμβούλιο της Ευρώπης υπερψηφίστηκε μια έκθεση, την οποία είχα την τιμή να παρουσιάσω, για την ανάγκη συμμόρφωσης προς τις αποφάσεις του Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η εκτέλεση και ο σεβασμός αυτών των αποφάσεων αποτελεί πυλώνα ενός κράτους δικαίου όπως είναι η Κύπρος. Η υποχρέωση δεν περιορίζεται μόνο στο να συμμορφώνεται η εκτελεστική εξουσία, να προχωρεί στην υλοποίηση των αποφάσεων των δικαστηρίων, αλλά είναι και υποχρέωση της νομοθετικής εξουσίας, όταν ψηφίζει νόμους, να έχει υπόψη της να μην περιορίζει και να μην επεμβαίνει σε αναφαίρετα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ψηφίζουμε πάντοτε υπό το φως των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μόνο μέσα από αυτό το πρίσμα μπορούμε να εξετάσουμε το νομοθετικό μας έργο. Η υποχρέωση αυτή δεν είναι μόνο αρνητική, δηλαδή να μην προχωρούμε στη λήψη μέτρων τα οποία να προσβάλλουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά είναι και θετική, να προχωρούμε δηλαδή στη λήψη μέτρων, προκειμένου να προστατευτούν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ένα από αυτά τα δικαιώματα είναι το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης. Από τα πιο βασικά! Όχι στην επέμβαση! Ναι στην επέκταση του δικαιώματος! Αυτά λέει το Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, προχωρώ στο να εξετάσω την πρόταση νόμου. Ο κάθε ένας άνθρωπος έχει δικαίωμα στην έκφραση, σωστή ή λανθασμένη, ψευδή ή αληθή, αποδεκτή ή ρηξικέλευθη. Ακόμα και όσον αφορά αποκρουστική έκφραση, είναι δικαίωμα του καθενός να έχει δικαίωμα στην έκφραση. Ο κάθε ένας άνθρωπος έχει δικαίωμα ταυτόχρονα και στην επιλογή του τρόπου ζωής του. Ο κάθε άνθρωπος δικαιούται σεξουαλικά ή γενετήσια να επιλέγει τον τρόπο ζωής του. Κανενός δεν πέφτει λόγος, ούτε εμάς ούτε κανενός, όπως δεν μας πέφτει λόγος στο τι πιστεύει, πρεσβεύει, εκφράζει ο κάθε άνθρωπος. Είτε διαφωνούμε είτε

συμφωνούμε, οφείλουμε να σεβόμαστε τον συνάνθρωπό μας. Την ίδια αξίωση έχομε και για το ζήτημα της ελευθερίας της έκφρασης. Κάθε άνθρωπος λοιπόν έχει δικαίωμα στην έκφραση. Ακόμα και αν αυτή η έκφραση, αυτή η γνώμη, αυτή η άποψη μας ενοχλεί.

Έτσι, η πρόταση νόμου θεωρώ ότι προσβάλλει την ελευθερία της έκφρασης. Με όλες τις καλές της προθέσεις, παρουσιάζει αμφισβησίες, παρουσιάζει τεχνικά ζητήματα, όπως η συγκεκαλυμμένη με οποιοδήποτε τρόπο πρακτική ή τεχνική. Ποιος θα το αποφασίσει; Τα δικαστήριά μας; Διότι και πάλι ένα ζήτημα ελευθερίας θα μετατραπεί σε δικαστικό αγώνα ενώπιον των δικαστικών αιθουσών; Τι σημαίνει κάποιος να «εφαρμόζει πρακτική ή τεχνική ή» να «παρέχει υπηρεσία, με σκοπό τη μεταβολή, καταστολή, εξάλειψη»; Όλα αυτά προσβάλλουν τον πυρήνα του δικαιώματος στην έκφραση.

Το Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων επανειλημμένα έχει πει ότι ακόμα και ο προσηλυτισμός είναι αποδεκτός. Δεν μπορεί κάποιος να απαγορεύσει τον προσηλυτισμό, ακόμα και κάποιος που προσπαθεί να σου αλλάξει την πίστη σου, να σου αλλάξει τη γνώμη σου για τον τρόπο ζωής σου. Δικαιούται να το πράξει, φτάνει να μη μεταχειρίζεται βία λεκτική ή σωματική. Αυτά λέει το Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Έχοντας υπόψη αυτά και επειδή, όταν είσαι εισηγητής σε κάποια ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οφείλεις να τα θυμάσαι στην πορεία της ζωής σου, γι' αυτό και εγώ δεν μπορώ να υποστηρίξω την πρόταση νόμου. Υποστηρίζω, όμως, μετά παρησίας και με σθένος το δικαίωμα κάθε ανθρώπου στην άλλη άποψη, στον άλλο τρόπο ζωής, τον διαφορετικό από εμένα. Δεν είμαι εγώ άνθρωπος που θα κρίνω τον οποιονδήποτε επιλέγει σεξουαλικά, γενετήσια, πολιτικά, θρησκευτικά να διαφοροποιηθεί από εμένα. Γι' αυτό ο κάθε άνθρωπος δικαιούται να έχει τον ελάχιστο σεβασμό ως άνθρωπος.

Θα καταψηφίσω ταυτόχρονα και τις τροπολογίες, πλην των τροπολογιών των Οικολόγων, γιατί οι τροπολογίες οι υπόλοιπες, πλην των Οικολόγων, πραγματεύονται και αυτές τον τρόπο περιορισμού του δικαιώματος της ελευθερίας στην έκφραση. Οι τροπολογίες των Οικολόγων, τις οποίες ετοίμασε με πολλή προσοχή η αγαπημένη μου Αλεξάνδρα Ατταλίδου μαζί με τον κ. Παπαδούρη...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τελειώνει ο χρόνος σας, κύριε Ευσταθίου.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Τελειώνω.

...ακριβώς εγγίζουν το ζήτημα και διαφοροποιούνται από το ζήτημα της ελευθερίας της έκφρασης. Επομένως, έχοντας αυτά τα λίγα, κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

...θα καταψηφίσω την πρόταση νόμου, τις τροπολογίες, πλην τις τροπολογίες των Οικολόγων.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Από το Κίνημα Οικολόγων, έχετε οκτώ λεπτά.

Κυρία Ατταλίδου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΑΤΤΑΛΙΔΟΥ:

Το τελευταίο χρονικό διάστημα έχει ξεκινήσει μια εκστρατεία παραπληροφόρησης γύρω από την πρόταση νόμου που κατέθεσε το ΑΚΕΛ για την ποινικοποίηση των θεραπειών μεταστροφής, που δεν είναι τίποτε άλλο από παραβιαστικές, ψευδοεπιστημονικές, σαδιστικές πρακτικές αλλαγής του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων.

Θεραπεία μεταστροφής είναι κάθε παραίτηση, εξαναγκασμός ή πίεση προς αλλαγή του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου από άτομα που μπορεί να είναι είτε επαγγελματίες υγείας, όπως ψυχίατροι, ψυχολόγοι, είτε πνευματικοί είτε θρησκευτικοί καθοδηγητές, όπως ιερείς, εξομολόγοι, κατηχητές, μάμηδες, βραχμάνοι, σαμάνοι κ.λπ., είτε εναλλακτικοί θεραπευτές.

Απώτερος στόχος όσων από μας υποστηρίζουμε αυτή την πρόταση νόμου είναι η ποινικοποίηση της δραστηριότητάς τους και στη χώρα μας. Να κάνουμε δηλαδή αυτό που μας παροτρύνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας μέσα από την πρόσφατη έκθεσή της για την Κύπρο του Μαρτίου του 2023. Την ποινικοποίηση δηλαδή των θεραπειών αυτών που προτείνεται και από το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 2018, το οποίο υπερψήφισαν οι ευρωβουλευτές της Κύπρου. Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 65 εκφράζει την ικανοποίησή του για τις πρωτοβουλίες που απαγορεύουν τις θεραπείες αλλαγής φύλου των

ΛΟΑΤΚΙ και την παθολογικοποίηση της διεμφυλικής ταυτότητας και ζητεί επιτακτικά από όλα τα κράτη μέλη να λάβουν αντίστοιχα μέτρα, που θα σέβονται και θα προστατεύουν το δικαίωμα στην ταυτότητα και στην έκφραση φύλου.

Όπως καταγράφει σε έκθεσή του ο ανεξάρτητος εμπειρογνώμονας των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία από τη βία και τις διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου Víctor Madrigal-Borjelo το 2020, πέρα από την κατάφωρη παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προκύπτει μέσα από τις θεραπείες μεταστροφής στη σωματική αυτονομία, την υγεία και την ελεύθερη έκφραση του σεξουαλικού προσανατολισμού και της ταυτότητας φύλου, υπάρχει παράλληλα και το στοιχείο της κακοποίησης. Σε περιπτώσεις μάλιστα που τέτοιες πρακτικές θεραπείες μεταστροφής, επανόρθωσης γίνονται με τη βία, τότε συνιστούν βασανιστήριο και κακομεταχείριση.

Σε ό,τι αφορά τις νομοθετικές μας εισηγήσεις, μέσα από τις τροπολογίες που καταθέτουμε, προτείνουμε να υιοθετηθεί η προσέγγιση που ισχύει σε χώρες που προκρίνουν το διερευνητικό μοντέλο στην παροχή υπηρεσιών, όπως είναι η Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Φινλανδία, η Σουηδία, η Νορβηγία. Στις επιτρεπόμενες συμβουλευτικές ψυχολογικές και ιατρικές υπηρεσίες δίνεται βαρύτητα στη διερεύνηση και στην ελεύθερη ανάπτυξη του σεξουαλικού προσανατολισμού της ταυτότητας φύλου ή της έκφρασης φύλου αντί στην επιβεβαίωση.

Ο διάλογος των τελευταίων εβδομάδων έφερε στην επιφάνεια πολλά και τρομακτικά που συνιστούν παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Γνωρίζαμε ότι αυτές οι πρακτικές εμπεριέχουν κάθε μορφής βία. Τα όσα, όμως, έχουμε ακούσει είναι σοκαριστικά. Ξεκινούν από τη χρήση πλήρως αντιεπιστημονικών πρακτικών, όπως οι ορμονοθεραπείες, που παραβιάζουν κατάφωρα τα ανθρώπινα δικαιώματα και φτάνουν στη συστηματική ψυχολογική βία και στην πρόκληση αυτομίσους, στη σεξουαλική παρενόχληση και στη σωματική και σεξουαλική κακοποίηση. Θύτες είναι επαγγελματίες που μπορεί να ανήκουν στον χώρο της ψυχικής υγείας ή της θρησκείας. Όχι πολύ μακριά από εμάς, στην Ελλάδα, στην κορυφή της πυραμίδας της βίας αυτών των πρακτικών, όπως καταγράφει σχετική έρευνα επιστημονικού φορέα, βρίσκεται, δυστυχώς, ακόμα και ο επανορθωτικός βιασμός.

Την ίδια ώρα στην Κύπρο μερικά μόνο εικοσιτετράωρα πριν από την ψήφιση της πρότασης νόμου είδαμε την Ιερά Σύνοδο να συγκαλείται εκτάκτως, καλώντας εμάς τους βουλευτές και τις βουλευτίες να μην εκθεμελιώσουμε ό,τι υγιές απέμεινε σ' αυτό τον τόπο, γιατί, όπως λέει, «ο πνευματικός εκφυλισμός της κοινωνίας δεν είναι ό,τι καλύτερο για έναν λαό που αγωνίζεται για την εθνική του επιβίωση.»! Θεωρώ θλιβερό το ότι η Εκκλησία εκλαμβάνει ως «πνευματικό εκφυλισμό» την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ευάλωτων ομάδων, οι οποίες για χρόνια στοχοποιούνται από ακραία στοιχεία. Ήρθε η ώρα όλοι μας να πούμε: «Φτάνει πια! Φτάνει πια με τη στοχοποίηση αυτών των ατόμων! Φτάνει πια με τις εκφράσεις μίσους! Φτάνει πια με τη ρητορική μίσους!».

Υπάρχουν θεσμοί σ' αυτό το κράτος; Εάν υπάρχουν, πρέπει να αντιδράσουν επιτέλους! Για μένα, αλλά και για ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας, ο μόνος ορατός εκφυλισμός που βλέπει η κοινωνία είναι αυτός του μηνύματος του ίδιου του Χριστού, που μιλά για αγάπη προς όλους τους συνανθρώπους μας. Γι' αυτό, καλώ την Εκκλησία της Κύπρου να υψώσει αναχώματα προστασίας όλων των ανθρώπων, όλων των πολιτών αυτού του τόπου και να συμβαδίσει με την επιστήμη.

Τελειώνοντας, θέλω να υπογραμμίσω ότι δε θέλουμε να εκθεμελιώσουμε τίποτε το υγιές, αλλά σίγουρα θέλουμε, ναι, να εκθεμελιώσουμε τα βασανιστήρια στα οποία συνάνθρωποί μας σήμερα, εν έτει 2023, εξακολουθούν να υπόκεινται στο όνομα μιας δήθεν ιατρείας! Να εκθεμελιώσουμε από τις θέσεις τους αυτούς που εκμεταλλεύονται τα ένστικτα ενός συντηρητικού μέρους της κοινωνίας, για να διαπράττουν εγκλήματα! Ναι, αυτά θα τα εκθεμελιώσουμε και θα τα εκριζώσουμε, υπερψηφίζοντας αυτή την πρόταση νόμου, στέλνοντας ένας πολιτικό μήνυμα σε όλους, ποινικοποιώντας επιτέλους το μίσος και τη βία και κρατώντας όντως ό,τι υγιές απέμεινε σ' αυτό τον τόπο, την αποδοχή, την αλληλεγγύη και την αγάπη!

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κυρία Ατταλίδου.

(Χειροκροτήματα)

Παράκλησή μου να μην χειροκροτούμε. Εν επιτρέπεται στη Βουλή.

Λοιπόν, προχωρούμε τώρα στη Δημοκρατική Παράταξη.

Να ρωτώ τζαι πόσα άτομα θα μιλήσουν.

Ένας μόνο.

Έχετε δέκα λεπτά, κύριε Τρυφωνίδη.

ΑΛΕΚΟΣ ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ:

Οκτώ με τη νέα ρύθμιση. Έτσι μου είπαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δέκα, δέκα. Αλλά, αν δεν τα θέλεις, μην τα χρησιμοποιήσεις!

ΑΛΕΚΟΣ ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Συζητάμε ένα θέμα σήμερα, δυστυχώς, για το οποίο ακόμα, δυστυχώς, υπάρχει προκατάληψη στην κοινωνία μας και γι' αυτό, κάθε φορά που τίθεται ένα τέτοιο θέμα, οι απόψεις δίστανται και η κοινωνία μας χωρίζεται σε στρατόπεδα. Η αλήθεια είναι ότι η ΛΟΑΤΚΙ κοινότητα δεν έχει γίνει απόλυτα αποδεκτή στην κοινωνία μας, παρ' όλους τους αγώνες που έχει κάμει μέχρι σήμερα, για να μπορεί αυτή η μερίδα συνανθρώπων μας να ζει με αξιοπρέπεια, να μην περιθωριοποιείται και να έχει τις ίδιες ευκαιρίες και δυνατότητες όπως όλοι οι συμπατριώτες μας. Άλλο όμως είναι η μη αποδοχή και άλλο η προσπάθεια με τσαρλατανισμούς και τις λεγόμενες «ψυχοθεραπείες» να αλλάξει ο σεξουαλικός προσανατολισμός συνανθρώπων μας.

Στη συζήτηση που έγινε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών ακούστηκαν σημεία και τέρατα. Συνάνθρωποί μας οδηγούνται ακόμα και στην αυτοκτονία με τις πρακτικές αυτές! Ζωές καταστρέφονται, αφού ο δογματισμός, η άρνηση και η προκατάληψη δεν επηρεάζουν μόνο τα ομοφυλόφιλα άτομα, αλλά και την οικογένειά τους και το στενό τους περιβάλλον. Δεν μπορούμε να διανοηθούμε ότι στις μέρες μας συνάνθρωποί μας υποβάλλονται σε βασανιστήρια με κριτήριο τον σεξουαλικό προσανατολισμό, υποβάλλονται σε σωματικά βασανιστήρια με τις λεγόμενες «ορμονοθεραπείες», είτε σε ψυχολογικά με παράλογες απαιτήσεις και πλύση εγκεφάλου! Σημειώνουμε ότι, ως επί το πλείστον, τα άτομα αυτά είναι είτε ανήλικα είτε ευάλωτα είτε επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από το περιβάλλον τους. Έρχονται αντιμέτωπα με αισθήματα ενοχής, ντροπής, μίσους προς τον εαυτό τους, κατάθλιψης, κοροϊδίας, χρήσης ψυχοδραστικών ουσιών, μέχρι και αυτοκτονίες.

Θα θέλαμε να μη χρειάζοταν να νομοθετούμε για τέτοια θέματα. Θα θέλαμε να μην υπάρχουν καν τέτοια θέματα για συζήτηση, όμως, δυστυχώς, είμαστε αναγκασμένοι να το κάνουμε. Τα ανθρώπινα δικαιώματα για εμάς, ως Δημοκρατική Παράταξη-Συνεργασία, είναι αδιαπραγμάτευτα. Όταν τα Ηνωμένα Έθνη και η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρούν αυτές τις «θεραπείες» βασανιστήρια, όταν άλλες χώρες έχουν νομοθετήσει ενάντια σε τέτοιες «θεραπείες», τότε για εμάς ως χώρα είναι μονόδρομος η ψήφιση τέτοιας νομοθεσίας.

Όλες αυτές τις μέρες ακούσαμε όλες τις απόψεις, υπέρ και κατά. Ακούσαμε ότι θα απαγορευτεί η άσκηση θρησκευτικών καθηκόντων και άλλα πολλά. Εμείς κατηγορηματικά λέμε ότι η πρόταση νόμου δεν απαγορεύει την άσκηση οποιουδήποτε θρησκευτικού καθήκοντος, όπως η εξομολόγηση. Για τον λόγο αυτό, συμφωνούμε με την τροπολογία που έχει τεθεί και από τον Δημοκρατικό Συναγερμό και από το Δημοκρατικό Κόμμα και από το ΕΛΑΜ, ούτως ώστε να υιοθετηθεί το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το οποίο λέει ότι εφαρμόζεται χωρίς επηρεασμό το δικαίωμα της ελευθερίας σκέψης, συνείδησης και θρησκείας. Πολύ σωστά το Σύνταγμα μας στο άρθρο 18 προνοεί όπως έκαστος έχει το δικαίωμα ελευθερίας σκέψης, συνείδησης και θρησκείας. Έκαστος έχει το δικαίωμα να πρεσβεύει την πίστη του και να ασκεί τα θρησκευτικά του καθήκοντα.

Εμείς διαβουλευτήκαμε και συζητήσαμε με την Εκκλησία, γιατί η Εκκλησία είναι αναπόσπαστο μέρος της κοινωνίας μας. Ακούσαμε τις επιφυλάξεις και πιστεύω ότι με την τροπολογία που υποβάλλουμε με τους υπόλοιπους συναδέλφους και κόμματα είναι σύμφωνη και η Εκκλησία σε αυτό. Ούτε προωθείται η ομοφυλοφιλία, όπως διατυπώθηκε από διάφορους, αντίθετα, προστατεύει τα άτομα και τα ανθρώπινα δικαιώματά τους, γιατί, όπως ανέφερα και στην αρχή υπάρχει προκατάληψη στην κοινωνία. Δεν είμαστε εδώ για να καταργήσουμε τα πιστεύω και τις πεποιθήσεις. Είμαστε εδώ, για να διορθώνουμε στρεβλώσεις και να νομοθετούμε πάντοτε με γνώμονα το κοινό καλό, το οποίο δεν μπορεί να είναι κατ' επιλογήν και με βάση διάφορες αντιλήψεις. Πρέπει να καλύπτει όλο το φάσμα της κοινωνίας και όχι επιλεκτικά. Οι καιροί άλλαξαν, οι ανάγκες της κοινωνίας αλλάζουν. Πρέπει να αφουγκραζόμαστε τις ανάγκες αυτές και να προσαρμόζουμε το νομοθετικό μας έργο ανάλογα.

Γι' αυτούς τους παραπάνω λόγους, θα υπερψηφίσουμε την πρόταση νόμου του συναδέλφου, μαζί με την τροπολογία, όπως ανέφερα προηγουμένως, και τις τροπολογίες των Οικολόγων, γιατί πάνω απ' όλα μας νοιάζει η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θρησκευτικών ελευθεριών.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Τρυφωνίδη.

Μια παράκληση στους συναδέλφους και σε όσους κάθονται πίσω. Να κάμνουμε λίγη ησυχία, διότι πρέπει να σας πω ότι δυσκολευόμουν να ακούσω τον κ. Τρυφωνίδη εγώ. Μιλούμε ούλλοι μαζί και δεν ακούγεται ο κύριος ομιλητής.

Λοιπόν, από την ΕΔΕΚ. Ο κ. Σιζόπουλος μόνο;

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Ναι, κύριε Πρόεδρε.

Πάρα πολύ σύντομα από τη θέση μου.

Θα επαναλάβω αυτό που πάρα πολλές φορές έχουμε τονίσει από την πλευρά της ΕΔΕΚ, ότι εμείς αγωνιζόμαστε και θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε σταθερά και απαρέγκλιτα για την κατοχύρωση του δικαιώματος των πολιτών στα ανθρωπινά τους δικαιώματα και όχι μόνο, καθώς επίσης και για την κατοχύρωση της ελευθερίας να καθορίζουν οι ίδιοι το μέλλον τους, τη συμπεριφορά τους και, πάντοτε στο πλαίσιο της νομιμότητας, για οτιδήποτε τους αφορά ως άτομα, καθώς επίσης και για την προστασία ειδικά των ευάλωτων ατόμων από οποιαδήποτε μορφή βίαιης συμπεριφοράς ή συμπεριφοράς η οποία στην ουσία θέτει σε κίνδυνο τη βιολογική τους υπόσταση.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Σιζόπουλε. Πολύ περιεκτικός και σύντομος.

Πάμε στο ΕΛΑΜ. Ποιοι θα μιλήσουν;

Ο κ. Ιωάννου.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Το ΕΛΑΜ από την πρώτη στιγμή εξέφρασε τις επιφυλάξεις του, τη διαφωνία του και τις ανησυχίες του όσον αφορά την πρόταση νόμου που έχουμε ενώπιόν μας, γιατί, ενώ παρουσιάζοταν ως απαγόρευση βασανιστηρίων, που προφανώς είναι καταδικαστέα από όλους μας και πρώτα από το ίδιο το Σύνταγμα, εντούτοις στην πραγματικότητα οδηγεί στην αυθαίρετη ποινικοποίηση συμπεριφορών, που σε άλλες περιπτώσεις και σε άλλα ζητήματα είναι νόμιμα. Γιατί, ενώ παρουσιάζοταν ως πρόταση που θα οδηγήσει στην αποδοχή διαφορετικών προσανατολισμών, στην πραγματικότητα δεν έχει καμία σχέση με αυτό. Ποινικοποιεί συγκεκριμένες απόψεις και ουσιαστικά εκφοβίζει τα άτομα που νιώθουν άσχημα και παν να ζητήσουν βοήθεια, ότι αυτόματα θα υποστούν βασανιστήρια ή οποιονδήποτε εξαναγκασμό. Η πρόταση είναι εντελώς αόριστη και το έχουμε πει από την πρώτη συνεδρία της επιτροπής. Και εξηγώ μέσα από το κείμενο που έχουμε ενώπιόν μας.

Πρώτος παραλογισμός. Κάποιο πρόσωπο, ακόμη κι αν νιώθει ο ίδιος άσχημα, απαγορεύεται να αλλάξει κατόπιν συμβουλής τον σεξουαλικό του προσανατολισμό, την ταυτότητα και έκφραση φύλου, που αποδεδειγμένα είναι ρευστά, αλλά παρόμοιος περιορισμός δεν υπάρχει για το φύλο, που είναι βιολογικό, δεν αποτελεί στοιχείο επιλογής αυτοπροσδιορισμού ή μεταβολής κατά βούληση.

Δεύτερος παραλογισμός. Όποιος ασκεί νόμιμη κηδεμονία και παραπέμπει το κηδεμονευόμενο πρόσωπο είναι ένοχος αδικήματος. Δηλαδή, με απλά λόγια, ένας γονιός, αν του πει το παιδί του ότι δεν νιώθει καλά και ότι θέλουν να δουν έναν επαγγελματία υγείας, έναν ιερέα, ένα οποιοδήποτε πρόσωπο, για να μιλήσουν, να συζητήσουν, να τον καθησυχάσει, απαγορεύεται! Πάει φυλακή ο γονιός και προφανώς το παιδί συνεχίζει να νιώθει τα ίδια φρικτά συναισθήματα όπως και πριν. Ή ένας επαγγελματίας υγείας δε θα μπορεί αύριο να πει στο οκτάχρονο αγοράκι με δυσφορία φύλου ότι δεν είναι γυναίκα! Και κρύβεστε πίσω από το ότι τις συμβουλές τις επιτρέπουμε! Πείτε όμως πότε επιτρέπουμε τις συμβουλές; Πείτε την εκπληκτική εξαίρεση που φανταστήκατε. Μόνο αν είναι ή να τους επιβεβαιώσεις ή να τους αναπτύξεις αυτό που νιώθουν! Επιλεκτική, δηλαδή, προσέγγιση των θεμάτων και ας αισθάνεται άσχημα αυτός που σε επισκέπτεται! Βεβαίως, σύμφωνα με τους προοδευτικούς νόμους, ο ίδιος δεκαεξάχρονος θα δικαιούται αύριο να πάει στην επαρχιακή διοίκηση και να αλλάξει το φύλο του, σύμφωνα με το νομοσχέδιο το οποίο προωθείται! Είναι μία ακόμη προσπάθεια αποξένωσης των γονιών με τα παιδιά τους! Γιατί, όπως και στο μάθημα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης που πολύ πρόσφατα ψηφίστηκε, όπου οι γονείς δεν έχουν ούτε λόγο ούτε άποψη για τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους, αλλά έχουν κάποιες άγνωστες μη κυβερνητικές οργανώσεις που έχουν ξεκάθαρο σκοπό να διαλύσουν τον οικογενειακό ιστό, έτσι κι εδώ οι γονείς δε θα μπορούν να έχουν άποψη για ζητήματα που απασχολούν τα παιδιά τους, την άποψη βεβαίως που εσάς δεν σας βολεύει!

Τρίτος παραλογισμός. Υπάρχει ενώπιόν όλων σας η τροπολογία ότι, όταν ένας ενήλικας πάει με τη δική του συναίνεση στον οποιοδήποτε επαγγελματία υγείας ή σε πνευματικό, τότε δεν θεωρείται ποινικό αδίκημα. Αν αυτό το πρόσωπο, σε αυτό το πλαίσιο, ασκήσει βασανιστήρια, προφανώς από το ίδιο το Σύνταγμα διώκεται, είτε πάει με τη συναίνεσή του είτε χωρίς. Αυτό είναι δεδομένο και αυτονόητο!

Και επειδή γίνεται συχνά πυκνά αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε πρακτικές άλλων χωρών, δείτε τι λένε άλλα κράτη, στις πέντε-έξι χώρες δηλαδή που εφαρμόστηκε, γιατί άλλες είτε δε βρήκαν λόγο να το εφαρμόσουν είτε προσπαθούν να το εφαρμόσουν χωρίς να δημιουργήσουν προβλήματα όπως θα γίνει στην Κύπρο. Από τις έξι λοιπόν χώρες -έξι μόνο το έχουν εφαρμόσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση- οι τέσσερις έχουν

μέσα την έννοια της συναίνεσης, το Βέλγιο, η Γερμανία, η Μάλτα και η Ελλάδα. Επαναλαμβάνω την Ελλάδα. Το ετοίμασε, το συνέγραψε, το προώθησε και το εφάρμοσε η κυβέρνηση Μητσοτάκη. Όταν το λέμε όμως εμείς, το ΕΛΑΜ, αυτόματως είναι λαϊκίστικο και επικίνδυνο! Και επειδή άκουσα διάφορους να μιλάνε ότι η τροπολογία μας είναι προβληματική και αόριστη, κυρίως για το πώς θα αποδεικνύεται, τους παραπέμπω στον περί Συμβάσεως Νόμο, που αναφέρεται ρητώς τι σημαίνει συναίνεση και τι μορφή έχει και ότι προφανώς μπορεί να είναι και προφορική ή ακόμα και συναγόμενη. Στη Νορβηγία, που κατατέθηκε παρόμοια πρόταση, ο Γενικός Εισαγγελέας με δημόσια του τοποθέτηση έθεσε σοβαρές αμφιβολίες, λόγω της απουσίας του δικαιώματος συναίνεσης, δηλώνοντας ότι αγνοείται η αυτονομία του ατόμου. Την ίδια ώρα ο Εθνικός Γενικός Εισαγγελέας δήλωσε πως τα όρια της νομοθεσίας είναι ασαφή ως προς τι θα ποινικοποιήσουν. Και ποιο ήταν το αποτέλεσμα; Αναβολή λόγω αυτών των επιφυλάξεων και σε λίγους μήνες θα το δουν ξανά προσεκτικά.

Στην Κύπρο, την ίδια ώρα που γνωρίζουμε ότι υπάρχουν σοβαρές επιφυλάξεις από τη Νομική Υπηρεσία, προχωρούμε στην ψήφιση ενός πρόχειρου νόμου!

Και πάμε τώρα στο θέμα της Εκκλησίας. Είναι ξεκάθαρο. Η Εκκλησία ούτε κάνει ούτε δικαιούται να κάνει πρακτικές μεταστροφής. Για μήνες ολόκληρους το ΑΚΕΛ, μέσω ανακοινώσεων και δημόσιων συζητήσεων, προσπαθεί να δημιουργήσει την εντύπωση ότι η Εκκλησία κάνει ορμονοθεραπείες, λες και είναι πάροχος του ΓΕΣΥ, ή βασανιστήρια. Θέλετε να αλλάξετε τη θέση της Εκκλησίας, μία θέση δύο χιλιάδων χρόνων. Λέγατε ψέματα και παραπληροφορήσατε. Η αντίδραση της Ιεράς Συνόδου, η πολύ ορθή ανακοίνωση που ανέδειξε τα αντανάκλαστικά της Εκκλησίας της Κύπρου απέναντι σε θέματα πίστης, ήταν αποτέλεσμα δικών σας ενεργειών.

Και για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι. Ο ίδιος ο εισηγητής της πρότασης δήλωσε στο ραδιόφωνο του «Πολίτη» μόλις προχθές: «Στην Κύπρο, με τις μαρτυρίες που ακούσαμε, είναι οι ιερείς που τες έκαμναν τούτες τες πρακτικές και οδηγούσαν ανθρώπους σε πολύ δύσκολη ψυχολογική κατάσταση και πίεση και καταπίεση με ευχές, με προσευχές ή με εξομολογήσεις ή με νηστείες». Στο ραδιόφωνο του «Πολίτη» μόλις προχθές.

Οι προσευχές, οι εξομολογήσεις, οι νηστείες είναι «πίεση» και «καταπίεση» και ψυχοφθόρα διαδικασία! Τις τελευταίες δύο μέρες βεβαίως ακόμα και οι ίδιοι αναδιπλώθηκαν και δεν αναφέρονται στην Εκκλησία.

Όλους αυτούς τους μήνες πιάσαμε, για να μπουν ασφαλιστικές δικλίδες απέναντι σε αυτή την αοριστία. Και ικανοποιούμαστε που έστω και σε έναν βαθμό, έστω και την υστάτη και άλλα κόμματα αντιλήφθηκαν ένα από τα αρκετά προβλήματα που υπάρχουν στην πρόταση. Η τροπολογία που έχουμε μαζί τους είναι αυτονόητη. Είναι όμως και ενισχυτική για τον σκοπό μας. Οφείλουμε και οφείλαμε να σας υπενθυμίσουμε τι λείπει το Σύνταγμα, γιατί προφανώς το ξεχάσατε και κατηγορούσατε συγκεκριμένα την Εκκλησία.

Η τροπολογία μας έχει σκοπό να καλύψει τις ορθόδοξες πρακτικές και την πνευματική καθοδήγηση που προσπαθούσε, σύμφωνα με δικές του δηλώσεις, να ποινικοποιήσει ο εισηγητής. Μάλιστα, έφθασαν στο σημείο να κατηγορήσουν δημόσια και συγκεκριμένο μητροπολίτη, ο οποίος δήλωσε το πολύ απλό: «Με πλησίασε ένα πρόσωπο λέγοντας ότι ελκύεται από άνδρες και σιγά σιγά με προσευχή και καθοδήγηση παντρεύτηκε γυναίκα και είναι ευτυχισμένος». Αυτό κάποιος το ονομάζουν «θεραπεία μεταστροφής». Εμείς το ονομάζουμε πνευματική καθοδήγηση. Άρα, είναι για όσα η Εκκλησία κάνει στην πραγματικότητα η δική μας τροπολογία και όχι για όσα εσείς και οι ανώνυμες πηγές που επικαλείστε λέτε ότι κάνει.

Όπως ξεχνάτε και πολλές φορές τι λείπει το ίδιο το Σύνταγμα. «Η πίστη ενός παιδιού στην Κύπρο καθοδηγείται και αποφασίζεται από τον γονέα». Όχι από τις Βρυξέλλες, όχι από οποιαδήποτε μη κυβερνητική οργάνωση. Όλα τα υπόλοιπα τα λείπει ξεκάθαρα η ανακοίνωση της Ιεράς Συνόδου.

Και επειδή τον τελευταίο καιρό, την τελευταία περίοδο γίνεται μία ευθεία επίθεση στην πίστη μας, όπως είναι αυτό το ζήτημα, αλλά και το θέμα με την πρωινή προσευχή, εμείς δηλώνουμε το επόμενο: είμαστε Έλληνες της Κύπρου, χριστιανοί, ορθόδοξοι. Οι θέσεις του ΕΛΑΜ ταυτίζονται πλήρως με την ελληνοχριστιανική παράδοση, με τον τρόπο που μεγαλώσαμε εμείς, οι γονείς μας και με τον τρόπο που θέλουμε να μεγαλώσουν τα παιδιά μας, με το τρίπτυχο της πατρίδας μας, της πίστης μας, της οικογένειάς μας.

Όσα επικαλείστε δεν είναι πρόδος. Ψευδοπροοδευτισμός του χειρίστου είδους είναι! Μπορείτε να συνεχίσετε να αποκαλείτε την ορθόδοξη πίστη μας «μεσαιώνα» ή «μισαλλοδοξία». Να θυμάστε όμως αυτό το οποίο σας είπα και πάρα πολλές φορές ο πρόεδρος του ΕΛΑΜ: «Η Ορθοδοξία αποτέλεσε κλειδί των καλύτερων περιόδων της ιστορίας της Κύπρου και καταφύγιο στις πιο σκοτεινές στιγμές της».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μισό λεπτό, κύριε Ιωάννου...

ΣΩΤΗΡΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ:

Αυτό τον ρόλο δεν μπορεί να τον αναιρέσει κανένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ.

Πριν να προχωρήσω, να ρωτήσω· από το Δημοκρατικό Κόμμα υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Έχουμε χρόνο, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Χρόνο έχετε. Αλλά τώρα να συνηνοηθούμε και με τα άλλα κόμματα, για να δω πώς θα πάμε με τη σειρά.

Από το ΑΚΕΛ πόσοι θα είναι οι ομιλητές, ένας;

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Από τον Δημοκρατικό Συναγερμό;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Ένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ένας;

Λοιπόν, κύριε Λεωνίδου, αν θέλετε, έχετε χρόνο. Έχετε εννιάμισι λεπτά.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Μέγιστο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ε, μέγιστο!

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πραγματικά, όταν ψηφίζουμε έναν ποινικό νόμο, έχουμε υποχρέωση να είμαστε πολύ περισσότερο προσεχτικοί. Γιατί; Ιδιαίτερα όταν μέσα από αυτό τον ποινικό νόμο καθορίζουμε κυρώσεις και τέτοιες κυρώσεις και ποινές οι οποίες αποστερούν την ελευθερία κάποιου πολίτη. Με την κατάθεση αυτής της πρότασης νόμου από τον συνάδελφο αρχικά και κατά τις πρώτες συζητήσεις διαφάνηκε ότι αυτό το κείμενο είχε αρκετές αοριστίες, ασάφειες, κάτι το οποίο δεν επιτρέπεται να υπάρχει σε ποινικούς νόμους, γιατί υπάρχει η βασική αρχή του δικαίου «nullum crimen, nulla poena sine lege»· κανένα έγκλημα, καμία ποινή χωρίς νόμο. Αυτή η βασική αρχή έχει κάποιες ειδικότερες αρχές, που, ως κράτος δικαίου και ένα κράτος που βασίζεται και στο ευρωπαϊκό και στις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθιστούν υποχρεωτική τη συμπεριφορά των οργάνων του κράτους, κατ' επέκταση και της Βουλής μας. Και εμείς έχουμε υποχρέωση να προστατεύσουμε ακριβώς τους πολίτες από αοριστίες και ασάφειες, που είναι επιμέρους αρχές που πρέπει να προστατεύουμε.

Προσπαθήσαμε να δημιουργήσουμε προϋποθέσεις τέτοιες, ούτως ώστε αυτή η πρόταση νόμου να εξισοροπήσει τα πράγματα. Γιατί από τη μια, ναι, θέλουμε να πατάξουμε, όπως πολύ σωστά είπε και ο πρόεδρος του κόμματός μου, που είχε προηγουμένως ότι, ναι, θα πρέπει να μην επιτρέψουμε σε ανθρώπους οι οποίοι δεν είναι ειδικοί ή σε ανθρώπους οι οποίοι δεν υπηρετούν σωστά την ιδιότητά τους... Να έχουν συνέπειες, γιατί λειτουργούν και συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας κατάστασης πραγμάτων που αφορά την προσωπικότητα και τη ζωή προσώπου.

Επομένως, από τη μια ήταν αυτό. Από την άλλη όμως, έπρεπε να προστατεύσουμε και τους ίδιους τους λειτουργούς, ιδιαίτερα της θρησκείας, καθότι έχουμε υποχρέωση από το ίδιο το Σύνταγμα να διασφαλίσουμε τις δύο βασικές αρχές που αφορά το δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας, δηλαδή το δικαίωμα της συνείδησης και το δικαίωμα της λατρείας. Επομένως, κατά την ίδια ώρα πρέπει αυτούς τους ανθρώπους, οι οποίοι επιτελούν πραγματικά ένα έργο, τους θρησκευτικούς άρχοντες ή τους ανθρώπους ή θρησκευτικούς φορείς που ασκούν συγκεκριμένη εξουσία, θα πρέπει να τους προστατεύσουμε και όχι να επικρέμεται συνεχώς ως δαμόκλεια σπάθη πάνω τους, γιατί θα υπάρχει ο κίνδυνος, εάν μιλήσουν, εάν κουβεντιάσουν με έναν πολίτη ιδιωτικά, θα επικρέμεται ο κίνδυνος ότι θα υποστούν συνέπειες, κυρώσεις, με αποτέλεσμα τη φυλάκισή τους.

Γι' αυτό προβληματιστήκαμε πάρα πολύ, και με συναδέλφους του Δημοκρατικού Συναγερμού και με τον κ. Τορναρίτη, που απουσιάζει, και με εκπροσώπους της Εκκλησίας και με άλλους συναδέλφους του ΕΛΑΜ, της ΕΔΕΚ, της ΔΗΠΑ, και καταλήξαμε στο ότι θα πρέπει υποχρεωτικά να θυμίσουμε ότι σε αυτό το κράτος υπάρχει το Σύνταγμα, υπάρχει το άρθρο 18 και υπάρχει και η Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η οποία καθορίζει στο άρθρο 9, αλλά και το άρθρο 10 επιπρόσθετα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που καθορίζει τις θεμελιώδεις αρχές.

Επειδή ακούστηκαν πάρα πολλά αυτές τις μέρες, όπως «ποιος σας είπε ότι ασχολούμαστε με την Εκκλησία, πού το λέει;». Δεν το λέει ρητά, υπονοείται όμως. Επομένως, είχαμε υποχρέωση να το προβλέψουμε και να προλάβουμε κάποιες καταστάσεις οι οποίες θα είναι πάρα πολύ δυσάρεστες.

Εμείς θεωρούμε ότι υπό τις συνθήκες θα πρέπει να ψηφιστεί αυτή η πρόταση νόμου, με την προϋπόθεση ότι θα στηριχθεί και η δική μας η τροπολογία, η οποία είναι πάρα πολύ σημαντική. Παρ' όλη την υποτίμηση που έχει δεχθεί από συναδέλφους σε ραδιοφωνικές συναντήσεις, ότι είναι υπερβολή, ότι είναι μία τροπολογία η οποία δεν χρειάζεται, εμείς θεωρούμε ότι είναι πάρα πολύ σημαντική. Εμείς θεωρούμε, εν πάση περιπτώσει ότι πρέπει να προχωρήσει, καθότι, όπως εξελίσσονται τα πράγματα, διασφαλίζουμε, επαναλαμβάνω, το δικαίωμα του οποιουδήποτε να απευθυνθεί όπου θέλει. Στον ειδικό, πρώτον, και ο ειδικός να εκφράσει αντικειμενικά την άποψή του χωρίς ψεύτικες και ψευδεπίγραφες εισηγήσεις, προτάσεις και αναλύσεις. Και από την άλλη, να διασφαλίσουμε το δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας.

Αυτή είναι ουσιαστικά η θέση του Δημοκρατικού Κόμματος και αυτό θα ψηφίσουμε. Από τη μια, την πρόταση νόμου, θα ψηφίσουμε την τροπολογία που έχουμε καταθέσει με τους υπόλοιπους συναδέλφους των άλλων κομμάτων, αλλά θα ψηφίσουμε και την τροπολογία των Οικολόγων, με την οποία ακριβώς διευκρινίζεται, διευρύνεται το όριο προστασίας των θρησκευτικών φορέων, αλλά και των επιστημόνων οι οποίοι μπορούν να εκφράσουν άποψη.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Λεωνίδου.

Κύριε Κουκουμά.

Έχεις δεκαοκτώ λεπτά. Ξέρω ότι είσαι πάντα συνοπτικός και σύντομος και περιεκτικός βέβαια.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Και ουσιαστικός.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΚΟΥΜΑΣ:

Το μόνο σίγουρο, κύριε Πρόεδρε, είναι ότι μάθαμε όλοι το θέμα για το οποίο συζητούμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Απ' όλα όσα μπορούμε να συζητήσουμε ή να πούμε για την πρόταση νόμου του ΑΚΕΛ, ένα είναι το κεντρικό ζήτημα, ένα είναι το κεντρικό ερώτημα που πρέπει να απαντήσει ο καθένας και η καθεμιά μέσα στην αίθουσα, αλλά και ο καθένας που θέλει να τοποθετηθεί πάνω σε αυτό το ζήτημα. Πρέπει να απαντήσει αν θεωρεί ότι τα ΛΟΑΤΙ άτομα είναι άρρωστα άτομα που πρέπει να θεραπευτούν. Αν θεωρεί ότι τα ΛΟΑΤΙ άτομα είναι βιολογικά, πνευματικά, ηθικά κατώτερα ή υποδεέστερα άτομα που πρέπει να διορθωθούν.

Όσοι απαντούν «ναι», όσοι το θεωρούν αυτό, είτε ανοικτά είτε συγκαλυμμένα, τότε πρέπει να αποδέχονται το βάρος του ανθρώπινου πόνου, της σωματικής και ψυχολογικής βλάβης, του εξευτελισμού, της ταπείνωσης, της απανθρωπιάς, των αποπειρών αυτοκτονίας για χιλιάδες ανθρώπους που υποβάλλονται σε «ψευδοθεραπείες μεταστροφής», για χιλιάδες ανθρώπους, ακόμα και για παιδιά και έφηβους που γίνονται έρμαιο τσαρλατάνων που τους δίνουν χάπια, για να τους «ισιώσουν», που τους συμβουλεύουν να σταματήσουν να νιώθουν αυτό που είναι, που τους υποβάλλουν ότι η ύπαρξή τους είναι μία αμαρτία, ένα λάθος της φύσης που πρέπει να διορθωθεί και θα τους το διορθώσουν.

Όποιος αντίθετα απαντά «όχι, τα ΛΟΑΤΙ άτομα δεν είναι άρρωστα και ούτε πρέπει ούτε μπορεί να θεραπευτούν», τότε μπορεί και πρέπει να στηρίζει την πρότασή μας για την ποινικοποίηση των «ψευδοθεραπειών μεταστροφής» όποια μορφή και αν παίρνουν, όποιος και αν τις διαπράττει, όπως ακριβώς την καταθέσαμε χωρίς παραθυράκια και λαθροχειρίες.

Η πρόταση νόμου του ΑΚΕΛ, κύριε Πρόεδρε, ανταποκρίνεται στις επανειλημμένες εκκλήσεις του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, του Συμβουλίου της Ευρώπης, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που χαρακτηρίζουν τις «ψευδοθεραπείες μεταστροφής» ως «βασανιστήρια» και καλούν όλα τα κράτη της Ευρώπης και του κόσμου να τις ποινικοποιήσουν. Η πρόταση νόμου του ΑΚΕΛ έρχεται να προσθέσει τη χώρα μας στα κράτη τα οποία προχωρούν στην ποινικοποίηση των ψευδοθεραπειών και τα οποία αυξάνονται συνεχώς. Η Ισπανία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Μάλτα, ο Καναδάς, η Ελλάδα έχουν προχωρήσει σε νομοθεσίες για ποινικοποίηση των ψευδοθεραπειών, ενώ αυτή τη στιγμή υπάρχουν συζητήσεις στα κοινοβούλια του Βελγίου, της Αυστρίας, της Πορτογαλίας, της Ολλανδίας, της Ιρλανδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Φιλανδίας και της Νορβηγίας.

Η πρόταση νόμου του ΑΚΕΛ κινείται στο ίδιο πλαίσιο με την νομοθεσία που πέρασε ομόφωνα στη Γαλλία, αλλά και στην Ισπανία τον περασμένο μήνα. Η πρόταση νόμου του ΑΚΕΛ κατατέθηκε πριν ενάμιση χρόνο και συζητήθηκε σε οκτώ συνεδρίες της επιτροπής Νομικών, στηρίχθηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, και της

προηγούμενης και της νυν κυβέρνησης, πλην ενός κόμματος. Κανένα κόμμα δεν είχε εκφράσει μέχρι πριν δέκα μέρες καμία αντίρρηση ή επιφύλαξη. Μάλιστα, προεκλογικά και ο νυν Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο κ. Χριστοδουλίδης, και ο τώως πρόεδρος του Συναγερμού, ο κ. Νεοφύτου, όπως βέβαια και ο Ανδρέας Μαυρογιάννης, ο Δημητριάδης, ο Κολοकाσιδής, ο Χριστοφίδης είχαν απαντήσει σε δημόσιο ερωτηματολόγιο ότι στηρίζουν την πρόταση νόμου όπως έχει κατατεθεί στην επιτροπή Νομικών. Συνεπώς, όσοι ανακάλυψαν πριν μερικές μέρες προβλήματα και ασάφειες στον νόμο κάτι δεν λένε σωστά.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ανδρέα Θεμιστοκλέους)

Το πιο σημαντικό από όλα όμως είναι ότι η πρόταση νόμου του ΑΚΕΛ στηρίχθηκε και χαιρέτιστηκε από την Επιτροπή Διοικήσεως, από την Επιτροπή Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, την Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής, τον Παγκύπριο Ιατρικό Σύλλογο, τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο, τους συνδέσμους των ψυχολόγων, των ψυχοθεραπευτών, των ψυχιάτρων, των κοινωνικών λειτουργών, από τον Κυπριακό Σύνδεσμο Οικογενειακού Προγραμματισμού και τον Οργανισμό Νεολαίας της Κύπρου.

Και είναι πραγματικά ελπιδοφόρο και παρήγορο, μέσα σε όλα που ακούμε τις τελευταίες μέρες, το γεγονός ότι η επιστημονική κοινότητα της Κύπρου -με απόλυτο τρόπο, τεκμηριωμένο και ορθολογικό- έχει ταχθεί υπέρ της πρότασής μας για ποινικοποίηση των ψευδοθεραπειών μεταστροφής και έχει καταρρίψει με επιστημονική επιχειρηματολογία συγκεκριμένες τροπολογίες οι οποίες, αν τυχόν υιοθετηθούν, εξουδετερώνουν, αλλά και αντιστρέφουν την ουσία, τη φιλοσοφία της νομοθεσίας.

Τέτοια προσπάθεια είναι η θεωρία ότι μπορεί να νομιμοποιηθούν οι ψευδοθεραπείες μεταστροφής στο όνομα της συναίνεσης. Αυτή η άποψη είναι επικίνδυνη και δεν έχει ούτε νομικό ούτε επιστημονικό έρεισμα. Πρώτα και κύρια, γιατί το ίδιο το ποινικό μας δίκαιο ορίζει ότι δεν μπορεί να υπάρξει συναίνεση σε βασανιστήρια. Δεν μπορεί να υπάρξει συναίνεση σε βαριά σωματική βλάβη. Για παράδειγμα, αν κάποιος διενεργήσει άμβλωση σε γυναίκα εκτός των περιπτώσεων που ορίζει ο νόμος, διώκεται, ακόμα και αν έχει συναινέσει η γυναίκα. Ακόμα, το άρθρο 233Α του Ποινικού Κώδικα ορίζει ότι όποιος διενεργήσει ακρωτηριασμό γυναικείων γεννητικών οργάνων διώκεται και δεν είναι ούτε υπεράσπιση ούτε ελαφρυντικό το αν έχει συναινέσει η γυναίκα.

Κατά δεύτερον, η εισαγωγή της συναίνεσης σε ψευδοθεραπείες είναι αντιεπιστημονική και η επιστημονική κοινότητα της Κύπρου έχει μιλήσει πολύ ξεκάθαρα για το ζήτημα. Όταν ένας επιστήμονας, ένας επαγγελματίας υγείας γνωρίζει ότι ένα φάρμακο ή μία οποιαδήποτε κλινική πράξη ή πρακτική είναι αναποτελεσματική ή επιβλαβής, τότε υποχρεούται -και ηθικά και νομικά- να αρνηθεί να τη δώσει, ακόμα και αν του τη ζητά ο «ασθενής» εντός ή εκτός εισαγωγικών. Όταν λοιπόν γνωρίζουμε την κακοποιητική και προφανέστατα αναποτελεσματική φύση των ψευδοθεραπειών, δεν μπορεί με κανένα τρόπο να γίνει αποδεκτή.

Τρίτον, η θεωρία περί συναίνεσης στις ψευδοθεραπείες πάσχει και από μίαν άλλη άποψη. Πόσο ελεύθερη είναι η συναίνεση από έναν άνθρωπο ΛΟΑΤΙ, που υπόκειται σε βία, εξευτελισμό, διακρίσεις, κοινωνική περιθωριοποίηση και οδηγείται στην απόγνωση; Η απάντηση της πολιτείας στην απόγνωση ενός ανθρώπου τέτοιου πρέπει να είναι: «Κόπιασε, να σε γιάνουμε, να γίνεις straight»; Ή πρέπει να είναι η στήριξή του, η αποδοχή του, ο σεβασμός στην ταυτότητά του και η διαβεβαίωση ότι θα φτιάξουμε μία κοινωνία που κανένας δεν θα υφίσταται διακρίσεις και εξευτελισμό για τον σεξουαλικό του προσανατολισμό;

Όσο δε αφορά το ζήτημα για εξαίρεση των ιερέων, είναι θετικό το γεγονός ότι πλέον όλοι αντιλαμβάνονται ότι δεν μπορεί να γίνει κάτι τέτοιο και θα ήταν όχι μόνο ανήκουστο, αλλά και συνταγματικά προβληματικό να λέμε ότι θα είναι αδίκημα, αν οποιοσδήποτε πολίτης το διαπράξει, αλλά δεν θα είναι αδίκημα, αν διαπράξει την ίδια ακριβώς πράξη ένας ιερέας. Και διερωτούμαι, μάλιστα, μίαν εβδομάδα μετά την καταδίκη ενός ιεράρχη για σεξουαλική παρενόχληση ανήλικης, αν είναι δυνατό να συζητούμε με σοβαρότητα για να είναι οι ιερείς υπεράνω του νόμου.

Και πρέπει ακόμα να αναφερθούμε και στη στάση της Εκκλησίας. Η πρόσφατη ανακοίνωση της Ιεράς Συνόδου δεν ήταν μόνο προβληματική για τις αντιεπιστημονικές και μεσαιωνικές της θέσεις. Τις έχουμε ξανακούσει. Δεν ήταν μόνο προβληματική για το γεγονός ότι προφανέστατα οι συντάκτες έχουν μπερδέψει την πρόταση νόμου, που συζητούμε σήμερα, με το νομοσχέδιο που είχε καταθέσει η κυβέρνηση Αναστασιάδη για τη νομική αναγνώριση ταυτότητας φύλου. Το πρόβλημα με την ανακοίνωση ήταν ότι δεν είπε αυτό που τουλάχιστον την επόμενη μέρα ο επίσκοπος Καρπασίας Χριστόφορος δήλωσε -με κατηγορηματικό τρόπο- ότι η εκκλησία δεν εγκρίνει τις ψευδοθεραπείες μεταστροφής, ότι είναι ξένες προς το πνεύμα της και ότι όποιος ιερέας διενεργεί ψευδοθεραπείες θα πρέπει να διώκεται, όπως κάθε άλλος πολίτης.

Από εκεί και πέρα, οι όποιες ανησυχίες εκφράστηκαν από την εκκλησία, από οποιονδήποτε άλλο, είναι αδικαιολόγητες για όποιον έχει διαβάσει το άρθρο 2 του νόμου. Γιατί θα πρέπει να κάμνουμε συζήτηση για τούτα τα ζητήματα, εφόσον έχουμε διαβάσει την πρόταση νόμου; Και για χιλιοστή φορά διευκρινίζουμε ότι δεν είναι ψευδοθεραπεία μεταστροφής σε βάρος των ΛΟΑΤΙ η έκφραση άποψης, ακόμα και της αντιεπιστημονικής και της συντηρητικής άποψης, αλλά σήμερα ποινικοποιούμε την εφαρμογή πρακτικής πάνω σε έναν άνθρωπο, για να μεταστραφεί ή να εξαλειφθεί ο σεξουαλικός του προσανατολισμός.

Όσον δε αφορά την τροπολογία που έφτασε χθες για την εισαγωγή αναφοράς στα άρθρα του Συντάγματος και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, πρώτον, είναι εξόφθαλμα νομικός πλεονασμός

να γίνεται αναφορά στα άρθρα του Συντάγματος και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, αφού σε αυτά υπόκειται αυτονόητα κάθε νόμος που ψηφίζουμε, κάθε νόμος της Δημοκρατίας. Πρέπει επίσης να διευκρινιστεί προς όλους ότι στα συγκεκριμένα άρθρα που ζητείται με την τροπολογία να προστεθούν δεν αναφέρεται μόνο η ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας, αλλά αναφέρεται ρητά ότι η εκδήλωση της θρησκευτικής ελευθερίας μπορεί να περιοριστεί με νόμο, όταν αφορά -ανάμεσα σε άλλα- την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τρίτων.

Συνεπώς, αν νομίζει κάποιος ότι αυτή η τροπολογία μπορεί να προστατεύσει οποιονδήποτε από τη δίωξη για ψευδοθεραπείες μεταστροφής στο όνομα της θρησκευτικής ελευθερίας, λανθάνεται και νομικά, διότι τα κείμενα αυτά συνολικά λένε το αντίθετο. Και προφανώς νομικά δεν επηρεάζει αυτή η τροπολογία, αλλά πολιτικά εκθέτει όσους νοιώθουν την ανάγκη να δίνουν διαπιστευτήρια -αλήθεια σε ποιον- για να ψηφίσουν την ποινικοποίηση των ψευδοθεραπειών μεταστροφής. Αντιλαμβανόμαστε ότι κάποιιο θέλουν φύλλο συκής, αλλά δεν θα έπρεπε να το χρειάζονται, προκειμένου να στηρίξουν κάτι τόσο αυτονόητο.

Επειδή ακόμα ακούστηκαν κάποια πράγματα σε σχέση με το τι συμβαίνει στις άλλες χώρες, θα καταθέσω, κύριε Πρόεδρε, τις νομοθεσίες της Μάλτας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ισπανίας, για να μπορεί ο καθένας να συγκρίνει στη βάση των αυτούσιων κειμένων τι ακριβώς κάνουμε. Πράγματι, στην Ελλάδα η ποινικοποίηση των ψευδοθεραπειών μεταστροφής έγινε με μία τροπολογία που κατέθεσε ο Υπουργός Υγείας -την κατέθεσε και εγκρίθηκε αυθημερόν- που περιλαμβάνει τη συναίνεση. Αυτή όμως η τροπολογία ήταν αντίθετη με τη θέση της επιτροπής που διόρισε ο Κυριάκος Μητσοτάκης, για να συντάξει το νομοσχέδιο για τις ψευδοθεραπείες μεταστροφής. Και το λέω για όποιους είναι κριτήριο το τι θέλει και τι δεν θέλει ο Μητσοτάκης.

Πλέον, κυρίες και κύριοι, είμαστε στο διά ταύτα. Όποιος βουλευτής και όποιο κόμμα φοβάται ή αρνείται να παίρνει θέση σε αυτά, όποιος φοβάται να πει τις πραγματικές του θέσεις γι' αυτά, τότε είτε θα βρίσκει δικαιολογίες είτε θα ψάχνει λεκτικούς ακροβατισμούς, για να κρυφτεί, αντί να δίνει με παρηρησία τη μάχη απέναντι στη συντήρηση. Όμως, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ισότητα, η αξιοπρέπεια, δεν είναι ευκαιρίες για δημόσιες σχέσεις στο «pride» ούτε για post στο «Facebook» με πολύχρωμες σημαίες. Είναι αγώνας διαρκείας μέσα και έξω από τη Βουλή, για να πάει μπροστά η κοινωνία -με συγκρούσεις και με ρήξεις, όταν χρειάζονται- για να εξαλειφθούν οι διακρίσεις στις νομοθεσίες και τις πρακτικές του κράτους, αλλά και στις αντιλήψεις της κοινωνίας.

Είναι προβληματικό, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το γεγονός ότι στον 21^ο αιώνα χρειαζόμαστε νόμους για κάτι τέτοιο. Αλλά, δυστυχώς, τους χρειαζόμαστε και γι' αυτό το ΑΚΕΛ κατέθεσε την πρόταση αυτή. Πρώτον, γιατί έτσι θα προστατεύσουμε ανθρώπους από τέτοιες πρακτικές που συνιστούν εξευτελισμό, κακοποίηση και ταπείνωση. Πρακτικές που βασίζονται σε οπισθοδρομικές, συντηρητικές, ομοφοβικές αντιλήψεις, τις οποίες όμως ο δράστης δεν τις κρατά καν για τον εαυτό του, αλλά θέλει να τις επιβάλει σε ένα άλλο πρόσωπο.

Δεύτερον, χρειαζόμαστε αυτό τον νόμο, γιατί θα διευκολύνει ανθρώπους και ιδιαίτερα νέα παιδιά να μην αποδεχθούν να υποβάλλονται σε τέτοιες πρακτικές και να καταγγέλλουν όποιον προσπαθήσει να τους υποβάλει σε κάτι τέτοιο. Και τέλος, γιατί στέλνει ένα σαφές μήνυμα στην κοινωνία ενάντια στις αντιλήψεις ότι ένα ΛΟΑΤΙ άτομο είναι άρρωστο, που μπορεί ή πρέπει να θεραπευτεί. Και αυτό δεν αφορά μόνο τη συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων, αφορά τι είδους κράτος, τι είδους κοινωνία θέλουμε να είμαστε. Αν θα είμαστε με την επιστήμη ή με τον μεσαίωνα, με τα ανθρώπινα δικαιώματα ή με την ανοχή στον ανθρώπινο εξευτελισμό, με την πρόοδο ή με την οπισθοδρόμηση.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Κουκουμά.

Η κ. Τσιρίδου, η τελευταία ομιλήτρια.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΤΣΙΡΙΔΟΥ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Όντως, ένα πάρα πολύ σημαντικό θέμα σήμερα για την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Είναι δεδομένο ότι οι θεραπείες μεταστροφής είναι ψευδοεπιστημονικές, ιατρικές, ψυχιατρικές, συμπεριφορικές, φαρμακευτικές, ψυχολογικές ή άλλες πρακτικές και παρεμβάσεις, που έχουν ως στόχο την αλλαγή του σεξουαλικού προσανατολισμού ενός ατόμου. Το πρόβλημα δεν είναι καθόλου μικρό ούτε στη δική μας χώρα, όπως φαίνεται και από τις έρευνες που μελετήσαμε στην επιτροπή Νομικών, αλλά και από τις μαρτυρίες των ανθρώπων που ακούσαμε, που διαβάσαμε, που μελετήσαμε, οι οποίοι υποβλήθηκαν σε τέτοια μεταχείριση. Ποιοι προβαίνουν σε τέτοιες πρακτικές; Πολλοί μπορεί να είναι αυτοί, είτε επαγγελματίες είτε σύμβουλοι ψυχικής υγείας είτε μπορεί να είναι ψυχολόγοι είτε μπορεί να είναι ειδικότητες ιατρικές, όπως οι ενδοκρινολόγοι, οι νευρολόγοι, εναλλακτικοί θεραπευτές και άλλοι.

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών από το 2020 κάνει έκκληση για παγκόσμια απαγόρευση αυτών των πρακτικών, που έχει χαρακτηρίσει ο ίδιος ως βασανιστήρια. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ήδη από το 2018 έχει

ψηφίσει πρόταση απαγόρευσης προς τα κράτη μέλη για τις θεραπείες μεταστροφής και βεβαίως -όπως έχει ήδη ακουστεί- έχουν ήδη απαγορευτεί σε αρκετές ευρωπαϊκές και άλλες χώρες. Όπως ενημερωθήκαμε, αλλά και από τη μελέτη που κάναμε αποτελεί δυστυχώς δεδομένο ότι οι άνθρωποι που έχουν υποστεί το βασανιστήριο αυτό των «θεραπειών μεταστροφής» εμφανίζουν αγχώδεις διαταραχές, κατάθλιψη, επεισόδια αυτοτραυματισμού, κάνουν χρήση ουσιών. Τέτοιες ψευδοθεραπείες πολλές φορές επιβάλλονται και σε παιδιά, τα οποία, αν υποστούν κάτι τέτοιο, έχουν και σχεδόν 30% πιθανότητα να προβούν ακόμα και σε απόπειρα αυτοκτονίας.

Είναι γι' αυτό που και στη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ισότητα των ΛΟΑΤΙ 2020 με 2025 υπάρχει ρητή αναφορά ότι τέτοιου είδους πρακτικές μετατροπής ενδέχεται να έχουν αυτές τις σοβαρότατες επιπτώσεις και στη σωματική, αλλά και στην ψυχική υγεία των ανθρώπων αυτών, ενώ παράλληλα, όπως ανέφερα, υπάρχει και η σειρά των ψηφισμάτων 2018, 2020, 2021 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, που καλεί τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προβούν σε ποινικοποίηση τέτοιων θεραπειών. Και σε εθνικό επίπεδο, όπως είπα, έχουν ήδη ψηφιστεί πολλές νομοθεσίες.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Σε τέτοιας φύσης ζητήματα ο ρόλος μας σε αυτή την αίθουσα αρχίζει και τελειώνει με τη νομοθέτηση εκείνων των προτάσεων, που προστατεύουν την τιμή, την υπόληψη, τη σωματική και την ψυχική ακεραιότητα και υγεία των συμπολιτών μας. Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να υπερτονιστεί ότι στα σύγχρονα ευρωπαϊκά και δημοκρατικά κράτη η πολιτεία οφείλει να διασφαλίσει ότι ουδείς υποβάλλεται σε βασανιστήρια ή σε απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση, απαγόρευση που προβλέπεται ρητά στο άρθρο 8 του Συντάγματος και δεν επιδέχεται κανένα περιορισμό. Και είναι αδιαμφισβήτητο ότι τέτοιου είδους απάνθρωπες πρακτικές -τεχνικές υπηρεσίες- με δήθεν σκοπό τη μεταβολή, καταστολή ή εξάλειψη του σεξουαλικού προσανατολισμού προσώπου, συνιστούν βασανιστήριο είναι και αντιδεοντολογικές και ανήθικες και ως εκ τούτου έχουμε χρέος να τις ποινικοποιήσουμε. Να πούμε μάλιστα ότι τέτοιες πρακτικές αποτελούν και πειθαρχικά παραπτώματα μέσα στους κώδικες δεοντολογίας πολλών επαγγελμάτων.

Τις τελευταίες μέρες δυστυχώς γίναμε μάρτυρες κάποιων φαινομένων παρουσίασης αυτής της πρότασης νόμου πολύ λανθασμένα. Είναι κρίμα μια πρόταση νόμου, που φιλοδοξεί να προστατεύσει μερίδα των συμπολιτών μας, που προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα των πολιτών, να παρουσιάζεται μ' αυτό τον τρόπο. Η έλλειψη ενημέρωσης ήταν ένα μεγάλο πρόβλημα, είτε λόγω άγνοιας είτε λόγω δογματισμού είτε λόγω έλλειψης χρόνου. Αρκετός κόσμος και δυστυχώς κάποιες φορές και θεσμικοί φορείς δεν είχαν ενημερωθεί πλήρως για το περιεχόμενο, αλλά και το σκεπτικό -και τη φιλοσοφία- της πρότασης νόμου και έτσι εξέφρασαν απόψεις που είναι και εκτός θέματος ή και έξω από τη φιλοσοφία της πρότασης που μελετάμε.

Αφετέρου, η προσπάθεια να εμφανιστούν κάποιοι ή να παρουσιάσουν τον εαυτό τους ως θρησκευτικότεροι των θρησκευόμενων συμπολιτών τους νομίζω ότι δημιούργησε προβλήματα. Αυτή η προσπάθεια μάλιστα στοχοποιεί και άδικα την εκκλησία. Τη στοχοποιεί, γιατί σε καμία περίπτωση δεν είναι εκεί το θέμα και βεβαίως η εκκλησία σε όλο αυτό είναι πάντοτε σύμμαχός μας και δεν θεωρεί ότι είναι χριστιανικό να υποβάλλεις τους συμπολίτες σου σε ένα τέτοιο βασανιστήριο ή σε οποιαδήποτε ταπεινωτική μεταχείριση.

Στην Κύπρο δεν θα έπρεπε να αφήσουμε την άγνοια να μας κυριεύσει, να θολώσει την κρίση μας. Ούτε πρέπει να επιτρέψουμε σε ιδιοτελείς μικροπολιτικούς σκοπούς να αλλοιώσουν τον ανθρωπισμό και το θεσμικό μας καθήκον. Τα πράγματα και αυτά τα ζητήματα λύνονται με σωστή ενημέρωση. Με ολοκληρωμένη επιστημονικά έγκαιρη και συμβατή με τα ανθρώπινα δικαιώματα ενημέρωση, οι εμπλεκόμενοι φορείς και η πολιτεία μπορούμε να κάνουμε έναν γόνιμο διάλογο, που θα καταλήξει -και πρέπει να καταλήγει- σε νόμους του κράτους, που είναι συμβατοί με τις βέλτιστες πρακτικές σε διεθνές επίπεδο.

Δεν πρέπει να επιτρέψουμε στη μισαλλοδοξία, την άγνοια, αλλά και τις προσωπικές στρατηγικές για μικροπολιτικούς σκοπούς να διασπάρουν τις προσπάθειές μας να χτίσουμε ένα συμπεριληπτικό και σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο. Και αυτό το οποίο είπα είναι ότι σε αυτό τον αγώνα και η Εκκλησία είναι σύμμαχός μας. Γι' αυτό τον λόγο έγινε μια τεράστια προσπάθεια να παρουσιαστεί ενώπιόν σας από την επιτροπή Νομικών μια ουσιαστική, πλήρης και συμπεριληπτική ποινικοποίηση των θεραπειών μεταστροφής, που να συμπεριλαμβάνει κάθε θύμα και να μη σχετικοποιεί την κακοποίηση και τα βασανιστήρια.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η πρόταση νόμου που ψηφίζεται σήμερα έχει μελετηθεί δεόντως από τα μέλη της αρμόδιας επιτροπής όχι σε μία ούτε σε δύο αλλά σε οκτώ συνολικά συνεδρίες. Τη μελετήσαμε, ακούσαμε όλους ανεξαιρέτα τους αρμόδιους φορείς -ακούσατε ποιοι ήταν- και τη βελτιώσαμε. Μέσα από αυτές τις πολυάριθμες συνεδριάσεις και συζητήσεις που είχαμε με τους φορείς και την ιατρική κοινότητα βελτιώσαμε την πρόταση, διασκεδάσαμε εύλογες ανησυχίες και επιφυλάξεις και μάλιστα να τονίσω ότι μέσα στις εξαιρέσεις -σε αντίθεση ίσως και με άλλα κράτη- προβλέψαμε και για τα ακόλουθα: Ότι ψευδοθεραπεία μεταστροφής δεν θεωρείται, δεν μπορεί να θεωρείται, σύμφωνα με την πρόταση νόμου, η παροχή συμβουλευτικών, ψυχολογικών ή ιατρικών υπηρεσιών με σκοπό τη διερεύνηση, την ελεύθερη ανάπτυξη, την επιβεβαίωση του προσανατολισμού, της ταυτότητας, της έκφρασης, καθώς και η παροχή επιστημονικά καθιερωμένων κλινικών πράξεων από εξειδικευμένους επαγγελματίες υγείας, εφόσον αυτές εφαρμόζονται βέβαια για την αντιμετώπιση καταστάσεων σχετικά με την υγεία προσώπου, ως

αυτές καθορίζονται στη διεθνή στατιστική ταξινόμηση νοσημάτων και συναφών προβλημάτων υγείας του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Επιτρέψτε μου να το κάνω απόλυτα σαφές: Για τον Δημοκρατικό Συναγερμό είναι απόλυτη και απαρρέγκλιτη δέσμευση ο σεβασμός και η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αυτός είναι και ο λόγος που εργαστήκαμε μαζί με τις άλλες παρατάξεις στην επιτροπή Νομικών, για να βελτιώσουμε και να ψηφίσουμε εν τέλει την πρόταση νόμου με το καλύτερο δυνατό πλαίσιο. Μάλιστα, μένοντας πιστοί στις αρχές μας για τον δημοκρατικό τρόπο λειτουργίας της πολιτικής, προτείναμε, ως Δημοκρατικός Συναγερμός, και τροπολογία που εδράζεται στην ανάγκη να καλυφθούν επιφυλάξεις και ανησυχίες από μερίδα πολιτών, υποβάλαμε τροπολογία που συνυπογράφεται από την πλειοψηφία των κομμάτων -και τα οποία ευχαριστούμε θερμά- ώστε να διασφαλιστεί ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις εφαρμόζονται άνευ επηρεασμού του δικαιώματος ελευθερίας σκέψης, συνειδήσεως και θρησκείας, ως αυτό προβλέπεται στο άρθρο 18 του Συντάγματος και το άρθρο 9 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που κατοχυρώνει το δικαίωμα όλων των ανθρώπων να πρεσβεύουν την πίστη τους, να εκδηλώνουν τη θρησκεία τους κ.λπ. Αυτό είναι κάτι το οποίο έτσι κι αλλιώς υπερτερεί. Ήθελα να το συμπεριλάβουμε, να δώσουμε τα μηνύματά μας, ότι η πρόταση νόμου δεν επηρεάζει με καθ' οιονδήποτε τρόπο τη θρησκεία. Θεωρούμε λοιπόν ότι ερχόμαστε ενώπιόν σας με κάτι που είναι πλήρες νομοτεχνικά, θεσμικά σωστό και κοινωνικά αναγκαίο.

Οι θεραπείες μεταστροφής, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι μια μορφή βίας, ακραίας βίας! Με θύτη μάλιστα έναν επαγγελματία υγείας πολλές φορές, που έχει και ισχυρή θέση απέναντι στο θύμα. Η «εξειδίκευση» αυτή έχει πολλαπλές συνέπειες στο θύμα, αφού επικαλείται την αυθεντία του θύτη.

Θα ήθελα εδώ να πω και να τονίσω σε σχέση με κάποιες προτεινόμενες τροπολογίες που αφορούν και το ζήτημα της συναίνεσης -γιατί ακούστηκε αυτό και θα ήθελα να σχολιάσω το ζήτημα- το εξής: Αυτό που χρειάζεται να αναγνωρίσουμε σε σχέση με τις θεραπείες αυτές μεταστροφής, όπως και σε κάθε περίπτωση βίας -γιατί για βία πρόκειται- είναι ο διαφορετικός ρόλος του θύτη, ότι ο θύτης βρίσκεται σε μια θέση ιδιαίτερα ισχυρή, είτε σε σχέση με το άτομο που απευθύνεται είτε γιατί είναι επαγγελματίας υγείας είτε γιατί είναι κάποιου είδους θεραπευτής ή καθοδηγητής, οπότε συγκεντρώνει για έναν ή περισσότερους λόγους στο πρόσωπό του πολλά διαφορετικά είδη «ανώτερης», εξειδικευμένης γνώσης. Γι' αυτό και οι συνέπειες της πράξης του είναι και πολλαπλάσια βλαπτικές προς το θύμα. Το θύμα θεωρεί ότι ακούει κάτι που είναι απόλυτα σωστό, άποψη ιατρική, ψυχοθεραπευτική, εξουσιαστική κ.λπ. Ουσιαστικά, μπορούμε να πούμε ότι επικαλείται την «αυθεντία» του. Η έκφραση της συναίνεσης και το κλίμα που δημιουργεί είναι επικίνδυνα. Η κακοποιητική και επικίνδυνη συμπεριφορά σε βάρος ενός ατόμου με την απουσία χορήγησης σε αυτό ολοκληρωμένης, επιστημονικά έγκυρης και συμβατής με τα ανθρώπινα δικαιώματα ενημέρωσης -συμπεριφορά που ασκείται από άτομο σε θέση/ρόλο ισχύος με τον μανδύα παροχής εξειδικευμένης γνώσης ή καθοδήγησης- είναι η πεμπτουσία της κακοποίησης. Και η έννοια της συναίνεσης είναι πλήρως ασύμβατη με αυτά. Και αυτό προβλέπεται νομικά, βιοηθικά, ηθικά, κοινωνικά.

Σε σχέση με το κατά πόσο θα πρέπει ή όχι ενήλικες με τη δική τους συναίνεση να μπορούν να παίρνουν τέτοιου είδους θεραπείες, υπηρεσίες ή πρακτικές, θα έλεγα το αυτονόητο: Πρώτον, αποκλείει τα ενήλικα και ικανά δικαιοπρακτικά άτομα, επιζητώντας σχετικό πρακτικό, από το δικαίωμα να προσφύγουν στη δικαιοσύνη. Να τονίσουμε ότι τα άτομα που βρίσκονται στην αναδυόμενη ενηλικίωση, ιδιαίτερα μεταξύ δεκαοκτώ και είκοσι πέντε, τόσο σε δική μας έρευνα, σε εθνικές έρευνες γενικά της Ευρώπης όσο και σε άλλα διεθνή δεδομένα, αποτελούν και συχνά το μεγαλύτερο ποσοστό των θυμάτων τέτοιων πρακτικών, που από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών έχουν χαρακτηριστεί ως «βασανιστήρια». Με αυτή την τροπολογία ο νόμος τα εξαιρεί ευθέως. Δυστυχώς όμως, αυτό δεν αναιρεί τη δύναμη καταστροφική επίδραση που έχουν πάνω στα άτομα τέτοιας ηλικίας τέτοιου είδους πρακτικές, με επίδραση στην ψυχική και σωματική τους κατάσταση, συχνά μακροχρόνιες ή και ισόβιες. Και στο κάτω κάτω πώς μπορεί κάποιος να δώσει τη συναίνεσή του, για να υποβληθεί σε βασανιστήριο; Ή πώς μπορεί να επιτρέψουμε σε κάποιον, αν δώσει τη συναίνεσή του, να μπορεί να πάρει μια θεραπεία η οποία αποδεδειγμένα από την ιατρική κοινότητα ανά το παγκόσμιο θεωρείται ότι είναι ψευδοθεραπεία και δεν έχει κανένα απολύτως αποτέλεσμα, αντίθετα, είναι μόνο επιβλαβής για την υγεία;

Σε σχέση με προτάσεις όπως να εξαιρεθούν ομάδες ανθρώπων, θα λέγαμε ότι αυτό βεβαίως και δεν μπορεί να γίνει. Δεν εξυπηρετεί το αίσθημα δικαίου, εντείνει τον κίνδυνο της περαιτέρω δράσης των εν λόγω ατόμων, ομάδων πέρα από κάθε έλεγχο και λογοδοσία. Επομένως, αυτό δεν θα μπορούσε να γίνει.

Συνοψίζοντας, είναι δεδομένο ότι ο Δημοκρατικός Συναγερμός θα συνεχίσει την προσπάθειά του και τον αγώνα του και εντός και εκτός Βουλής να προασπίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσα στη σύγχρονη εποχή που ζούμε, ακούγοντας την επιστήμη, ακούγοντας όλους τους αρμόδιους φορείς, και υπεύθυνα να νομοθετεί.

Και βεβαίως, θα ήθελα σε αυτό το σημείο και ως αναπληρώτρια πρόεδρος της επιτροπής Νομικών να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους, την επιτροπή, αλλά και όλες τις παρατάξεις που εργάστηκαν για τη βελτίωση της πρότασης, αλλά βεβαίως και τον εισηγητή, που προώθησε αυτή την πρόταση στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Να ευχαριστήσω ξανά και τα ίδια τα κόμματα που συνυπέγραψαν τη δική μας τροπολογία και σήμερα μπορούμε επιτέλους να κάνουμε πράξη και να γίνει γεγονός η ψήφιση αυτής της νομοθεσίας, που

συζητείται εδώ και δύο χρόνια στη Βουλή, αλλά και ζητείται και από το παγκόσμιο και την Ευρωπαϊκή Ένωση από το 2018.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κυρία Τσιρίδου.

Να περάσουμε πρώτα στην ψήφιση των τροπολογιών.

Θα κάνω μια προσπάθεια να απλοποιήσω τη διαδικασία. Να πω ότι θα τις θέσω προς ψήφιση με βάση τη σειρά που έχουν κατατεθεί, με βάση τη σειρά που έχουν δοθεί στις υπηρεσίες.

Τώρα, πρώτες είναι οι τρεις τροπολογίες του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΔΙΠΛΑΡΟΣ:

Δεν είναι η προφορική πρώτη;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, δεν είναι η προφορική πρώτη· είναι τελευταία η προφορική, κύριε Δίπλαρε. Ήρθε τελευταία η προφορική.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Τίποτα δεν αλλάζει!

Οι τροπολογίες θεωρούνται αναγνωσθείσες.

(Οι σχετικές τροπολογίες)

Προτεινόμενες τροπολογίες του κ. Χαράλαμπου Θεοπέμπτου εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών για την πρόταση νόμου «Ο περί Ποινικού Κώδικα (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του άρθρου 2 της πιο πάνω πρότασης νόμου με την προσθήκη νέου άρθρου 233B στον βασικό νόμο, ώστε να επεξεχθούν τα ακόλουθα:

1. Να αντικατασταθεί στην υποπαράγραφο (i) της παραγράφου (α) του εδαφίου (2) του προτεινόμενου νέου άρθρου 233B η φράση «διερεύνηση, ελεύθερη ανάπτυξη ή/και επιβεβαίωση» (τέταρτη και πέμπτη γραμμή) από τη φράση «διερεύνηση και ελεύθερη ανάπτυξη».

Σημείωση:

Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπείται η τροποποίηση των προτεινόμενων ρυθμίσεων που αφορούν τις επιτρεπόμενες συμβουλευτικές, ψυχολογικές ή ιατρικές υπηρεσίες, ώστε να μην περιλαμβάνονται σε αυτές οι υπηρεσίες που αποσκοπούν στην επιβεβαίωση του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου ή της έκφρασης φύλου προσώπου. Περαιτέρω, σημειώνεται ότι η προσέγγιση περί επιβεβαίωσης φύλου εγκαταλείπεται από τα σύγχρονα κράτη, τα οποία εφαρμόζουν πλέον τη διερευνητική προσέγγιση, και παράλληλα σημειώνεται ότι η προώθηση συγκεκριμένου μοντέλου φροντίδας είναι πέραν του πεδίου εφαρμογής των προτεινόμενων ρυθμίσεων και προκαθορίζει το αποτέλεσμα της παροχής συμβουλευτικών, ψυχολογικών ή ιατρικών υπηρεσιών.

2. Να διαγραφεί στην υποπαράγραφο (ii) της παραγράφου (α) του εδαφίου (2) του προτεινόμενου νέου άρθρου 233B το σημείο του κόμματος και η φράση «όπως αυτές καθορίζονται στη Διεθνή Στατιστική Ταξινόμηση Νοσημάτων και Συναφών Προβλημάτων Υγείας του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας» (όγδοη μέχρι δέκατη τέταρτη γραμμή).

Σημείωση:

Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπείται η διαγραφή της αναφοράς στη Διεθνή Στατιστική Ταξινόμηση Νοσημάτων και Συναφών Προβλημάτων Υγείας του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, ώστε οι επιτρεπόμενες επιστημονικά καθιερωμένες κλινικές πράξεις από εξειδικευμένους επαγγελματίες υγείας που εφαρμόζονται για την αντιμετώπιση καταστάσεων σχετικών με τη σεξουαλική υγεία προσώπου να μην είναι αυτές που καθορίζονται στη Διεθνή Στατιστική Ταξινόμηση Νοσημάτων και Συναφών Προβλημάτων Υγείας του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας. Περαιτέρω, σημειώνεται ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις φαίνεται να προωθούν την προσέγγιση περί επιβεβαίωσης φύλου, η οποία εγκαταλείπεται από τα σύγχρονα κράτη, τα οποία εφαρμόζουν πλέον τη διερευνητική προσέγγιση.

3. Να αντικατασταθεί στην παράγραφο (α) του εδαφίου (2) του προτεινόμενου νέου άρθρου 233B η λέξη «αυτοπροσδιορισμού» (τριακοστή δεύτερη γραμμή) από τη φράση «σεξουαλικού προσανατολισμού, της

ταυτότητας φύλου ή της έκφρασης φύλου».

Σημείωση:

Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπεύεται η αντικατάσταση της λέξης «αυτοπροσδιορισμός» με τη φράση «σεξουαλικός προσανατολισμός, ταυτότητα φύλου ή έκφραση φύλου», ώστε να χρησιμοποιείται κοινή φρασεολογία με τις λοιπές προτεινόμενες στην πιο πάνω πρόταση νόμου ρυθμίσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ξέρω ότι το ΑΚΕΛ θα υπερψηφίσει την πρώτη και την τρίτη τροπολογία του Κινήματος Οικολόγων και θα καταψηφίσει τη δεύτερη. Θέλω να ρωτήσω τις άλλες πολιτικές ομάδες: Θα είναι ομοιόμορφη η τοποθέτησή τους και στις τρεις προτάσεις των Οικολόγων, να τιςβάλω μαζί;

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Ναι; Όλοι;

Λοιπόν, τότε να ψηφίσουμε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κάτι πάει να γίνει λάθος νομίζω δαμαί!

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, να ψηφίσουμε με το χέρι! Νομίζω θα ψηφίσουμε μια χαρά. Με τη γνώση ότι το ΑΚΕΛ υπερψηφίζει την πρώτη και την τρίτη και καταψηφίζει τη δεύτερη και ενδεχομένως κάποιοι να καταψηφίσουν και τις τρεις.

Ναι, κύριε Θεμιστοκλέους.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Με όλο τον σεβασμό, πρέπει να μπουν μία μία, διότι η δεύτερη ενδεχομένως... Ναι μεν το ΑΚΕΛ καταψηφίζει την, αλλά μπορεί να αποκτήσει πλειοψηφία από τους υπόλοιπους. Μην το κάμνετε δύο, ότι είναι η πρώτη και η τρίτη μαζί και η δεύτερη έν' κάτι άλλο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είπα κάτι το πολύ απλό, κύριε Θεμιστοκλέους. Ρώτησα κατά πόσο κάποιος θα τοποθετηθεί διαφορετικά. Είτε στην πρώτη είτε στη δεύτερη ή στην τρίτη. Τζιαι είπατε όλοι ότι εννά τοποθετείτε ομοιόμορφα, οπότε αν εννά γίνει η πρόσθεση. Μην ανησυχείτε! Εγώ θεωρώ ότι μπορεί να γίνει η ψηφοφορία.

Λοιπόν, πόσοι τάσσονται υπέρ...

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Της πρώτης!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

...της πρώτης τροπολογίας;

Έν' λανθασμένα που... Εν απλοποιούμε τη διαδικασία, αλλά...

Πόσοι τάσσονται υπέρ της πρώτης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι τάσσονται εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεφτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με είκοσι επτά ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Αν θα πάμε μία μία, μπορούμε να ψηφίσουμε και ηλεκτρονικά.

Προχωράμε στη δεύτερη τροπολογία του Κινήματος Οικολόγων και ψηφίζουμε ηλεκτρονικά.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες σαράντα τέσσερις. Δώδεκα ψήφοι υπέρ, τριάντα μία ψήφοι εναντίον και μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα μία ψήφους εναντίον, δώδεκα ψήφους υπέρ και μία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Προχωράμε στην τρίτη τροπολογία του Κινήματος Οικολόγων.

Παρακαλώ ψηφίστε ηλεκτρονικά.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες σαράντα τέσσερις. Είκοσι έξι ψήφοι υπέρ, δεκαέξι ψήφοι εναντίον και δύο αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με είκοσι έξι ψήφους υπέρ, δεκαέξι ψήφους εναντίον και δύο αποχές, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε στην τροπολογία των κ. Σωτήρη Ιωάννου εκ μέρους του ΕΛΑΜ και Ανδρέα Θεμιστοκλέους, ανεξάρτητου βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού. Η τροπολογία θεωρείται αναγνωσθείσα.

(Η σχετική τροπολογία)

Προτεινόμενη τροπολογία των κ. Σωτήρη Ιωάννου εκ μέρους του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου και Ανδρέα Θεμιστοκλέους, ανεξάρτητου βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού, για την πρόταση νόμου «Ο περί Ποινικού Κώδικα (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του άρθρου 2 της πιο πάνω πρότασης νόμου, με το οποίο προστίθεται νέο άρθρο 233B στον βασικό νόμο, ώστε να προστεθεί στην παράγραφο (α) του εδαφίου (1), αμέσως μετά τις λέξεις «άλλου προσώπου» (έβδομη γραμμή), το σημείο του κόμματος και η φράση «χωρίς τη συναίνεσή του, σε περίπτωση που αυτό είναι ενήλικο».

Σημειώσεις:

α. Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπεύεται η τροποποίηση των προτεινόμενων ρυθμίσεων αναφορικά με το αδίκημα των θεραπειών μεταστροφής, ώστε η εφαρμογή πρακτικής ή τεχνικής ή η παροχή υπηρεσίας με σκοπό τη μεταβολή, καταστολή ή εξάλειψη του φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου ή της έκφρασης φύλου να καθίστανται ποινικά αδικήματα, μόνο εάν δεν έχει εξασφαλιστεί η συναίνεση του προσώπου στο οποίο αυτές εφαρμόζονται, στην περίπτωση κατά την οποία αυτό είναι ενήλικο, για σκοπούς διασφάλισης του δικαιώματός του στην αυτοδιάθεση. Περαιτέρω, σημειώνεται ότι οι προτεινόμενες με την τροπολογία ρυθμίσεις ισχύουν στα πλείστα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές αλλαγές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, ψηφίζουμε ηλεκτρονικά.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Μία είναι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες σαράντα τρεις. Τέσσερις ψήφοι υπέρ, τριάντα οκτώ ψήφοι εναντίον και μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους εναντίον, τέσσερις ψήφους υπέρ και μία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Προχωράμε τώρα στις πέντε τροπολογίες του κ. Θεμιστοκλέους.

Έχει κανέναν που θα τοποθετηθεί διαφορετικά σε οποιαδήποτε από τις πέντε τροπολογίες του κ. Θεμιστοκλέους ή θα ψηφίσετε ομοιόμορφα;

Το ΕΛΑΜ. Οπότεν θα τις βάλουμε μία μία. Οι τροπολογίες του κ. Θεμιστοκλέους θεωρούνται αναγνωσθείσες.

(Οι σχετικές τροπολογίες)

Προτεινόμενες τροπολογίες του κ. Ανδρέα Θεμιστοκλέους, ανεξάρτητου βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού, για την πρόταση νόμου «Ο περί Ποινικού Κώδικα (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022»

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του άρθρου 2 της πιο πάνω πρότασης νόμου, με το οποίο προστίθεται το νέο άρθρο 233B στον βασικό νόμο, ώστε να επενεχθούν τα ακόλουθα:

1. Να αντικατασταθεί στον πλαγιότιτλο του άρθρου 233B η λέξη «Ψευδοθεραπείες» από τη λέξη «Θεραπείες».

Σημειώσεις:

- α. Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπεύεται η αντικατάσταση του πλαγιότιτλου «ψευδοθεραπείες μεταστροφής» με τον πλαγιότιτλο «θεραπείες μεταστροφής», καθότι η λέξη «ψευδοθεραπείες» είναι ασαφής, δεν έχει συγκεκριμένο νόημα και δημιουργεί παραπλανητικά ως προς το περιεχόμενο αποτελέσματα.
 - β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές αλλαγές.
2. Να τροποποιηθεί η παράγραφος (α) του εδαφίου (1) του προτεινόμενου άρθρου 233B με την προσθήκη, αμέσως μετά τις λέξεις «εξάλειψη του» (τρίτη και τέταρτη γραμμή), των λέξεων «φύλου, του».

Σημειώσεις:

- α. Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπεύεται η προσθήκη στο αδίκημα των θεραπειών μεταστροφής της εφαρμογής πρακτικής ή τεχνικής ή της παροχής υπηρεσίας με σκοπό τη μεταβολή, καταστολή ή εξάλειψη του φύλου οποιουδήποτε προσώπου.
 - β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές αλλαγές.
3. Να προστεθούν στην παράγραφο (β) του εδαφίου (1) του προτεινόμενου άρθρου 233B, αμέσως μετά τις λέξεις «εξάλειψη του» (πέμπτη γραμμή), οι λέξεις «φύλου, του».

Σημειώσεις:

- α. Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπεύεται η προσθήκη στο αδίκημα της παραπομπής κηδεμονευόμενου προσώπου σε πρακτική, τεχνική ή υπηρεσία, με σκοπό τη μεταβολή, καταστολή ή εξάλειψη του φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου ή έκφρασης φύλου του.
 - β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές αλλαγές.
4. Να προστεθούν στην παράγραφο (γ) του εδαφίου (1) του προτεινόμενου άρθρου 233B, αμέσως μετά τις λέξεις «εξάλειψη του» (πέμπτη και έκτη γραμμή), οι λέξεις «φύλου, του».

Σημειώσεις:

- α. Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπεύεται η προσθήκη στο αδίκημα της αναγγελίας ή διαφήμισης, έστω και συγκαλυμμένα, με οποιοδήποτε τρόπο, πρακτικής, τεχνικής ή υπηρεσίας με σκοπό τη μεταβολή, καταστολή ή εξάλειψη του φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου ή έκφρασης φύλου οποιουδήποτε προσώπου.
 - β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές αλλαγές.
5. Να προστεθεί στο τέλος της υποπαραγράφου (ii) της παραγράφου (α) του εδαφίου (2) του προτεινόμενου άρθρου 233B, αμέσως μετά το σημείο της άνω τελείας, η λέξη «ή» και η ακόλουθη νέα υποπαραγράφος:

95 του 1989	«(iii) η πνευματική καθοδήγηση στο πλαίσιο θρησκευτικών
106(I) του 1996	μυστηρίων, κατήχησης ή διδασκαλίας θρησκείας, ως αυτή
115(I) του 1996	προβλέπεται στις διατάξεις του Άρθρου 18 του Συντάγματος.»
104(I) του 2002	
127(I) του 2006	
51(I) του 2010	
68(I) του 2013	
130(I) του 2015	
69(I) του 2016	
93(I) του 2016	
100(I) του 2019	

128(Ι) του 2019
160(Ι) του 2019
161(Ι) του 2019
135(Ι) του 2020
67(Ι) του 2022
103(Ι) του 2022
3(Ι) του 2023.

Σημειώσεις:

- α. Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπείται η τροποποίηση των προτεινόμενων ρυθμίσεων, ώστε η πνευματική καθοδήγηση στο πλαίσιο θρησκευτικών μυστηρίων, κατήχησης ή διδασκαλίας θρησκείας, ως αυτή προβλέπεται στις διατάξεις του Άρθρου 18 του Συντάγματος, να μη συνιστά ποινικό αδίκημα.
- β. Να γίνουν οι συνακόλουθες νομοτεχνικές αλλαγές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ ψηφίστε για την πρώτη τροπολογία του κ. Θεμιστοκλέους.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες σαράντα τρεις. Μία ψήφος υπέρ, τριάντα οκτώ ψήφοι εναντίον και τέσσερις αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους εναντίον, μία ψήφο υπέρ και τέσσερις αποχές, η τροπολογία απορρίπτεται.

Προχωράμε με τις τροπολογίες δύο, τρία και τέσσερα του κ. Θεμιστοκλέους. Έχουν το ίδιο αντικείμενο, οπότε ψηφίζουμε μαζί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες σαράντα ένας. Τέσσερις ψήφοι υπέρ, τριάντα πέντε ψήφοι εναντίον και δύο αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα πέντε ψήφους εναντίον, τέσσερις ψήφους υπέρ και δύο αποχές, οι τροπολογίες με τους αριθμούς δύο, τρία και τέσσερα απορρίπτονται.

Προχωράμε στην πέμπτη τροπολογία του κ. Θεμιστοκλέους.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΑΤΤΑΛΙΔΟΥ:

Συγγνώμη, έκανα λάθος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ε, τέλειωσε, κυρία Ατταλίδου, ψηφίσαμε.

Λοιπόν, πάμε στην πέμπτη τροπολογία του κ. Θεμιστοκλέους.

(Αστειευόμενος)

Έννεν κακό να ταυτιστείς με τον κ. Θεμιστοκλέους!

Λοιπόν, πάμε στην πέμπτη τροπολογία του κ. Θεμιστοκλέους. Ψηφίζουμε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες σαράντα ένας. Μία ψήφος υπέρ, τριάντα έξι ψήφοι εναντίον και τέσσερις αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα έξι ψήφους εναντίον, μία ψήφο υπέρ και τέσσερις αποχές, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στην προφορική τροπολογία του Δημοκρατικού Συναγερμού, του Δημοκρατικού Κόμματος, του ΕΛΑΜ και της Δημοκρατικής Παράταξης.

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση του άρθρου 2 της πιο πάνω πρότασης νόμου, με το οποίο προστίθεται το νέο άρθρο 233B στον βασικό νόμο, ώστε να προστεθεί, αμέσως μετά το εδάφιο (2), το ακόλουθο νέο εδάφιο: «(3) Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται χωρίς επηρεασμό του δικαιώματος ελευθερίας σκέψης, συνειδήσεως και θρησκείας, ως αυτό προβλέπεται στις διατάξεις του Άρθρου 18 του Συντάγματος και στο άρθρο 9 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ως αυτή κυρώθηκε με τον περί της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως διά την προάσπισιν των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Κυρωτικό) Νόμο.».

Με την προτεινόμενη τροπολογία σκοπείται η τροποποίηση των προτεινόμενων ρυθμίσεων αναφορικά με τα αδικήματα των ψευδοθεραπειών μεταστροφής, ώστε η εφαρμογή των εν λόγω ρυθμίσεων να μην επηρεάζει

το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα της ελευθερίας σκέψεως, συνειδήσεως και θρησκείας, το οποίο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την ελεύθερη εκδήλωση της θρησκείας ή των πεποιθήσεων διά της λατρείας, διδασκαλίας, ασκήσεως ή τηρήσεως των τύπων και το οποίο δικαίωμα κατοχυρώνεται στο Άρθρο 18 του Συντάγματος, στο άρθρο 10 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο άρθρο 9 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, κύριε Θεμιστοκλέους.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Μπορώ να μιλήσω για την τροπολογία;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποια τροπολογία;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Αυτή, την προφορική.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι. Στην ομιλία σας έπρεπε να μιλήσετε και για τις τροπολογίες. Αυτή είναι η συνεννόηση που γίνεται πάντα, κύριε Θεμιστοκλέους.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κάμε αιτιολόγηση ψήφου μετά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Δηλαδή, κύριε Πρόεδρε, τώρα δεν θέλετε να με αφήσετε να μιλήσω για την τροπολογία;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Θεμιστοκλέους, δεν είναι θέμα αν θέλω ή όχι, έν' θέμα αν σεβόμαστε τις διαδικασίες της Βουλής ή όχι!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Ναι, ωραία, αλλά αυτό το πράγμα οφείλατε να μου το πείτε από την αρχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νομίζω ήμουν ξεκάθαρος από την αρχή.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Όχι, δεν μας είπατε αυτό το πράγμα, ότι η ομιλία διαλαμβάνει και τις τροπολογίες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό γίνεται πάντοτε, κύριε Θεμιστοκλέους. Η παράκλησή μου... Επήαμεν μια χαρά μέχρι στιγμής...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Επήαμεν μια χαρά, αλλά...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

...να μεν χαλάσουμε τη συζήτηση.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Μα, κύριε Πρόεδρε, απλά λέω ότι... Νομίζω ότι έχω το δικαίωμα να πω για την τροπολογία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο καθένας έχει το δικαίωμα να έσει την άποψή του, σεβαστή η άποψή του. Επαναλαμβάνω ότι ακολουθήσαμε μία συγκεκριμένη διαδικασία. Έθθα την αλλάξουμε στην τελευταία τροπολογία.

Λοιπόν, προχωρούμε. Ψηφίζουμε για την κοινή τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες σαράντα τρεις. Υπέρ είκοσι τρεις, εναντίον τρεις και δεκαεφτά αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με είκοσι τρεις ψήφους υπέρ, τρεις εναντίον και δεκαεφτά αποχές, η τροπολογία εγκρίνεται.

Πάμε τώρα στη δεύτερη ανάγνωση της πρότασης νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη του νέου άρθρου 233B. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίζουμε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες σαράντα τρεις. Υπέρ τριάντα έξι, εναντίον πέντε και δύο αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, εναντίον πέντε και δύο αποχές, τα άρθρα εγκρίνονται.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΑΤΤΑΛΙΔΟΥ:

Όχι, είναι λάθος. Συγγνώμη, εψήφισα πράσινο.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Είναι λάθος, όχι είναι λάθος!

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Συγγνώμη, παιδιά, το είδα. Είναι λάθος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κυρία Ατταλίδου, πάμε στην τρίτη ανάγνωση και ψηφίστε στο σύνολο.

Λοιπόν, πάμε στην τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως «Ο περί Ποινικού Κώδικα (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, ψηφίζουμε τζαι μεν κάμετε λάθος τωρά, κυρία Ατταλίδου.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Κάποιο δάκτυλο συνομωσίας πρέπει να υπάρχει!

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΣΤΑ)

Ό,τι πατάτε βκάλλει!

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες σαράντα τρεις. Υπέρ τριάντα έξι, εναντίον πέντε και δύο αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Λοιπόν, με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, έξι εναντίον και μία αποχή, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο*.

Πάμε στο έκτο θέμα, το οποίο τιτλοφορείται «Ο περί Διαμεσολάβησης σε Οικογενειακές Διαφορές

* **Υπέρ:** ΔΗΣΥ, ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα, ΔΗΠΑ-Συνεργασία, Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.
Εναντίον: Παύλος Μυλωνάς (ΔΗΚΟ), ΕΛΑΜ, ανεξάρτητος βουλευτής, μεμονωμένος σοσιαλιστής βουλευτής.
Αποχή: Κώστας Κώστα (ΑΚ;ΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις).

(Τροποποιητικός) Νόμος του 2023».

Παρακαλώ τον γραμματέα να διαβάσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί Διαμεσολάβησης σε Οικογενειακές Διαφορές Νόμου, ώστε να διαγραφούν οι διατάξεις του που θέτουν ως προϋπόθεση για την εγγραφή ως διαμεσολαβητή στο Μητρώο Διαμεσολαβητών Οικογενειακών Διαφορών τη διατήρηση σε ισχύ ασφαλιστικής σύμβασης με αδειούχο ασφαλιστική εταιρεία για παροχή ασφαλιστικής κάλυψης έναντι ευθύνης για επαγγελματική αμέλεια, να επανακαθορισθεί η συνεχής επαγγελματική κατάρτιση των διαμεσολαβητών σε ετήσια βάση αντί ανά τριετία, ως η εν ισχύ ρύθμιση, και η ερευνητική επιτροπή για τη διεξαγωγή πειθαρχικής έρευνας να μην αποτελείται από μέλη του Πειθαρχικού Συμβουλίου.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως για το νομοσχέδιο «Ο περί Διαμεσολάβησης σε Οικογενειακές Διαφορές (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023»

Παρόντες:

Νίκος Τορναρίτης, πρόεδρος

Γιώργος Κουκουμάς

Φωτεινή Τσιρίδου

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Νίκος Γεωργίου

Πανίκος Λεωνίδου

Άριστος Δαμιανού

Σωτήρης Ιωάννου

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Χαράλαμπος Θεοπέμπτου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τρεις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 26 Απριλίου και στις 3 και 10 Μαΐου 2023. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιόν της εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, του Συνδέσμου Ψυχολόγων Κύπρου, της Ψυχολογικής Ένωσης Κύπρου, του Παγκύπριου Συλλόγου Ψυχολόγων, καθώς και του Κυπριακού Κέντρου Καταναλωτή για Εναλλακτική Επίλυση Διαφορών.

Ο Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Κύπρου και ο Σύνδεσμος Διαμεσολαβητών Κύπρου, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σκοπός του νομοσχεδίου είναι η τροποποίηση του περί Διαμεσολάβησης σε Οικογενειακές Διαφορές Νόμου, ώστε να καταστεί δυνατή η λειτουργία του θεσμού της διαμεσολάβησης σε οικογενειακές διαφορές το συντομότερο δυνατό.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το νομοσχέδιο προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Η διαγραφή των διατάξεων που θέτουν ως προϋπόθεση για την εγγραφή ως διαμεσολαβητή στο Μητρώο Διαμεσολαβητών Οικογενειακών Διαφορών τη διατήρηση σε ισχύ ασφαλιστικής σύμβασης με αδειούχο ασφαλιστική εταιρεία για παροχή ασφαλιστικής κάλυψης έναντι ευθύνης για επαγγελματική αμέλεια.
2. Ο επανακαθορισμός της συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης των διαμεσολαβητών σε ετήσια βάση αντί ανά τριετία, ως η εν ισχύ ρύθμιση.
3. Η διεξαγωγή πειθαρχικής έρευνας από ερευνητική επιτροπή αποτελούμενη από πρόσωπα άλλα από τα μέλη του Πειθαρχικού Συμβουλίου αντί από μέλη του Πειθαρχικού Συμβουλίου, ως η υφιστάμενη ρύθμιση.

Στο πλαίσιο της συζήτησης του νομοσχεδίου από την επιτροπή η εκπρόσωπος του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως επισήμανε ότι κρίθηκε σκόπιμο όπως διαγραφεί η πρόνοια του νομοσχεδίου για υποχρέωση διατήρησης σε ισχύ ασφαλιστικής σύμβασης, καθώς από τη διαβούλευση του υπουργείου με τον Σύνδεσμο Ασφαλιστικών Εταιρειών Κύπρου διαφάνηκε ότι δεν υπάρχει στο παρόν στάδιο διαθέσιμο ασφαλιστικό προϊόν στην αγορά το οποίο να καλύπτει το επάγγελμα του διαμεσολαβητή, ενώ η δημιουργία του αναμένεται να καθυστερήσει περαιτέρω την εφαρμογή του νόμου. Παράλληλα, από την ίδια διαβούλευση προέκυψε ότι, δεδομένων του εθελοντικού χαρακτήρα της διαμεσολάβησης και της περιορισμένης έκτασης των εργασιών των διαμεσολαβητών οι οποίες αφορούν μικρά οικονομικά μεγέθη, ο κίνδυνος πρόκλησης ζημιάς στα εμπλεκόμενα μέρη είναι απομακρυσμένος και ως εκ τούτου η ασφαλιστική κάλυψη δεν είναι απαραίτητη. Περαιτέρω, επισήμανε ότι στη διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές διαφορές δεν τίθεται εκ του νόμου παρόμοια προϋπόθεση υποχρεωτικής ασφαλιστικής κάλυψης για εγγραφή των διαμεσολαβητών στο οικείο μητρώο.

Η πλειονότητα των εκπροσώπων των εμπλεκόμενων φορέων συμφώνησε με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό αναφορά νομοσχεδίου. Ωστόσο, η εκπρόσωπος του Παγκύπριου Συλλόγου Ψυχολόγων εξέφρασε έντονη διαφωνία για την προτεινόμενη διαγραφή των διατάξεων που θέτουν ως προϋπόθεση τη

διατήρηση ασφαλιστικής σύμβασης για την εγγραφή στο Μητρώο Διαμεσολαβητών Οικογενειακών Διαφορών, εξαιτίας της σοβαρότητας και ευαισθησίας των θεμάτων που άπτονται του εν λόγω θεσμού, τονίζοντας ότι η εφαρμογή του στις οικογενειακές διαφορές θα έπρεπε να είχε υποχρεωτικό και όχι εθελοντικό χαρακτήρα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της και προέβη στις απαραίτητες νομοτεχνικές βελτιώσεις επί των προνοιών του νομοσχεδίου, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Ο πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού εισηγούνται στην ολομέλεια του σώματος την ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο.
2. Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, καθώς και το μέλος της βουλευτής του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου και το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν επί των προνοιών του νομοσχεδίου κατά τη συζήτησή του ενώπιον της ολομέλειας του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Όχι.

Πάμε στη δεύτερη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 8 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

Τροποποίηση του άρθρου 11 του βασικού νόμου. Άρθρο 3.

Τροποποίηση του άρθρου 39 του βασικού νόμου. Άρθρο 4.

Τροποποίηση του άρθρου 43 του βασικού νόμου. Άρθρο 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίζουμε, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες τριάντα εννέα, υπέρ τριάντα εννέα, ομόφωνα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα εννέα ψήφους υπέρ, τα άρθρα εγκρίνονται ομόφωνα.

Πάμε στην τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως «Ο περί Διαμεσολάβησης σε Οικογενειακές Διαφορές (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε για το σύνολο του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες τριάντα εννέα. Υπέρ τριάντα οκτώ και μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και μία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο*

Τα θέματα με τους αριθμούς 7 μέχρι 10 αποσύρονται.

Εδώ φτάσαμε στο τέλος της νομοθετικής εργασίας.

Προχωρούμε στο Κεφάλαιο Δεύτερο, που είναι η κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων. Τα προτεινόμενα

* **Υπέρ:** ΔΗΣΥ, ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, ΔΗΚΟ, ΕΛΑΜ, ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα, ΔΗΠΑ-Συνεργασία, Σταύρος Παπαδόουρης (Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών), μεμονωμένος σοσιαλιστής βουλευτής.
Αποχή: Αλεξάνδρα Ατταλίδου (Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών).

νομοθετήματα κατατίθενται και παραπέμπονται στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές σύμφωνα με τον σχετικό κατάλογο που έχει ήδη διανεμηθεί.

(Η κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων)

Νομοσχέδια, κανονισμοί, αποφάσεις, έγγραφα, εκθέσεις	Κατάθεση από	Παραπομπή/ Κοινοποίηση σε
1. Ο περί Επαρχιακών Οργανισμών Αυτοδιοίκησης (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023. (Αρ. Φακ. 23.01.064.073-2023).	Υπουργό Εσωτερικών	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών
2. Οι περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια Υπηρεσίας Θέσεων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2023. (Αρ. Φακ. 23.03.060.027-2023).	Υπουργό Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
Επανακατάθεση		
3. Οι περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Καρκινογόνοι Παράγοντες, Μεταλλαξιγόνοι Παράγοντες ή Τοξικές για την Αναπαραγωγή Ουσίες) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2023. (Αρ. Φακ. 23.03.060.020-2023).	Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
4. Οι περί Ελέγχου της Ατμόσφαιρας και Επικινδύνων Ουσιών στα Εργοστάσια (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2023. (Αρ. Φακ. 23.03.060.021-2023).	Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
5. Οι περί Αποβλήτων (Διαχείριση Αποβλήτων από Προϊόντα Καπνού με Φίλτρο και Φίλτρα που Κυκλοφορούν στο Εμπόριο για Χρήση σε Συνδυασμό με Προϊόντα Καπνού) Κανονισμοί του 2023. (Αρ. Φακ. 23.03.060.023-2023).	Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Περιβάλλοντος
Προτάσεις νόμου		
1. Ο περί Συμβάσεων Πίστωσης για Καταναλωτές σε σχέση με Ακίνητα που προορίζονται για Κατοικία (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023. (Αρ. Φακ. 23.02.064.040-2023).	Μαρίνο Σιζόπουλο εκ μέρους της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού
2. Ο περί της Εκλογής των Μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023. (Αρ. Φακ. 23.02.064.041-2023).	Χρίστο Χρίστου, Λίνο Παπαγιάννη και Σωτήρη Ιωάννου εκ μέρους του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών
3. Ο περί Εκλογής (Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2023. (Αρ. Φακ 23.02.064.042-2023).	Σταύρο Παπαδόουρη εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών
4. Ο περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2023. (Αρ. Φακ. 23.02.064.043-2023).	Σταύρο Παπαδόουρη εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών
5. Ο περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκεύσεως Ακινήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 2023.	Άριστο Δαμιανού, Αντρέα Καυκαλιά και Χρίστο Χριστοφίδη	Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών

(Αρ. Φακ. 23.02.064.044-2023).

εκ μέρους της κοινοβουλευτικής και Προϋπολογισμού ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις,
Σωτήρη Ιωάννου
εκ μέρους του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου,
Ηλία Μυριάνθους
εκ μέρους της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα,
Αλέκο Τρυφωνίδη
εκ μέρους της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων,
Σταύρο Παπαδούρη
εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών,
Ζαχαρία Κουλία, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου,
Χρίστο Ορφανίδη, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λάρνακας,
Παύλο Μυλωνά, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού,
Κωστή Ευσταθίου, μεμονωμένο σοσιαλιστή βουλευτή και Ανδρέα Θεμιστοκλέους, ανεξάρτητο βουλευτή

6. Ο περί Συμβούλων ή Άλλων Συνεργατών Καθορισμένων Αξιωματούχων της Δημοκρατίας (Κριτήρια Επιλογής για την Παροχή Υπηρεσιών) και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2023. (Αρ. Φακ. 23.02.064.045-2023). Γιώργο Λουκαΐδη εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως
7. Ο περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2023. (Αρ. Φακ. 23.02.064.046-2023). Χρίστο Χριστοφίδη εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών

Κεφάλαιο Τρίτο: Ερωτήσεις και απαντήσεις. Αυτές έχουν ήδη σταλθεί ηλεκτρονικά.

(Οι ερωτήσεις των βουλευτών)

Ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.218, ημερομηνίας 19 Μαΐου 2023, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Βαλεντίνου Φακοντή

«Παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός να μας ενημερώσει σε ποιο στάδιο βρίσκεται το έργο κατασκευής κυματοθραυστών για προστασία και βελτίωση των νοτιοδυτικών ακτών των δήμων Πάφου και Γεροσκήπου (από τη δημοτική παραλία της Γεροσκήπου μέχρι το λιμανάκι της Κάτω Πάφου) και ποια τα χρονοδιαγράμματα που τίθενται για ολοκλήρωσή του.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.219, ημερομηνίας 19 Μαΐου 2023, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Κέττηρου

«Έχουμε ενημερωθεί από το ιατρικό προσωπικό και από ασθενείς τόσο από το Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας όσο και από το Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού ότι παρατηρείται πρόβλημα στο μηχάνημα “laser”, πράγμα που ταλαιπωρεί τους ασθενείς που το χρειάζονται, αλλά και το ιατρικό προσωπικό, που δεν μπορεί να ασκεί το λειτούργημά του με τον ενδεδειγμένο τρόπο.

Παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός να μας ενημερώσει κατά πόσο έχουν ληφθεί μέτρα για επιδιόρθωση ή και αντικατάσταση του συγκεκριμένου μηχανήματος. Καλούνται οι αρμόδιες υπηρεσίες να μας ενημερώσουν για το χρονοδιάγραμμα επίλυσης αυτού του προβλήματος που προκύπτει, με την έγνοια μας στραμμένη προς την άμεση εξυπηρέτηση των ασθενών.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.220, ημερομηνίας 19 Μαΐου 2023, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ειρήνης Χαραλαμπίδου

«Παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός να μας ενημερώσει πόσοι και ποιοι εργοδοτούνται στην Προεδρία της Δημοκρατίας, ποια τα προσόντα, ποια τα καθήκοντα και ποιες οι απολαβές τους.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.221, ημερομηνίας 19 Μαΐου 2023, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Αλεξάνδρας Ατταλίδου

«Σε ανακοίνωση του Κλάδου Αστυνομικού Σώματος της Ανεξάρτητης Συντεχνίας Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου (ΚΑΣ-ΑΣΔΥΚ) ημερομηνίας 11 Μαΐου 2023 αναφέρεται πως η Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως δρ Άννα Κουκκίδη Προκοπίου σε συνεδρίαση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών ανακοίνωσε ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως επεξεργάζεται νομοσχέδιο που στοχεύει στη ρύθμιση του ζητήματος των ψευδών καταγγελιών. Ειδικότερα, όπως αναφέρεται στη σχετική ανακοίνωση, μέσω του νομοσχεδίου σκοπεύεται η “ποινικοποίηση της υποβολής ψευδών καταγγελιών στις ανακριτικές αρχές, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η Ανεξάρτητη Αρχή Διερεύνησης Παραπόνων κατά της Αστυνομίας - ΑΑΔΙΠΑ”, αφού, όπως καταγράφεται, η υπουργός “αναγνώρισε ότι υπάρχει ζήτημα με τις ψευδείς καταγγελίες κατά αστυνομικών που υποβάλλουν πολίτες σε ανακριτικές αρχές και στην ΑΑΔΙΠΑ”.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι:

1. σύμφωνα με τις πρόνοιες του Ν. 9(Ι)/2006, η σύσταση και λειτουργία της ΑΑΔΙΠΑ αποσκοπεί, επί της αρχής, στη διερεύνηση ισχυρισμών και παραπόνων που εμπίπτουν σε τρεις γενικές κατηγορίες:
 - α. πράξεις διαφθοράς, δωροδοκίας, αθέμιτου πλουτισμού ή διαπλοκής,
 - β. παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και
 - γ. πράξεις οι οποίες συνιστούν ευνοιοκρατική μεταχείριση ή συμπεριφορά κατά την εκτέλεση του καθήκοντος και τείνουν να κλονίσουν την εμπιστοσύνη του κοινού στην Αστυνομία ή να δυσφημίσουν το κύρος της,
2. σύμφωνα με την τελευταία ετήσια έκθεση της ΑΑΔΙΠΑ (2019), από τα 328 παράπονα που υποβλήθηκαν κατά το έτος, μόλις 2 κατέληξαν στον Γενικό Εισαγγελέα για χειρισμό (ποσοστό 0,6%), δεδομένο που από μόνο του αποτελεί αποτρεπτική παράμετρο για την υποβολή καταγγελιών από πολίτες,
3. η φιλοσοφία της εφαρμογής του νόμου έγκειται στην ύπαρξη μηχανισμού προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών έναντι ενδεχόμενων καταχρηστικών συμπεριφορών από μέλη της Αστυνομίας, αναγνωρίζοντας ο νομοθέτης ότι το δεύτερο εκ των δύο μερών βρίσκεται σε θέση ισχύος και όχι το αντίστροφο,

παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό όπως ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τα ακόλουθα:

1. Επιβεβαιώνει την ως άνω τοποθέτηση στη σχετική συνεδρίαση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών, καθώς και την προετοιμασία νομοσχεδίου αυτής της φιλοσοφίας;
2. Σε περίπτωση προώθησης μιας τέτοιας ρύθμισης, πώς διασφαλίζεται από την πολιτεία ότι η μη διαπίστωση παραπτώματος λόγω ανεπαρκών μαρτυριών ή/και αποδεικτικών στοιχείων δεν θα συνεπάγεται και ενοχοποίηση του καταγγέλλοντος για ψευδή καταγγελία;
3. Ποια είναι η διαδικασία εξέτασης των ισχυρισμών και παραπόνων κατά ενός προσώπου, πόση χρονική διάρκεια έχει και πώς έχει διαπιστωθεί ότι αυτή αποτελεί “αχρείαστη ταλαιπωρία και αναστάτωση”;
4. Έχουν εξεταστεί/ληφθεί άλλα μέτρα ή πρακτικές εντοπισμού των προδήλως αβάσιμων καταγγελιών;»

Ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.222, ημερομηνίας 22 Μαΐου 2023, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Αλεξάνδρας Ατταλίδου

«Έχω πληροφορηθεί ότι η προσπάθεια του Υπουργείου Εσωτερικών να εξασφαλίσει χρηματοδότηση ύψους €11 εκατομ. για τους σκοπούς πρόσληψης 300 οριοφυλάκων για φύλαξη της γραμμής αντιπαράταξης έχει αποτύχει.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό όπως ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τα εξής:

1. Ποιοι λόγοι παρατέθηκαν σε σχέση με την απόρριψη της πρότασης του προηγούμενου Υπουργού Εσωτερικών;
2. Πώς προτίθεται να εξασφαλίσει τα αναγκαία κονδύλια για την πρόσληψη, εκπαίδευση και ένδυση των 220 οριοφυλάκων που έχουν ήδη υπογράψει συμβόλαιο με την Κυπριακή Δημοκρατία;
3. Από ποια συγκεκριμένη ομάδα-υποομάδα δαπανών του προϋπολογισμού θα εκταμιευθεί το ποσό των

€11 εκατομ. που απαιτείται για την προκαταρκτική χρηματοδότηση των 300 συμβασιούχων αστυνομικών, του εξοπλισμού και των οχημάτων για επιτήρηση της Πράσινης Γραμμής;

4. Οι δαπάνες αυτές θα εκταμιευθούν από εξοικονομήσεις στον υφιστάμενο προϋπολογισμό ή εξετάζεται η υποβολή στη Βουλή των Αντιπροσώπων συμπληρωματικού προϋπολογισμού;
5. Ποιες οι προγραμματισμένες ενέργειες και το χρονοδιάγραμμα της κυβέρνησης σε σχέση με την υλοποίηση της πολιτικής που αφορά τους 300 συμβασιούχους;
6. Εξετάζεται η εγκατάλειψη της συγκεκριμένης πολιτικής;

Παρακαλώ περαιτέρω τον αρμόδιο υπουργό όπως κοινοποιήσει στη Βουλή των Αντιπροσώπων την αίτηση που έκανε η Κυπριακή Δημοκρατία προς το αρμόδιο όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη σχετική αλληλογραφία, εάν υπήρξε, για το θέμα, καθώς και τη γραπτή απάντηση που έχουμε λάβει στο αίτημα.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.223, ημερομηνίας 22 Μαΐου 2023, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Πασιουρτίδη

«Παρακαλούμε όπως ερωτηθεί ο αρμόδιος υπουργός και ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αναφορικά με τις διαδικασίες και τον σχεδιασμό που υπάρχει για τον καθαρισμό χόρτων κατά μήκος των δρόμων στις ορεινές περιοχές προς αποφυγή του κινδύνου πυρκαγιάς.

Ζητούμε ενημέρωση σχετικά με τα πιο κάτω:

1. Ποια είναι τα αρμόδια τμήματα για αυτές τις εργασίες;
2. Ποιο ποσό έχει περιληφθεί στον προϋπολογισμό;
3. Τι εργασίες έχουν γίνει φέτος και ειδικά για την ορεινή και ημιορεινή περιοχή Λάρνακας;»

Ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.224, ημερομηνίας 22 Μαΐου 2023, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λάρνακας κ. Ανδρέα Πασιουρτίδη

«Παρακαλούμε όπως ενημερώσετε τη Βουλή των Αντιπροσώπων αναφορικά με το Σχέδιο επιχορήγησης επισκέψιμων εργαστηρίων χειροτεχνίας και οινογαστρονομίας για το 2023 μέσω του Προγράμματος Ενίσχυσης Ήσσονος Σημασίας (de minimis).

Όπως έχουμε πληροφορηθεί, υποβλήθηκαν αιτήσεις για ένταξη στο σχέδιο από εργαστήρια αγγειοπλαστικής που δραστηριοποιούνται στην κοινότητα Κόρνου τα οποία ήταν επιλέξιμα για το 2022, αλλά οι αιτήσεις τους απορρίφθηκαν για το 2023.

Ζητούμε ενημέρωση σχετικά με τα εξής:

1. Ποιες διαφοροποιήσεις επήλθαν στα κριτήρια του σχεδίου του 2023 σε σχέση με τα κριτήρια του σχεδίου του 2022;
2. Ποια η συνολική βαθμολογία από την αξιολόγηση όλων των επιλέξιμων και μη επιλέξιμων δραστηριοτήτων;
3. Έχουν ενταχθεί στο σχέδιο εργαστήρια αγγειοπλαστικής;
4. Τι προτίθεται να πράξει το αρμόδιο υπουργείο για ανάδειξη, συνέχιση και διάδοση της τέχνης και της παράδοσης της αγγειοπλαστικής;»

Ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.225, ημερομηνίας 22 Μαΐου 2023, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαράλαμπου Θεοπέμπτου

«Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό όπως ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν η Κυπριακή Δημοκρατία συμμετείχε στο πρώτο Sanctions Coordinators Forum που οργανώθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών και Ένωσης Κεφαλαιαγορών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 23 Φεβρουαρίου 2023. Εάν συμμετείχε, παρακαλώ όπως μας ενημερώσετε ποιο υπουργείο εκπροσώπησε την Κυπριακή Δημοκρατία.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.226, ημερομηνίας 22 Μαΐου 2023, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαράλαμπου Θεοπέμπτου

«Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό όπως ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν μέσα στα πλαίσια του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ETS) παρέχονται δωρεάν στην Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου δικαιώματα εκπομπών για τα οποία το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφάσισε να μην παραχωρούνται δωρεάν από το 2026.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.227, ημερομηνίας 24 Μαΐου 2023, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Γιώργου Κουκουμά

«Στο εμπορικό κέντρο του κυβερνητικού οικισμού στο Τσακιλερό στη Λάρνακα το κατάστημα που λειτουργούσε ως κοινοτικό ιατρείο και φιλοξενούσε ταυτόχρονα και το γραφείο του κοινοτάρχη παραμένει κλειστό εδώ και αρκετά χρόνια. Το κτίριο έχει αφεθεί στη φθορά του χρόνου και της εγκατάλειψης, είναι συχνά στόχος βανδαλισμών και η κατάστασή του δημιουργεί και ζητήματα δημόσιας υγείας. Επιπρόσθετα, το συγκεκριμένο κτίριο είναι ένα χαρακτηριστικό δείγμα αναξιοποίητης δημόσιας περιουσίας η οποία θα μπορούσε να εξυπηρετεί ανάγκες του συνοικισμού.

Παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τα ακόλουθα:

1. Ποιος ο προγραμματισμός του υπουργείου του για το συγκεκριμένο κτίριο στο Τσακιλερό, προκειμένου να τερματιστεί η σημερινή κατάσταση; Προτίθεται το υπουργείο να προχωρήσει στις απαιτούμενες επιδιορθώσεις και σε ανακαίνιση του συγκεκριμένου χώρου;
2. Προτίθεται το υπουργείο είτε να αξιοποιήσει το κτίριο προς όφελος των κατοίκων του συνοικισμού είτε να το παραχωρήσει π.χ. σε προσφυγικές οργανώσεις ή σε κοινωνικούς συνδέσμους, για να το διαχειρίζονται;»

(Οι απαντήσεις των αρμόδιων υπουργών)

(Έχει διατηρηθεί η ορθογραφία, η στίξη και η σύνταξη των αποστολέων.)

Απάντηση ημερομηνίας 22 Μαΐου 2023 της Υπουργού Υγείας κ. Πόπης Κανάρη στην ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.084, ημερομηνίας 13 Οκτωβρίου 2022, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού κ. Μαρίνας Νικολάου

«Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση και σας πληροφορώ ότι η απάντηση από τον αρμόδιο Οργανισμό, δηλαδή τον Οργανισμό Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας είναι η ακόλουθη:

2. Σχετικά με τα έργα που εκτελούνται στην Πνευμονολογική Κλινική, εκκρεμεί η Πιστοποίηση από την Ομάδα Επίβλεψης του Τμήματος Δημοσίων Έργων και του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών για την ασφαλή λειτουργία και μετεγκατάσταση των ασθενών στην Κλινική και έπειτα η παράδοση του κτιρίου στον ΟΚΥΠΥ, εφόσον πρώτα διασφαλιστεί η ασφάλειά του. Ο ΟΚΥΠΥ απέστειλε σωρεία επιστολών προς το Τμήμα Δημοσίων Έργων για επίστευση και ολοκλήρωση όλων των εργασιών που εκκρεμούν από πλευράς εργολάβου βάσει του καταλόγου εκκρεμοτήτων του Πιστοποιητικού της Προσωρινής Παραλαβής και άμεση παράδοση του κτιρίου στον Οργανισμό.
3. Σχετικά με τη στελέχωση με υποστηρικτικό προσωπικό, παρακαλώ όπως σημειωθούν τα πιο κάτω:
 - α. Υπάρχει λίστα επιτυχόντων για τις τρεις (3) από τις τέσσερις (4) θέσεις Βοηθών Θαλάμου και αναμένεται η παράδοση του κτιρίου για να δοθεί ημερομηνία έναρξης της εργοδότησής τους.
 - β. Έχει προσληφθεί άτομο για τη μια (1) θέση Οδηγού, το οποίο ξεκίνησε 14/02/2023 με διάρκεια εργοδότησης 11 μηνών.
 - γ. Έχει προσληφθεί άτομο για τη μία (1) θέση Γενικού Βοηθού στις 3/4/2023.
4. Παραμένουν κενές οι πιο κάτω θέσεις:
 - α. Τρεις (3) θέσεις Καθαριστριών - αναμένεται η νέα λίστα από το Γραφείο Εργασίας.
 - β. Μια (1) θέση Βοηθού Θαλάμου - αναμένεται η νέα λίστα από το Γραφείο Εργασίας.
 - γ. Μια (1) θέση Αχθοφόρου/Κλητήρα - αναμένεται η νέα λίστα από το Γραφείο Εργασίας.
5. Όπως αναφέρθηκε από το Γραφείο Εργασίας, η αποστολή καταλόγων για τις εκκρεμείς θέσεις καθυστερεί λόγω του ότι είτε εξαντλήθηκε η λίστα του Γραφείου Εργασίας με διαθέσιμους υποψηφίους από την γύρω περιοχή, είτε επειδή δεν υπάρχει ενδιαφέρον για εργοδότηση στην Κυπερούντα από κάτοικους Λεμεσού. Σε περίπτωση που δεν καταστεί δυνατή η πρόσληψη ατόμων από τη λίστα του Γραφείου Εργασίας, τότε ο Οργανισμός θα προχωρήσει στην κάλυψη των πιο κάτω θέσεων με αγορά υπηρεσιών.
6. Εάν για τον οποιοδήποτε λόγο κρίνετε ότι οι ως άνω απαντήσεις δεν είναι επαρκείς ή χρήζουν περαιτέρω διευκρινίσεων, παραμένω στη διάθεσή σας.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Μαΐου 2023 της Υπουργού Υγείας κ. Πόπης Κανάρη στην ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.117, ημερομηνίας 11 Ιανουαρίου 2023, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαράλαμπου Θεοπέμπτου

«Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση και σας πληροφορώ ότι δεν υπάρχει νομοθετική ρύθμιση της στείρωσης των ατόμων με αναπηρία.

2. Όσον αφορά τις Γυναικολογικές Κλινικές των Δημόσιων Νοσηλευτηρίων, όπως πληροφορούμαστε από τον ΟΚΥΠΥ, δεν πραγματοποιούνται ή/και δεν έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής τέτοιες επεμβάσεις στο Νοσοκομείο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ΙΙΙ και στο Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου.

3. Εάν, για οποιοδήποτε λόγο, κρίνετε ότι οι ως άνω απαντήσεις δεν είναι επαρκείς ή χρήζουν περαιτέρω διευκρινήσεων, παραμένω στη διάθεσή σας.»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Μαΐου 2023 του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος κ. Πέτρου Ξενοφώντος στην ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.118, ημερομηνίας 11 Ιανουαρίου 2023, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαράλαμπου Θεοπέμπτου

«Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- α) Σύμφωνα με το άρθρο 36Δ των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022 (Ν. 185(Ι)/2011), λαμβάνονται μέτρα μείωσης της κατανάλωσης των πλαστικών μίας χρήσης που προβλέπονται στις διατάξεις του Μέρους Α, του Παραρτήματος VIA του Νόμου. Στα μέτρα μείωσης περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, και οι εθνικοί στόχοι μείωσης της κατανάλωσης των ειδών αυτών. Σύμφωνα με την παράγραφο 8 του ίδιου άρθρου, οι εθνικοί στόχοι μείωσης της κατανάλωσης των πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης που προβλέπονται στις διατάξεις του Μέρους Α του Παραρτήματος VIA καθορίζονται με Κανονισμούς, οι οποίοι εκδίδονται από το Υπουργικό Συμβούλιο το αργότερο μέχρι το τέλος του 2022 και δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.
- β) Επί του παρόντος, έχει ετοιμαστεί προσχέδιο των Κανονισμών με τους εθνικούς στόχους μείωσης της κατανάλωσης, το οποίο θα τεθεί σύντομα σε δημόσια διαβούλευση. Η εν λόγω δημόσια διαβούλευση αναμένεται ότι, θα ολοκληρωθεί περί τα τέλη Ιουνίου 2023. Στη συνέχεια θα αποσταλεί στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο και ακολούθως, θα υποβληθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο, για έγκριση.
2. Παραμένουμε στη διάθεσή σας για τυχόν διευκρινίσεις ή πρόσθετες πληροφορίες επί των πιο πάνω.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Μαΐου 2023 του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας κ. Γιώργου Παπαναστασίου στην ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.138, ημερομηνίας 7 Μαρτίου 2023, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαράλαμπου Θεοπέμπτου

«Επιθυμώ να αναφερθώ στην πιο πάνω ερώτηση και, με βάση πληροφόρηση που λήφθηκε από την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου, σας ενημερώνω για τα ακόλουθα:

- (i) Αναφορικά με το πρώτο ερώτημα και με σκοπό την εξασφάλιση της επάρκειας του συστήματος παραγωγής, της ευστάθειας και της ασφαλούς λειτουργίας του συστήματος, της απαιτούμενης ευελιξίας του συστήματος για τον περιορισμό της περικοπής ενέργειας από ΑΠΕ, του επιπέδου τάσης στη νοτιοανατολική περιοχή της Κύπρου και της ασφάλειας εφοδιασμού με δυνατότητα παραγωγής από δυο σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής, η Κυπριακή Δημοκρατία αποφάσισε, στο πλαίσιο της αναθεώρησης της Οδηγίας 2010/75/ΕΕ περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης), να ζητήσει όπως της παραχωρηθεί παρέκκλιση από την τήρηση των ορίων για εκπομπές διοξειδίου του θείου, οξειδίων του αζώτου και σκόνης. Η παρέκκλιση δυνατόν να ισχύει μέχρι τις 29 Δεκεμβρίου 2029 και θα παραχωρηθεί στη βάση του μικρού απομονωμένου συστήματος και κατά τρόπο που να καλύπτει τις εκπομπές ρύπων από τους ηλεκτροπαραγωγούς σταθμούς της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου στη Δεκέλεια και τον Βασιλικό.
- (ii) Σύμφωνα με το μητρώο αδειών κατασκευής-λειτουργίας της ΡΑΕΚ, έχουν δοθεί άδειες κατασκευής για μονάδες 374MW ηλεκτρικής ισχύς από συμβατικά καύσιμα και άδεια λειτουργίας σταθμού παραγωγής για 260MW. Οι πρότυποι όροι άδειας παραγωγής φαίνονται στο Παράρτημα 2 των περί Ρυθμίσεως της Αγοράς Ηλεκτρισμού (Έκδοση Αδειών) Κανονισμοί του 2004, οι οποίοι είναι αναρτημένοι στην ιστοσελίδα της ΡΑΕΚ κάτω από την κεφαλίδα “Εθνική Νομοθεσία, Ηλεκτρισμός, Κανονισμοί” (<https://www.cera.org.cy/el-qr/nomothesia>).
- (iii) Η ανάπτυξη της ηλεκτροπαραγωγής στην Κύπρο επηρεάζεται έμμεσα από το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), καθώς και τα μέτρα που λαμβάνει η ΡΑΕΚ σύμφωνα με το άρθρο 34 των περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων του 2021 και 2022 για τη διασφάλιση της επάρκειας των πόρων της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρισμού, μετά από σχετική αξιολόγηση. Η ΑΗΚ ετοιμάζει δεκαετές πρόγραμμα ανάπτυξης ηλεκτροπαραγωγής στα πλαίσια του οποίου ζητούνται οι απόψεις, μεταξύ άλλων, και του Υπουργείου.
- (iv) Σύμφωνα με τα άρθρα 40 και 45 των περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων του 2021 και 2022, ο Ιδιοκτήτης Συστήματος Μεταφοράς και ο Ιδιοκτήτης Συστήματος Διανομής, δηλαδή η ΑΗΚ, εισπράττουν έσοδα τα οποία προέρχονται από διατιμήσεις και χρεώσεις που εγκρίνονται από τη ΡΑΕΚ για την εκτέλεση των υποχρεώσεών τους που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αναβάθμιση του δικτύου. Επιπρόσθετα, η Κυπριακή Δημοκρατία εξασφάλισε πόρους για εκμοντερνισμό και αναβάθμιση των δικτύων μεταφοράς και διανομής που ανέρχονται σε €118,3 εκατομ. από ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης μέσω του Προγράμματος “ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027”). Σε ό,τι αφορά τον προγραμματισμό, τόσο ο Διαχειριστής Συστήματος Διανομής (ΔΣΔ) όσο και ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (ΔΣΜΚ) ετοιμάζουν δεκαετή προγράμματα ανάπτυξης του δικτύου διανομής και μεταφοράς αντίστοιχα, τα οποία υποβάλλουν στη ΡΑΕΚ ανά διετία για έγκριση. Και τα δύο δεκαετή προγράμματα σύμφωνα με τον νόμο συνάδουν με τους στόχους, τις επιδιώξεις, τις πολιτικές και

τα μέτρα που καθορίζονται στο ΕΣΕΚ το οποίο εκπονείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999 για την Διακυβέρνηση Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα και εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

- (v) Σύμφωνα με την πληροφόρηση από την ΑΗΚ, εκτιμάται ότι η έναρξη των εργασιών αναμένεται περίπου σε έναν χρόνο και η ολοκλήρωσή τους εντός του 2026.»

Απάντηση ημερομηνίας 22 Μαΐου 2023 του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος κ. Πέτρου Ξενοφώντος στην ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.141, ημερομηνίας 16 Μαρτίου 2023, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαράλαμπου Θεοπέμπτου

«Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- i. Σε ό,τι αφορά στην **ερώτηση 1**, εάν, δεδομένου ότι ορισμένες από τις εταιρείες εισαγωγής των συγκεκριμένων προϊόντων δεν είναι εγγεγραμμένες στο μητρώο της Green Dot, ώστε να καταβάλλουν την οικονομική τους αντιστοιχία για τη συλλογή και την ανακύκλωση των συσκευασιών τους, διασφαλίζεται με άλλη μέθοδο η ευθυγράμμισή τους με τη Διευρυμένη Ευθύνη του Παραγωγού για τα απόβλητα και εάν αυτή είναι αποτελεσματική, η απάντηση είναι η ακόλουθη:

- (α) Ειδικά για τις εταιρείες εισαγωγής προϊόντων αερολυμάτων αφρού, σερπαντίνων και λοιπών χημικών που δεν είναι εγγεγραμμένες στο μητρώο της Green Dot Cyprus, αλλά και γενικά για εταιρείες εισαγωγής και συσκευασίας προϊόντων, υπάρχει συνεργασία και τακτική επικοινωνία με το σύστημα της Green Dot Cyprus. Το σύστημα ενημερώνει το Τμήμα Περιβάλλοντος με καταλόγους ονομάτων εταιρειών που δεν συμμορφώνονται με τη νομοθεσία σε ό,τι αφορά στην εγγραφή τους και ακολούθως, το Τμήμα Περιβάλλοντος αποστέλλει σχετική επιστολή σύστασης στους υπόχρεους, πληροφορώντας τους για τις υποχρεώσεις τους και δίνοντάς τους χρονικό περιθώριο προς συμμόρφωση. Επιπλέον, στις περισσότερες των περιπτώσεων υπάρχει και τηλεφωνική επαφή με τον υπόχρεο.

Έχει δοθεί, επίσης, πρόσβαση στο Τμήμα Περιβάλλοντος από την εταιρεία “Eurogate” στα Δηλωτικά Εισαγωγών (μηνιαία) για σκοπούς ελέγχου της συμμόρφωσης των εισαγωγέων με τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τη νομοθεσία. Σε περίπτωση εντοπισμού παραγωγών που δεν συμμετέχουν στο συλλογικό σύστημα, αποστέλλεται και πάλι συστατική επιστολή συμμόρφωσης εντός καθορισμένου χρονικού πλαισίου, πριν τη λήψη περαιτέρω μέτρων όπως αυτά προβλέπονται στη νομοθεσία. Στην εν λόγω διαδικασία παρουσιάζεται υψηλό ποσοστό συμμόρφωσης, ενώ για τις περιπτώσεις που αυτό δεν θα επιτευχθεί θα κινηθεί η νομική διαδικασία.

- (β) Επισημαίνεται, επίσης, προς ενημέρωσή σας, ότι το συλλογικό σύστημα της Green Dot συμμετέχει με ειδικές δράσεις σε εκδηλώσεις όπως μαραθώνιους, καρναβάλια κ.λπ. για αύξηση της συλλογής και διαχείρισης των αποβλήτων πλαστικού, αλουμινίου και χαρτιού. Σημειώνεται δε ότι, ακόμη και όταν δεν γίνεται συλλογή τους στην πηγή, τότε αυτά καταλήγουν μαζί με τα δημοτικά απόβλητα στις εγκαταστάσεις διαχείρισης δημοτικών αποβλήτων (ΟΕΔΑ).

- ii. Σε ό,τι αφορά στην **ερώτηση 2**, για τις επιπτώσεις που δύναται να έχει στο περιβάλλον (π.χ. ποιότητα αέρα, εδάφους, υπόγειων υδάτων) η μη ελεγχόμενη απόρριψη των παραπροϊόντων που προκύπτουν από τη χρήση των συγκεκριμένων αερολυμάτων και εάν υπάρχει ενδεικνυόμενη μέθοδος απόρριψης των υποπροϊόντων αυτών, η απάντηση είναι η ακόλουθη:

Η μη ελεγχόμενη απόρριψη των παραπροϊόντων που προκύπτουν από τη χρήση των συγκεκριμένων αερολυμάτων, πιθανόν να προκαλεί επιπτώσεις στο περιβάλλον (αέρα, έδαφος, νερά), για τις οποίες, στο παρόν στάδιο, δεν υπάρχει οποιαδήποτε συγκεκριμένη πληροφόρηση. Ωστόσο, η χρήση τους είναι επιτρεπτή και ρυθμίζεται μέσα από τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 (REACH), η εφαρμογή του οποίου εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας.

Για τις διάχυτες εκλύσεις και τα απόβλητα που προκύπτουν και συγκεντρώνονται από τους Δήμους, θα πρέπει να μελετηθεί περαιτέρω το θέμα της διαχείρισής τους, σε συνεργασία με τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Για τις συσκευασίες αποβλήτων με υπόλειμμα θα συζητηθεί το θέμα περαιτέρω με το συλλογικό σύστημα της Green Dot για ξεχωριστή συλλογή και διάθεσή τους, όπως με παρόμοιο τρόπο εφαρμόζεται και η διαχείριση των συσκευασιών φυτοφαρμάκων.

2. Παραμένουμε στη διάθεσή σας για τυχόν διευκρινίσεις ή πρόσθετες πληροφορίες επί των πιο πάνω.»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Μαΐου 2023 του Υπουργού Οικονομικών κ. Μάκη Κερανού στην ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.150, ημερομηνίας 16 Μαρτίου 2023, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαράλαμπου Θεοπέμπτου

Σημείωση: Η απάντηση του υπουργού είναι εμπιστευτική.

Απάντηση ημερομηνίας 22 Μαΐου 2023 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Κωνσταντίνου Ιωάννου στην ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.197, ημερομηνίας 28 Απριλίου 2023, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Κερύνειας κ. Ρίτας Θεοδώρου Σούπερμαν

«Αναφέρομαι στην πιο πάνω ερώτηση και σας πληροφορώ πως ο αριθμός των εκ μητρογονίας προσφύγων ανέρχεται αυτή τη στιγμή στις 90.049. Από αυτούς, οι 50.475 είναι άτομα άνω των 18 ετών, εκ των οποίων 39.823 έχουν εγγραφεί στον εκλογικό κατάλογο και στις βουλευτικές εκλογές ψηφίζουν ως ακολούθως:

(α)	Εκλογική Περιφέρεια Λευκωσίας:	16.780
(β)	Εκλογική Περιφέρεια Λεμεσού:	9.450
(γ)	Εκλογική Περιφέρεια Λάρνακας:	8.322
(δ)	Εκλογική Περιφέρεια Αμμοχώστου:	2.706
(ε)	Εκλογική Περιφέρεια Πάφου:	2.565.

Σημειώνεται, ότι στις εκλογές για ανάδειξη αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης, οι εκτοπισθέντες εκλογείς ψηφίζουν, τόσο με βάση τον τόπο εκτοπισμού τους, όσο και με βάση τον τόπο διαμονής τους.

2. Με βάση την επαρχία εκτοπισμού της μητέρας τους, η κατανομή των πιο πάνω εκλογέων έχει ως ακολούθως:

(α)	Εκλογική Περιφέρεια Λευκωσίας:	12.589
(β)	Εκλογική Περιφέρεια Λάρνακας:	197
(γ)	Εκλογική Περιφέρεια Αμμοχώστου:	20.276
(δ)	Εκλογική Περιφέρεια Κερύνειας:	6.761.»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Μαΐου 2023 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Κωνσταντίνου Ιωάννου στην ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.203, ημερομηνίας 8 Μαΐου 2023, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Αλεξάνδρας Ατταλίδου

Σημείωση: Η απάντηση του υπουργού είναι απόρρητη.

Απάντηση ημερομηνίας 24 Μαΐου 2023 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Κωνσταντίνου Ιωάννου στην ερώτηση με αρ. 23.06.012.02.204, ημερομηνίας 5 Μαΐου 2023, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Αλεξάνδρας Ατταλίδου

Σημείωση: Η απάντηση του υπουργού είναι απόρρητη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν θα προχωρήσουμε στο Κεφάλαιο Τέταρτο.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, απολογούμαι που παίρνω τον λόγο, αλλά αισθάνθηκα ότι πρέπει να μας ενημερώσετε ως ο παλαιότερος ίσως κοινοβουλευτικός. Σήμερα ήταν μια διαδικασία πολύ καλή και γρήγορη και τελειώσαμε ευτυχώς καλά. Ήμουν με την εντύπωση ότι μέσα στην ολομέλεια δεν επιτρέπεται, τουλάχιστον για τους πολίτες, να βιντεογραφούν συνεχώς. Δηλαδή σκέφτομαι την επόμενη σύνοδο που θα έχουμε ένα θέμα για το οποίο για παράδειγμα είτε ο Δημοκρατικός Συναγερμός είτε το ΔΗΚΟ είτε το ΕΛΑΜ θα φέρει είκοσι, τριάντα επισκέπτες και θα βιντεογραφούν τους βουλευτές καθ' όλη τη διάρκεια της συνεδρίας. Ο λόγος που το αναφέρω... Παλαιότερα μια συνάδελφός μας εδώ υπέστη κανιβαλισμό από τα social media, γιατί έβλεπε στο κινητό της τον «Φιλελεύθερο» και κυκλοφόρησε τι κάμνουν οι βουλευτές μες τη Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έχετε απόλυτο δικαίο.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Επειδή σας είδα όλους να μην ασχολείστε. Καταλαβαίνω ότι ήταν ευαίσθητο το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, ασχοληθήκαμε, κύριε Μυλωνά. Έχετε απόλυτο δικαίο. Να πω ότι ασχολήθηκε και η φρουρά της Προέδρου της Βουλής, αλλά και ο κ. Ορφανίδης ασχολήθηκε με παρατηρήσεις προς τους παριστάμενους. Αλλά έσιετε απόλυτο δικαίο. Έν' κάτι που θα πρέπει να μπει και να προσεχθεί ιδιαίτερα, διότι πρέπει να νιώθει ο καθένας ελεύθερος στην ολομέλεια της Βουλής να εκφράζεται όπως ο ίδιος νιώθει.

Εδώ φθάσαμε στο τέλος της σημερινής συνεδρίας της Βουλής. Η επόμενη συνεδρία της Βουλής ορίζεται

για την ερχόμενη Πέμπτη, 1^η Ιουνίου 2023, στις 4.00 μ.μ., με ημερήσια διάταξη η οποία θα σας αποσταλεί.

[Στις 29 Μαΐου 2023 κυκλοφόρησε η ημερήσια διάταξη της εικοστής όγδοης συνεδρίας της Δεύτερης Συνόδου της Δωδέκατης Βουλευτικής Περιόδου του σώματος:

«Η Πρόεδρος της Βουλής συγκαλεί συνεδρία της ολομέλειας του σώματος την Πέμπτη, 1^η Ιουνίου 2023, στις 4.00 μ.μ., με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ:

Νομοθετική εργασία

1. Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 10) Νόμος του 2022.
(Αρ. Φακ. 23.01.063.285-2022).
2. Ο περί Έκτακτης Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2022.
(Πρόταση νόμου του κ. Ηλία Μυριάνθους, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου).
(Αρ. Φακ. 23.02.063.201-2022).
3. Ο περί Χαρουπιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023.
(Πρόταση νόμου του κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου).
(Αρ. Φακ. 23.02.064.018-2023).
4. Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023.
(Πρόταση νόμου της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού).
(Αρ. Φακ. 23.02.064.019-2023).

ΠΡΟΣ ΑΠΟΣΥΡΣΗ

5. Οι περί Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (Συμπληρωματική Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη για τους Υπαλλήλους και τους Εξαρτημένους τους) (Καταργητικοί) Κανονισμοί του 2023.
(Αρ. Φακ. 23.03.060.025-2023).
6. Ο περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 2022.
(Πρόταση νόμου του κ. Σταύρου Παπαδούρη, βουλευτή του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών).
(Αρ. Φακ. 23.02.063.149-2022).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ:

Κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ:

Ερωτήσεις και απαντήσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ:

Θέματα εγγραφέντα για συζήτηση

1. «Η αναθεωρητική πολιτική της Τουρκίας, η οποία αποσκοπεί στην αλλαγή των ισορροπιών στην ευρύτερη περιοχή, με στόχο να καταστεί ηγεμονική δύναμη, και οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση των κ. Χρίστου Σενέκη, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου, Κωστή Ευσταθίου, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας, και Σταύρου Παπαδούρη, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού).
(20.1.2022).
(Αρ. Φακ. 23.05.055.001-2022).
2. «Μεταναστευτικό: Οι διεθνείς υποχρεώσεις της Δημοκρατίας, η ευρωπαϊκή διάσταση και η διαχείριση του θέματος». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση όλων των κομμάτων).
(22.9.2022).
(Αρ. Φακ. 23.05.055.002-2022).»]

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας.

(Ωρα λήξης: 6.08 μ.μ.)

**Παρόντες βουλευτές
(αλφαβητικά κατά κόμμα)**

ΔΗΣΥ

Γεωργιάδης Χάρης	Νεοφύτου Αβέρωφ
Γεωργίου Νίκος	Ορφανίδου Σάβια
Δημητρίου Δημήτρης	Πάζαρος Χαράλαμπος
Δίπλαρος Ευθύμιος	Σούπερμαν Θεοδώρου Ρίτα
Κάρουλλας Γιώργος	Τσιρίδου Φωτεινή
Κουλλά Ονούφριος	Χατζηγιάννης Κυριάκος

ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

Γαβριήλ Γιαννάκης	Λουκαΐδης Γιώργος
Δαμιανού Άριστος	Νικολάου Μαρίνα
Καυκαλιάς Αντρέας	Πασιουρτίδης Ανδρέας
Κέττηρος Νίκος	Στεφάνου Στέφανος
Κουκουμάς Γιώργος	Φακοντής Βαλεντίνος
Κυπριανού Άντρος	Χριστόφιας Χρίστος
Κώστα Κώστας	Χριστοφίδης Χρίστος

ΔΗΚΟ

Ερωτοκρίτου Χριστιάνα	Παντελίδης Χρύσης
Λεωνίδου Πανίκος	Παπαδόπουλος Νικόλας
Μυλωνάς Παύλος	Σαββίδης Χρύσανθος
Ορφανίδης Χρίστος	Σενέκης Χρίστος

ΕΛΑΜ

Ιωάννου Σωτήρης	Χρίστου Χρίστος
Παπαγιάννης Λίνος	

ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα

Αποστόλου Ανδρέας	Σιζόπουλος Μαρίνος
-------------------	--------------------

ΔΗΠΑ-Συνεργασία

Γιακουμή Μιχάλης	Τρυφωνίδης Αλέκος
------------------	-------------------

Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

Ατταλίδου Αλεξάνδρα	Παπαδούρης Σταύρος
---------------------	--------------------

Ανεξάρτητος

Θεμιστοκλέους Ανδρέας

Μεμονωμένος σοσιαλιστής βουλευτής

Ευσταθίου Κωστής

Παρόντες αντιπρόσωποι θρησκευτικών ομάδων

Μούσας Γιαννάκης (Μαρωνιτών)

Μαχτεσιάν Βαρτέκς (Αρμενίων)

Μαντοβάνη Αντωνέλλα (Λατίνων)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ		Σελ.
1.	Αναφορά του προεδρεύοντος της συνεδρίασης (Αντρος Κυπριανού) στην Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Ψυχικής Υγείας.	1847
2.	Ενημέρωση για τις ακόλουθες διεθνείς δραστηριότητες της Βουλής των Αντιπροσώπων:	1847
	α. Συμμετοχή του κ. Γιώργου Λουκαΐδη στις εργασίες της Μόνιμης Επιτροπής για την Οικονομία και την Αειφόρο Ανάπτυξη της Ασιατικής Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης (ΑΚΣ).	
	β. Φιλοξενία από τη Βουλή των Αντιπροσώπων συνεδρίας της Επιτροπής Νομικών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης στη Λάρνακα (ΚΣΣΕ).	
	γ. Συμμετοχή της κ. Ειρήνης Χαραλαμπίδου σε συνέδριο της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη στο Αζερμπαϊτζάν (ΚΣ ΟΑΣΕ).	
3.	Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί της Παροχής και Χρήσης Υπηρεσιών Πληρωμών και Πρόσβασης στα Συστήματα Πληρωμών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023» και ψήφισή του σε νόμο.	1848
4.	Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών του 2023 Νόμος του 2023», αγορεύσεις (Χρίστος Χριστοφίδης, Χρυσάνθος Σαββίδης, Κυριάκος Χατζηγιάννης) και ψήφισή του σε νόμο.	1850
5.	Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε Περίπτωση Αφερεγγυότητας του Εργοδότη (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023» και ψήφισή του σε νόμο.	1853
6.	Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Ποινικού Κώδικα (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022», αγορεύσεις και συζήτηση (Ανδρέας Θεμιστοκλέους, Νικόλας Παπαδόπουλος, Κωστής Ευσταθίου, Αλεξάνδρα Ατταλίδου, Αλέκος Τρυφωνίδης, Μαρίνος Σιζόπουλος, Σωτήρης Ιωάννου, Πανίκος Λεωνίδου, Γιώργος Κουκουμάς, Φωτεινή Τσιρίδου) και ψήφισή της σε νόμο.	1856
7.	Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Διαμεσολάβησης σε Οικογενειακές Διαφορές (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023» και ψήφισή του σε νόμο.	1882
8.	Κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων.	1884
9.	Ερωτήσεις βουλευτών:	
	- Το έργο κατασκευής κυματοθραυστών στους δήμους Πάφου και Γεροσκήπου.	1885
	- Πρόβλημα στο μηχάνημα «laser» στα Γενικά Νοσοκομεία Λευκωσίας και Λεμεσού.	1885
	- Προσόντα, καθήκοντα και απολαβές εργοδοτούμενων στην Προεδρία.	1886
	- Νομοσχέδιο για την ποινικοποίηση υποβολής ψευδών καταγγελιών κατά αστυνομικών.	1886
	- Χρηματοδότηση πρόσληψης οριοφυλάκων για επιτήρηση της Πράσινης Γραμμής.	1886
	- Καθαρισμός χόρτων στις ορεινές περιοχές προς αποφυγή του κινδύνου πυρκαγιάς.	1887
	- Μη ένταξη εργαστηρίων αγγειοπλαστικής της κοινότητας Κόρνου στο σχέδιο επιχορήγησης επισκέψεων εργαστηρίων χειροτεχνίας και οινογαστρονομίας για το 2023.	1887
	- Συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας στο πρώτο Sanctions Coordinators Forum.	1887
	- Δωρεάν ή μη παροχή δικαιωμάτων εκπομπών στην Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου.	1887
	- Αξιοποίηση εγκαταλειμμένου δημόσιου κτιρίου στο Τσακιλερό.	1887
10.	Απαντήσεις υπουργών στις ακόλουθες ερωτήσεις βουλευτών:	
	- Ενέργειες για τη στελέχωση τμημάτων, καθώς και για την ολοκλήρωση των έργων στο Νοσοκομείο Κυπερούντας.	1888
	- Στείρωση ατόμων με αναπηρία στην Κύπρο.	1888
	- Έκδοση κανονισμών για τη μείωση κατανάλωσης των πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης.	1889

- Παραγωγή ηλεκτρισμού.	1889
- Ανεξέλεγκτη έκθεση του κοινού σε επιβλαβή αερολύματα και χημικά προϊόντα.	1890
- Χρήση ηλεκτρικών και καθαρών οχημάτων οδικών μεταφορών από τη δημόσια υπηρεσία και πράσινες συμβάσεις (εμπιστευτική απάντηση).	1890
- Αριθμός εκ μητρογονίας προσφύγων, εκλογική περιφέρεια και κατεχόμενη επαρχία καταγωγής.	1891
- Κατοχή κυπριακής υπηκοότητας από πρόσωπα εντός της λίστας κυρώσεων των ΗΠΑ για τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία (απόρρητη απάντηση).	1891
- Καθεστώς φυσικού προσώπου που αναγράφεται σε λίστα κυρώσεων του OFAC ΗΠΑ και διαμένει στην Κύπρο (απόρρητη απάντηση).	1891
11. Ημερήσια διάταξη της επόμενης συνεδρίας.	1892
12. Παρουσίες βουλευτών και αντιπροσώπων θρησκευτικών ομάδων.	1893

Τιμή: €3,50